

MATIĆA

Uspješno održani ljetni programi HMI-a

Razgovor s vlč. Josipom Senjakom autorom monografije "110 godina župe Doboj"

Juraj Cvečko dugogodišnji čelnik hrvatske zajednice u Slovačkoj

HMI iz Splita organizirao turneju po Ekvadoru i posjet tamošnjim Hrvatima

ISSN 1330-2140

MATIĆA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LX
Broj / No. 8-9/2010

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Katarina Fuček

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print:
Vjesnik, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:

Mala ljetna škola HMI-a
u Novom Vinodolskom

File Edit View Favorites Tools Help

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice
HMI čitaju se
diljem
svijeta,
dostupne su na
tri jezika
(hrvatski,
engleski,
španjolski)
i bilježe
stalan porast
posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matris.hr

- 5 Split: Posjet izaslanstva Antofagaste
- 6 Hrvatske svjetske igre u Zadru
- 8 Dubrovnik: Susret dubrovačkih iseljenika
- 9 Task Force 2010 u Dugoj Resi
- 14 Sveučilišna škola hrvatskoga jezika i kulture
- 16 Turneja "Hrvatske loze" iz Chicaga
- 17 Ljetna škola hrvatskoga folklora
- 18 Dani iseljenika na kvarnerskim otocima
- 20 Susret vjernica biskupije Rottenburg-Stuttgart
- 21 Turneja nogometašica "Croatia Mississauga"
- 22 Seminar *Stvaranje kazališta* za hrvatsko iseljeničtvo
- 24 Ivo Kravić argentinski književnik hrvatskih korijena
- 25 Obilježnica Dubrovačkih kavaljera
- 26 HMI Split – posjet Hrvatima u Ekvadoru
- 29 Proslava Velike Gospe u Chicagu
- 30 Predsjednik Josipović s makedonskim Hrvatima
- 31 Subotica: Žetvena svečanost Dužijanaca
- 32 Knjiga "Sto bandaša i bandašica"
- 35 Razgovor s Jurjom Cvečkom iz Slovačke
- 38 Mala škola hrvatskoga jezika i kulture

- 41 Arheološka istraživanja u Čepinu
- 42 Medvjed je naša nacionalna vrijednost
- 45 Razgovor s autorom monografije "110 godina župe Doboj"
- 48 Međunarodna priznanja Dječjem kazalištu Vitez
- 51 Povratnica i umjetnica Gaella Gottwald
- 54 Pučišća: Radionica narodnih nošnji
- 58 Turneja HŽFG Sljeme iz Mississauga
- 60 Toronto: Dubravko Naumov, slikar hrvatskih korijena

KOLUMNE

13
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica)

56
Hrvatske županije
(Zvonko Ranogajec)

64
Povijesne obilježnice
(Željko Holjevac)

68
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić)

66
Legende o rodijaku Čipi
(Petar Miloš)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matiss.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
IBAN HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarenju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Dan pobjede i domovinske zahvalnosti

KNIN - Uz nazočnost najviših državnih dužnosnika i mnogobrojnih hrvatskih branitelja, u četvrtak 5. kolovoza u Kninu je održana središnja proslava Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja te 15. godišnjice vojno-redarstvene operacije "Oluja".

Središnji dio proslave održan je na stadionu Nogometnoga kluba Dinara gdje

su se postrojili pripadnici svih rodova Oružanih snaga, MUP-a, kao i hrvatski branitelji pod svojim ratnim zastavama. Nakon što je izvršio pregled postrojbi, nazočnima se obratio predsjednik Republike Ivo Josipović, koji je za "Oluju" rekao da je bila izvrsno pripremljena i izvedena operacija kojom su oslobođeni najveći dijelovi okupiranih krajeva Hrvatske i stvoreni uvjeti za Daytonski

sporazum u BiH i Erdutski sporazum kojim je počela mirna reintegracija Podunavlja. Na događaje otprije 15 godina i na zasluge branitelja i Franje Tuđmana podsjetio je i predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić. "Onima koji kažu da je 'Oluja' zločin, poručujemo da stvaranje i oslobađanje hrvatske države nije nikakav zločin. Zločin su učinili oni koji su nas htjeli porobiti i biti gospodari Hrvatske. Neka izvuku pouke iz svojih poraza, krajnje im je vrijeme", rekao je Bebić te dodao kako se od europske i svjetske javnosti očekuje da prepoznaju oslobodilačku ulogu Hrvatske vojske u Hrvatskoj i BiH.

"Iz Knina poručujem da nitko neće revidirati hrvatsku povijest ni brisati povijesne istine o tome da smo bili žrtva agresije i da smo imali pravo braniti se i osloboditi svoju zemlju. Ne damo nikome da dira naše svetinje, a 'Oluja' je bila jedna od njih", istaknula je premijerka Jadranka Kosor, čiji je govor često bio prekidani pljeskom građana. Podsjetila je na 147 poginulih branitelja u "Oluji" i 1.430 ranjenih i pozvala na jedinstvo u vezi s ulogom Franje Tuđmana u uspostavi i obrani samostalne i demokratske Hrvatske.

ZAVRŠILO SUĐENJE GOTOVINI, ČERMAKU I MARKAČU

DEN HAAG

- Haško suđenje trojici hrvatskih generala Anti Gotovini, Ivanu Čermaku i Mladenu Markaču, optuženima za zločine počinjene tijekom i nakon "Oluje", završilo je 1. rujna i predsjedavajući sudac Alphons Orie, zaključujući sjednicu, najavio je presudu u ovom predmetu "u dogledno vrijeme".

Branitelji trojice generala u završnim obraćanjima pozvali su sudske vijeće da njihove branjenike oslobode od svake krivnje. Tužiteljstvo je u svome završnom podnesku pozvalo sudske vijeće da proglasi krivima i osudi generala Gotovinu na 27 godina, generala Markača na 23 i generala Čermaka na 17 godina. Gotovina je u pritvoru od prosinca 2005. kada je uhićen na teritoriju Španjolske, a Čermak i Markač dobrovoljno su se predali Haškom sudu u ožujku 2004.

VRLO DOBRA TURISTIČKA SEZONA

DUBROVNIK - Da turizam ostaje jedna od rijetkih stvari kojima se Hrvatska u ovome trenutku može pohvaliti i najrazvijenijem svijetu, potvrdio je ministar turizma Damir Bajs. Iako je upozorio da euforiji nema mjesta, ministar Bajs zadovoljno je objavio da je Hrvatska prema dosadašnjim rezultatima bolja od ostatka Europe. Do sada je svaki 50. turist u Europi završio u Hrvatskoj, a glavni cilj je da to bude svaki 45., rekao je Bajs. Hrvatska, na žalost, ima slabu ekonomiju, ali i turizam kao svjetlo na kraju tunela, biznis zbog kojeg nam i puno bogatije države gledaju u leđa, dugogodišnju vinjetu i ulaznicu za razvijeni svijet.

“Svatko ima Hrvata u obitelji”

Antofagasta je grad u kojemu živi najviše hrvatskih iseljenika u Čileu, a 90 posto ih je podrijetlom s otoka Brača. Zbog toga je izaslanstvo uz Split posjetilo i Brač, gdje ih je primio gradonačelnik Dinko Hrčić

Izaslanstvo na Braču s gradonačelnikom Dinkom Hrčićem, predsjednikom gradskog vijeća Šimicom Dragičevićem i dopredsjednikom GV Petrom Rinom Hrčićem

Napisala: **Branka Bezić Filipović**

Prvi put nakon potpisivanja povelje bratimljenja između Splita i Antofagaste posjetilo nas je izaslanstvo toga čileanskoga grada. Povelju je prije deset godina potpisao u ime Poljoprivrede grada Splita tadašnji gradonačelnik Ivan Škarić, a gosti su s ponosom primijetili da se grb njihova grada nalazi u središtu, okružen svim ostalim grbovima.

Izaslanstvo je predvodio predsjednik Gradskog vijeća Antofagaste arhitekt Felix Acori Gomez te je predstavljao gradonačelnicu Marcelu Hernando Perez, koja je namjeravala doputovati u Split, ali je bila spriječena. Uz još tri člana Gradskog vijeća u Split su došla i dva pročelnika, jedan zadužen za komunalna pitanja, a drugi za urbanistička.

Izaslanstvo se sastalo s dogradonačelnicom Splita Anđelkom Visković, koja im je čestitala 200. obljetnicu neovisnosti i zahvalila što je Čile bio prva južno-američka zemlja koja je priznala R. Hr-

vatsku. Sastanak s dožupanom Viskom Haladićem protekao je u razgovoru o Splitsko-dalmatinskoj županiji i njezinu razvoju. Na večer je izaslanstvo nazočilo operi “Otelo”, koja je prikazana u

Felix Acori i dogradonačelnica Splita Anđelka Visković

sklopu 56. splitskog ljeta.

U ime izaslanstva Felix Acori je rekao da se ovdje osjeća kao kod kuće jer je skoro svaki stanovnik Antofagaste, ako ne krvno, onda ženidbom vezan uz Hrvate pa tako svatko ima Hrvata u obitelji. Također je bio oduševljen ljepotama Hrvatske, gastronomijom i toplinom ljudi. Sve će te dojmove prenijeti Hrvatima u Čileu.

Antofagasta je grad u kojemu živi najviše hrvatskih iseljenika u Čileu, a 90 posto ih je podrijetlom s otoka Brača. Zbog toga je izaslanstvo posjetilo i Brač, gdje ih je primio gradonačelnik Dinko Hrčić, predsjednik i dopredsjednik gradskog vijeća Šimica Dragičević i Petar Rino Hrčić te Jasna Damjanović, ravnateljica Centra za kulturu Brač i Gita Dragičević, ravnateljica Muzeja Rendić.

Visoki gosti posjetili su i Škrip, najstarije bračko mjesto, gdje je čileanski predsjednik Ricardo Lagos Escobar 2004. godine otkrio spomen-ploču u čast i u znak zahvalnosti Hrvatima koji su pomogli u razvoju Čilea. ■

Felix Acori i dožupan Visko Haladić

ENG Split was visited for the first time since the signing of a twinning charter between the cities of Split and Antofagasta by a delegation from this Chilean city led by the president of the city council, Felix Acori Gomez.

U Zadru se okupilo 750 hrvatskih športaša iz cijelog svijeta!

Hrvatske svjetske igre koje je organizirao Hrvatski svjetski kongres pod geslom "Jedno srce" pružile su mladim Hrvatima iz cijelog svijeta mogućnost nezaboravnog druženja, upoznavanja, otkrića svojih korijena i zajedništva

Napisao: **Stjepan Asić**

Snimke: **HSK i Darko Plahtan**

Hrvatske svjetske igre, koje su nedavno završile u Zadru, su športsko-kulturna manifestacija u kojoj je sudjelovalo 750 sudionika iz 24 zemlje svijeta u organizaciji Hrvatskoga svjetskog kongresa.

Pod geslom "Jedno srce" pružile su uglavnom mladim Hrvatima iz cijelog svijeta mogućnost nezaboravnog druženja, upoznavanja, otkrića svojih kori-

jena i zajedništva o kojemu Hrvati često samo sanjaju. Druge po redu Hrvatske svjetske igre održane su u Zadru od 18. do 23. srpnja.

Igre su svečano otvorene na Poljani Ivana Pavla Drugog nakon misnog slavlja u prepunoj katedrali sv. Stošije koje je predvodio gospičko-senjski biskup, mons. Mile Bogović.

Igre su svečano otvorili hrvatski ministar vanjskih poslova Gordan Jandroković i kanadska ministrica gospodarske raznolikosti, hrvatskog podrijetla, Lynne Yelich.

MIMOHOD NATJECATELJA

Na otvorenju su bili mnogi uzvanici, predstavnici Crkve u Hrvata te hrvatskih institucija i udruga čiji je rad vezan uz hrvatsko iseljništvo. Među njima je bio biskup Mile Bogović, novi ravnatelj Hrvatske inozemne pastve fra Josip Bebić, njegov prethodnik don Ante Kutleša, predsjednica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček, saborski zastupnik i predsjednik Odbora za Hrvate izvan RH dr. Ivan Bagarić, načelnik Samostalne službe za Hrvate u inozemstvu i kulturu MVPEI-ja Petar Barišić, zastu-

Mnoštvo na Poljani Ivana Pavla II u Zadru

Don Ante Kutleša, Katarina Fuček, Petar Barišić i fra Josip Bebić

pnik u parlamentu Zapadne Australije Tony Krstičević, gradonačelnik grada Zadra Zvonimir Vrančić i župan Stipe Zrilić, fra Šimun Šito Ćorić, glasnogovornik HSK i mnogi drugi. U ime HSK prisutne je pozdravio predsjednik Josip Sovulj te pozvao sve sudionike i članove njihovih obitelji koji su ih pratili "da u zemljama u kojima žive i diljem svijeta prenesu istinu o borbi Hrvata za samostalnost, a posebno o Domovinskom ratu i hrvatskim braniteljima koji su svojom krvlju osigurali da se danas možemo slobodno susretati na HSI-ju u domovini naših očeva."

Vrhunac svečane večeri bio je mimohod natjecatelja u dresovima i sa zastavama zemalja koje su zastupali. To je bio i znak, kako je glasilo jedan od naslova u lokalnim novinama, "Neka Igre počnu!"

DVANAEST ŠPORTSKIH DISCIPLINA

Natjecanja u 12 raznih športskih disciplina bila su organizirana na različitim mjestima diljem grada, od boćarskih terena do najnovijih dvorana za plivanje, košarku, odbojku i rukomet.

Natjecanja su bila puna žara i želje za pobjedom, ali sve u prijateljskom duhu. Australski tim bio je najbrojniji i među najboljim što se tiče organizacije zahvaljujući mukotrpnom radu tijekom posljednjih dviju godina Organizacijskog odbora HSI-ja u Australiji na čelu s Branimirom Šprajcerom.

Australska reprezentacija osvojila je, uz brončane, dvije zlatne medalje i šest srebrnih.

Neki športaši zapeli su za oko hrvatskim izbornicima. Tako su australske nogometašice privukle pažnju izbornika hrvatske ženske reprezentacije. Plivači iz Njemačke i Brazila imat će priliku da se ubuduće natječu u hrvatskim bojama. "Hrvatske svjetske igre u Zadru dodatno potvrđuju čvrstoću i neraskidivost veza između domovinske i iseljene Hrvatske. Ponosimo se svojim športašima koje je iznjedrilo iseljništvo, primjerice braćom Kovač, Šimunićem, Rakitićem i drugima", riječi su ministra Jandrokovića na otvorenju Igara.

Ono što je nedostajalo Igrama je veća potpora i pomoć hrvatske vlade, županije i grada Zadra.

Imajući u vidu da su uz natjecatelje

Uz natjecanje, sudionici Igara imali su prilike posjetiti stari grad Nin i uživati u ribljoj večeri nakon utakmice u Pose-daru. Kao što su Igre započele slavljem, tako su i završile. Priređena je zajednička večer u zadarskom Arsenalu kada su predane medalje pobjedničkim timovima.

"TO JE TO!"

Na kraju, sjetimo se riječi Jure Strike, ravnatelja HSI-ja: "Kao da se eho koji nas poziva na okupljanje i zajedništvo još nije vratio na svoje izvorište. Postavlja se pitanje je li slogan 'Jedno srce' opravdano izabran. Bez obzira na naše vlastite sumnje, vjerujem da jest. Svakako da bez tog zajedništva, bez te volje, bez tog 'Srca' ne bi bilo ni Igara. To je ono što nas drži, što nas spaja."

Nadamo se da će se Igre unatoč teškoćama i dalje održavati, da će postati stalni datum u iseljeničkome i domovinskome športskom kalendaru. Zato su ključne i ove Strikine riječi: "U vrijeme kad sam razmišljao kako osmisliti Igre, vidio sam na televiziji otvorenje židovskih svjetskih igara 'Maccabi Games', otvorenje na nacionalnom stadionu, 50.000 gledatelja, otvaraju ih premijer i predsjednik. Tada sam pomislio: E, to je to! Ali još je dug put do organizacije i otvorenja Igara u Maksimiru ili Poljudu uz prisutnost predsjednika RH ili Vlade RH! Živimo u nadi." ■

na Igre došli i mnogobrojni posjetioци i gledaoci, riječ je ne samo o športskom nego i turističkom događaju koji može koristiti Hrvatskoj.

Treba spomenuti da je u sklopu Igara održana i kulturna manifestacija nastupom na otvorenju pjevačkih zborova iz Švicarske i Kanade, kao i održavanjem 10. večeri izvandomovinske lirike na zadarskom sveučilištu i u samostanu svetog Franje. Tu su predstavljeni pjesnički radovi iz raznih zemalja svijeta.

ENG The Croatian World Games wrapped up recently in Zadar. The event, organised by the Croatian World Congress, brings together sports and culture and this year pooled 750 participants from 24 countries.

Vrijedna donacija i izložba slika

U sklopu ovih susreta Maja Mozara otvorila je zanimljivu izložbu slika kapetana Stjepka Mamića, koje krase izložbeni prostor područnog ureda HMI-ja

Izložba je privukla veliku pozornost publike i medija

je otvorila zanimljivu izložbu slika kapetana Stjepka Mamića, koje krase izložbeni prostor područnog ureda HMI-ja, te je istaknula: "Podružnica u Dubrovniku, 60 godina starog HMI-ja, uvijek prepoznaje darovite umjetnike našega Grada i iseljeničtva. Posebno smo radostni što večeras predstavljamo kapetana koji se usidrio u svome rodnom gradu. Njegova plovidba HMI uvijek podsjeća na one koje je brod odveo u daleke krajeve, u iseljeničtvo. Svoj Bogom darovani talent ostvario je na ugodu našem oku i našem duhu. Slike prepune radosnih boja govore o njegovoj unutrašnjosti, gotovo dječjačkoj, o radosti života na ovoj zemlji. Gledajući ih, vjerujem da ćete osjetiti taj osobiti slikarski govor, čovjeka mora i života na moru. Neka vam ljepota izraza kapetana Stjepka Mamića bude podsjetnik da se svaki čovjek rađa sa svojim talentima, i da u njima cijela zajednica može sa zahvalnošću uživati. Naš kapetan neka plovi slikarskim morem, a vi plovite ovim prostorima HMI-ja u Dubrovniku, i uvijek nam se vratite na nova otkrivanja sjajnih umjetnika."

U glazbenome dijelu programa nastupili su raspjevani iseljenici, Dubrovački kavaljeri i Srđan Gjivoje. ■

Napisala: **Anđelka Kelava**

Krajem kolovoza podružnica Hrvatske matice iseljenika u Dubrovniku upriličila je u svojim prostorima tradicionalni susret Dubrovčana iz iseljeničtva.

U sklopu programa dodijeljeno je i nekoliko donacija Kluba Dubrovnik iz New Yorka u iznosu od 55.000 kuna. Novac je prikupljen na ovogodišnjoj Festi svetoga Vlaha u New Yorku, zahvaljujući aktivnostima članova kluba te donacijama dubrovačkih slikara i kipara. Podijeljene su Domu za starije i nemoćne osobe Domus Christi, Domu umirovljenika, Domu Maslina, Ivani Švarc za kupnju sprave za vježbanje za invalidne osobe, te Vandi Petković. Čekove je uručila gospođa Vesna Gjivoje, tajnica Kluba, a gospodin Srđan Gjivoje obratio se nazočnima istaknuvši kako je Klub Dubrovnik, koji je osnovan davne 1941. i jedan je od najstarijih iseljeničkih klubova u NY, uvijek spreman pomoći potrebitima u rodnome gradu te da mu je osobito zadovoljstvo što se zahvaljujući Hrvatskoj matici iseljenika organiziraju divni trenuci zajedništva u rodnome gradu.

Gospođa Švarc je sa suzama u očima zahvalila Klubu u ime svoje kćeri, a također su zahvalile i ravnateljice domova - Ilijana Stojanović, Mirjana Vujnović i Marica Miličević.

Maja Mozara je, u ime HMI-ja, istaknula kako i ovaj susret pokazuje koliko su Dubrovčani povezani bez obzira u kojem dijelu svijeta žive, a prikupljene donacije pokazuju njihovu brigu za rodni grad i njegove stanovnike kojima je pomoć potrebna.

U sklopu ovih susreta Maja Mozara

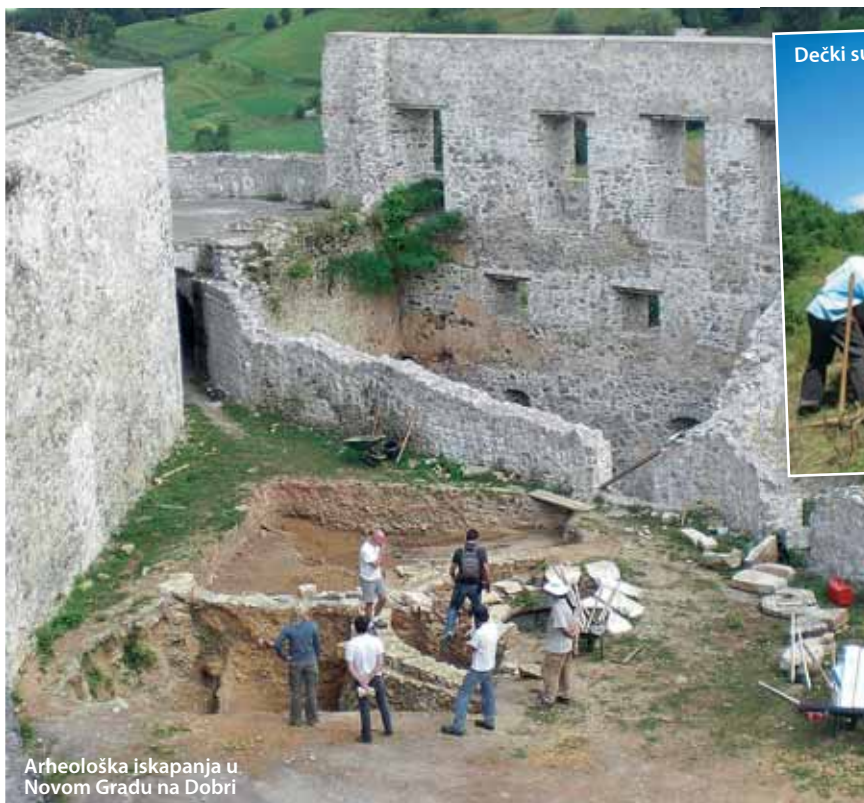

Otvorenje izložbe uz glazbu Dubrovačkih kavaljera

ENG The Dubrovnik branch office of the Croatian Heritage Foundation hosted the traditional meeting of Dubrovnikians living abroad at its premises in late August of this year.

Raditi na očuvanju hrvatske baštine

U organizaciji HMI-ja, suradnjom s Arheološkim muzejom u Zagrebu i Konzervatorskim odjelom Ministarstva kulture u Karlovcu, mladi su napravili veliki i značajan posao u Karlovačkoj županiji

Arheološka iskopavanja u Novom Gradu na Dobri

Dečki su prvi prionuli radu

Napisala: Nives Antoljak

Završnom svečanosti sudionici Matičina *Eco Heritage Task Forcea* (EHTF) iz deset zemalja svijeta oprostili su se s gradom Dugom Resom gdje su proveli tri tjedna radeći, družeći se i zabavljajući se.

U organizaciji HMI-ja, suradnjom s Arheološkim muzejom u Zagrebu i Konzervatorskim odjelom Ministarstva kulture u Karlovcu, mladi su napravili veliki i značajan posao u Karlovačkoj županiji. Nadaju se da su ostavili trag.

Oprali su i obilježili kilograme prahistorijske keramike koja je nađena u tom kraju. Otvorili su dva nova arheološka lokaliteta: u Sv. Petru Mrežničkom i u Novigradu na Dobri. Pronašli su dva kostura, a analize će pokazati iz kojeg su vremena... Nisu samo radili, sudjelovali su u dramskoj i internetskoj radionici te u tečaju hrvatskog jezika. Sve što su naučili ili uvežbali darovali su građanima Duge Rese u klubu MM na prezentaciji zadnje večeri. Izveli su predstavu "Zagrebački orkestar" Damira Ferenčine u obradi dugogodišnjeg polaznika EHTF-a, a danas studenta glume Slavena Špa-

Čišćenje i pranje komada keramike

Nives Antoljak dijeli zahvalnice

Dramska sekcija izvela je šaljivi igrokaz "Zagrebački orkestar"

novića i jednog od voditelja. Prof. Sanja Oblučar sa svojim polaznicima tečaja hrvatskog jezika priredila nam je "uživo" javljanje iz Selca, Rijeke, N. Vindolskog, Senja, Gračaca i drugih mjesta koje su mladi posjetili tijekom vikenda

i praznika kada su bili na obilježavanju Dana domovinske zahvalnosti. Bili su i na misi za branitelje, slušali predavanje o oslobodilačkoj akciji Oluji i jeli vojnički grah. Obogatili su se informacijama o novijoj hrvatskoj povijesti i golemom

značaju toga kraja i ljudi u Domovinskom ratu. To su novi naraštaji koje ne znaju puno o Domovinskom ratu za razliku od naraštaja mladih koji su pokrenuli projekt Task Forcea 1992. godine tijekom rata i nastavili dolaziti i poma-

Iz dnevnika Oriane Španović

25. 7. U prostorijama Hrvatske matice iseljenika okupili su se sudionici ovogodišnjeg Eco Heritage Task Forcea. Jednom je moj prijatelj rekao da u trenutku kada se ljudi iz različitih zemalja diljem svijeta susretnu na jednome mjestu, golema zemaljska kugla postaje tek jedna ping pong loptica. Tvrdim, doista je tako. Voditeljica Nives Antoljak je za sam početak još jednoga divnog druženja održala kratak govor kako bi nas uputila u naše obveze. 'Borci' za ljepotu hrvatske prirode i ove godine imaju puno posla. U 10 h smo zapražili prema Dugoj Resi koja će biti naš srdčan domaćin sljedeća tri tjedna. Smjestili smo se u učeničkom domu i nedjelja je bila u znaku odmora i adaptacije na novu i lijepu sredinu. Ni hrana nije razočarala, stoga imamo samo riječi hvale za domaćine. Nakon popodnevno snu krenuli smo u obilazak našega novog doma te saznali da imamo priliku i skinuti koji gram pošto nam je tik ispred nosa golema športska dvorana. Postoji i teretana te ljubitelji športa nemaju razloga očajavati. Na licima sudionika iz Rumunjske, Francuske, Njemačke, Italije, BiH, Vojvodine, Makedonije, Južne Afrike vidim samo pozitivne crte i vibre. Iskreno se nadamo da poslovi nisu teški, a nadamo se i lijepim izletima uzduž jadranske obale. Svi se tome posebno veselimo. Dragi moji čitatelji, pratite ovu avanturu i doživite je skupa s nama. Ovdje vrvi od pozitivne energije, nećemo vas razočarati, obećavam!

28. 7. - Poslije još jednoga ukusnog doručka uputili smo se prema svojim lokacijama. Zanimljivost ovog dana je pronalazak leša (još uvijek ne znamo ni spol, a ni vrijeme iz kojeg potječe). Radimo na njegovu 'oslobođenju'. Arheološki tim skupa s nama izgara iz dana u dan (dečki više od cura u svakom slučaju, pošto je riječ o upotrebi alata poput krampa i lopata), a rezultat će biti predstavljen u muzeju. Veselimo se što ćemo pridonijeti tom događaju. Večer je kreativno osmišljena. Da razjasnim, dečki su cure,

cure su dečki. Neki bi rekli - nemoguća misija, ali MI smo dokazali suprotno. Smijeh je popunio prostorije učeničkog doma u Dugoj Resi.

10. 8. Ušli smo u kolotečinu života. Sada smo jedna velika harmonična obitelj. Imamo još nekoliko dana tijekom kojih ćemo raditi, ali i uživati u druženju. Budi se svijest o tome i zato smo usredotočeni jedni na druge. Koristimo svaku sekundu za još bolje upoznavanje i još toplije poglede. Grupa koja ostaje u učeničkom domu treba oprati još mnogo vrećica punih keramike. Sv. Petar Mrežnički je i dalje aktualan, pronađene su kosti u nekadašnjoj grobnici pokraj crkve. Ni Novigrad ne zaostaje, grupa marljivo obavlja zadatke koje zadaju arheolozi iz Zagreba. Druženje u sobama i neumoljiva konverzacija 'obojena' je vedrim i zanimljivim temama dugo u noć. Ipak, san manjka. Ne želimo propustiti niti jedan trenutak preostalog druženja.

11. 8. Još samo četiri dana. S nevjericom ulazimo u završnicu ovogodišnjeg druženja na Task Forceu. Sve je tako brzo prošlo. Sada je odlazak kući svima nepoznat pojam, ali ipak ćemo se ubrzo morati oprostiti. Usred tjedna smo, naravno radnog. Nalazimo se u završnici radova. Keramike je sve manje, jedan kostur je iskopan, a na iskopavanju drugog se još uvijek radi. Povijesni pregled, gramatika, sastavi, pjesmice i raznorazne igre čine radionicu hrvatskog jezika tako bogatom. Profesorica Sanja Oblučar se iz godine u godinu trudi da polaznici njezine radionice dobiju naobrazbu i da se ujedno i zabave. Student glume Slaven Španović neiscrpno radi sa svojim glumcima na predstavi koja nosi naziv 'Zagrebački orkestar' pa ovom prilikom pozivamo sve čitatelje bloga da dođu 13. 8. u Dugu Resu i pogledaju što smo pripremali tri tjedna. Blog odbrojava svoje dane, Darko Bašić sve drži pod kontrolom i sve radne obveze se obavljaju na vrijeme. Noć je ovoga puta nešto kreativnije osmišljena. Plan je bio otići na rijeku Mrežnicu i uz gitaru i pjesmu 'potrošiti' sate.

Ja sam Gabriela Gorupec, imam 20 godina i rođena sam u Švedskoj, stalno prebivalište mi je u Zagrebu. Završila sam srednju školu u Švedskoj, a nakon prošlog Task Forcea (ovo mi je drugi), odlučila sam se vratiti u Hrvatsku. Ove godine sam nakon puno truda i znoja uspjela upisati faks u Zagrebu i to baš ono što sam uvijek željela - politologiju.

Ja sam Mihail Sima. Dolazim iz Bukurešta. Student sam druge godine na Sveučilištu u Bukureštu, studiram hrvatski jezik i književnost, ali zainteresiran sam za sve što ima veze s hrvatskom kulturom. Drugi put sam na Task Forceu i mislim da je ovdje super: ljudi, mjesto, atmosfera, hrana, aktivnosti, baš sve! Task Force je projekt koji preporučujem svima koji žele nešto naučiti o sebi i o životu.

Ja sam Giovanni Cocciolillo, dolazim iz Italije. Živim u starome hrvatskom selu Mundimitru (Montemitro) gdje se govori starijim hrvatskim jezikom. Sviđa mi se jako Task Force jer je ovo prilika da upoznam ljude iz svih krajeva svijeta i da radim u prirodi. Imam 28 godina, završio sam turizam u Italiji. Volim putovati i govoriti hrvatski...

Ja sam Slaven Španović. Imam 22 godine. Dolazim iz Srijemske Mitrovice, a studiram glumu na Akademiji dramske umjetnosti u Zagrebu. Volim putovati i upoznavati druge kulture, mlade ljude, lijepe krajolike Lijepe Naše, Hrvate odasvud... Volim se baviti športom, boraviti u teretani... Ovo mi je peti put da sam na Task Forceu i svaki put sve više uživam. Veseli me da na ovakav način mogu upoznati puno novih, različitih, zanimljivih i mladih ljudi. Puno smijeha, pića, zabave... Padne tu i pokoja ljubav, pokoja suza na rastanku... Sve u svemu, jedan sjajan projekt i odlično osmišljen način za okupljanje Hrvata iz cijeloga svijeta. Prijateljstva koja se ovdje steknu imaju nekakvu posebnu čar i što je još važnije, ova prijateljstva traju. Nevjerojatan je osjećaj kad znate da netko tamo negdje, možda na drugom kraju svijeta, nekad pomisli na vas i pošalje vam poruku, mail, pismo, Facebook request... Kad se nekad, negdje ponovno sretnete, popijete piće i prisjetite se svega. Puno toga se nauči ovdje... To je škola života plus velika zabava... Uostalom, nemojte meni vjerovati. Dođite već jednom i uvjerite se sami! Veliki pozdrav iz Duge Rese!

gati u obnovi Hrvatske. Zato nastojimo, u ovo novije doba, raditi na očuvanju hrvatskih prirodnih i kulturnih bogatstva, ali ne zaboraviti početke projekta i prve ciljeve mladih hrvatskog podrijetla koji su se okupili u Hrvatskoj matici iseljenika kako bi dobrovoljno radili na

obnovi Hrvatske, a danas na očuvanju njezine baštine.

Vratit će se ponovno jedne od sljedećih godina, a u međuvremenu će pratiti internetske stranice koje je uredila internetska radionica: *taskforce2010.blog.hr* i družiti se virtualno te njegovati pri-

jateljstva i ljubav prema Hrvatskoj. Na internetskim stranicama HMI-ja željno će očekivati informaciju gdje i kada će biti EHTF 2011.

Više od svega govore neki njihovi dojmovi. ■

Nakon mise zahvalnice na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti

Osvježanje nakon napornog rada na rijeci Mrežnici

ENG Participants from ten countries took part in this year's CHF Eco Heritage Task Force. Their efforts focused on archaeological excavation and research in the Duga Resa area in Karlovac County.

Predsjednik Josipović primio hrvatske poduzetnike iz Australije

ZAGREB - Predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović sastao se 1. rujna s predstavnicima hrvatskih iseljenika iz Australije, uglavnom poslovnih ljudi, i poručio da je naša dijaspora poveznica Hrvatske i svijeta, te da ona za nas nije ni stranačko ni političko pitanje.

“Pitanje dijaspore nije za nas ni stranačko ni političko pitanje... odnosi s dijasporom vrlo su važan čimbenik za Hrvatsku”, rekao je predsjednik Josipović i istaknuo da su naši iseljenici prava “poveznica Hrvatske i svijeta”. Istaknuo je da suradnja Hrvatske i

njezine dijaspore može zemlju samo unaprijediti, pozivajući hrvatske poduzetnike iz Australije na ulaganje u domovini. “Hrvatska za njih mora biti mjesto gdje se mogu vratiti i investirati”, kazao je predsjednik Josipović. Poznati slikar Charles Bilich je za predsjednika Josipovića kazao da bi mogao biti “idealna most između raznih ideologija” bez obzira na činjenicu što je hrvatska dijaspora, za razliku od predsjednika Hrvatske, tradicionalno konzervativnija i desnije orijentirana. Uspješni australski Hrvati su istaknuli da je Australija prva zemlja u svijetu koja izlazi iz globalne gospodarske krize i da njihova iskustva u poslovanju i moguća ulaganja mogu doprinijeti oporavku Hrvatske. Hrvatski iseljenici pokazali su interes za ulaganja u manje projekte, ali je realiziran njihov manji broj. Ukupna vrijednost dosadašnjih ulaganja iznosi oko 15 milijuna USD. Prema posljednjem popisu stanovništva iz 2006. godine, u Australiji živi 50.990 osoba rođenih u Hrvatskoj, dok se 118.051 osoba izjasnilo da je hrvatskog podrijetla, što čini 0,56 posto od ukupnog stanovništva Australije. (Hina)

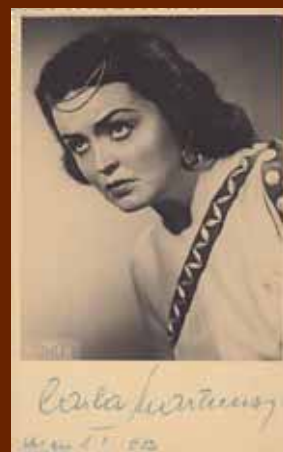

ZVUCI TAMBURICE U ONTARIJSKOM LONDONU

KANADA – Tamburaški festival “Zvuci tamburice”, koji već 16. godina zaredom organizira odsjek 530 HBZ-a “Ogulin”, okupio je 22. kolovoza zavidan broj tamburaških zborova i posjetitelja u Londonu, u kanadskoj provinciji Ontario. Ovogodišnji sudionici bili su: iz Pittsburgha TS “Barabe”, Odrasli tamburaški zbor “St. George” iz Cokeburga, PA, Kulturno-umjetničko društvo Hrvata BiH “Kraljica Katarina” iz Clevelanda, “Penn Semples” odrasli tamburaški zbor iz Versaillesa, PA, a iz Kanade: Tamburaški zbor “Hrvatsko srce” iz Hamiltona, Tamburaški zbor “Zlatni Pajdaši” iz Hamiltona te Folklorni ansambl “Hrvatski korijeni” odsjeka 530 HBZ-a iz St. Thomasa.

BEČ: PREMINULA SOPRANISTICA DRAGICA CARLA MARTINIS

AUSTRIJA - Legendarna hrvatska primadona, sopranistica Dragica Carla Martinis, preminula je u 89. godini u Beču. Rođena je 1922. u Sošicama pokraj Jastrebarskog, a pjevanje je učila na zagrebačkoj Muzičkoj akademiji kod Marije Kostrenčić. Debitirala je 1942. u zagrebačkoj operi, a nakon Drugoga svjetskog rata njezina se karijera počela vrtoglavo uspinjati te je postala prva operna zvijezda bivše države. Godine 1949. osvojila je Prvu nagradu na Međunarodnome pjevačkom natjecanju u Ženevi, a u prosincu 1950. prvi put je gostovala u Beču, nakon čega dobiva angažman u tamošnjoj državnoj operi. U Beču je ostvarila sjajnu karijeru, postala prva pjevačica belkanta te dobila visoko austrijsko odličje “Počasni križ za znanost i umjetnost”. U Bečkoj državnoj operi ostala je u angažmanu do 1962., otpjevala 13 uloga i imala 258 nastupa. Sa scene se rano povukla zbog obiteljske tragedije.

ISELJENIČKE ZAKLADE ZA OBRAZOVANJE U DOMOVINI

Piše: Vesna Kukavica

Rangirajući države na osnovi analize obrazovanja, zdravstva, gospodarske dinamike i kvalitete života ugledni američki tjednik *Newsweek* RH je prema kvaliteti obrazovanog sustava ljetos svrstao na 22. mjesto u svijetu, čemu doprinose započete reforme, ali i iseljeničke zaklade

S totine učenika i studenata u domovini prima stipendije iz zaklada koje su utemeljili hrvatski iseljenici diljem planete, a s druge strane RH nastoji pružiti što obilniju potporu za studiranje u domovini studentima iz iseljenništva koji žele studirati hrvatski jezik, kulturu i povijest. I u ovoj priči iseljenništvo je izdašnije od domovine! Za pripadnike hrvatskog naroda izvan RH osigurano je samo 86 stipendija ove godine. Interes naših studenata iz inozemstva višestruko je veći od mogućnosti proračuna RH, koja bi vjerujem željela doseći razinu jedne Mađarske koja je osigurala 1200 stipendija za Mađare iz dijaspore.

U prekomorskom iseljeništvu najstarija je Školarinska zaklada Hrvatske bratske zajednice Amerike iz čijeg se fonda u prosjeku godišnje dodjeljuje 250 stipendija, a među najmlađima je *Libertas Foundation* iz San Pedra, koja 8. godinu pomaže učenicima strukovnih škola iz Dubrovačko-neretvanske županije. Uoči početka ove školske godine predsjednik *Libertas Foundation* Niko Hazdovac uručio je novih 10 stipendija učenicima obrtničkih škola s ciljem da ta mladež ostane u rodnome kraju, gdje bi svoje obitelji učinila sretnijim u turistički perspektivnome Dubrovačkom primorju. Na globalnoj razini izvrsnom se organizacijom u posljednja 2 desetljeća ističe Hrvatska školska zaklada / *Croatian Scholarship Fund* iz San Francisca. Aktualnu predsjednicu zaklade Mary A. Pavić i člana Nadzornog odbora te udruge Željka Pavića ovih je dana primio ministar znanosti, obrazovanja i športa RH dr. sc.

Radovan Fuchs, iskazavši zahvalnost iseljenicima koji se odazivaju donatorskim konferencijama za nadarenu djecu slabijeg imovnog stanja. Ministar je pozvao iseljenike da zajednički unaprijede rad zaklade kako bi postigli još bolje rezultate ulažući u obrazovanje mladih ljudi željnih znanja. Do danas su našijenci iz sjeverne Kalifornije putem te zaklade stipendirali više od 250 studenata s ukupnom svotom većom od 2 milijuna dolara.

Brojne zaklade za školarce koje je osnivalo i zatvaralo hrvatsko iseljenništvo širom Sjeverne i Južne Amerike s tradicijom dužom od stoljeća, još iz doba reformatora sveukupnoga školskog sustava SAD-a Amerikanaca dalmatinske krvi Henrya Suzzalla (1875. – 1933.) u počecima industrijalizacije, znak su svijesti naših ljudi kako dobro obrazovanje otvara sva vrata – osobito u informatičkoj epohi.

Rangirajući države svijeta na osnovi analize obrazovanja, zdravstva, gospodarske dinamike i kvalitete života ugledni američki tjednik *Newsweek* Hrvatsku je prema kvaliteti obrazovanog sustava ljetos svrstao na 22-go mjesto. Prema istraživanju kojeg su proveli renomirani znanstvenici, RH se po kvaliteti obrazovanog sustava našla na odličnom mjestu i to ispred Italije, Grčke, Norveške, Portugala ili pak Španjolske. Prilikom rangiranja država u kvaliteti obrazovnih sustava uspoređivani su, među ostalim, i rezultati PISA testira-

nja (*Programme for International Student Assessment*) u kojem RH službeno sudjeluje tek 4 godine i pokazuje zavidne rezultate. PISA procjenjuje stupanj usvojenosti znanja i vještina petnaestogodišnjaka, mjereći opće kompetencije učenika te pripremljenost za cjeloživotno učenje. Susrećući se s brojnim učenicima i studentima hrvatskog podrijetla iz tridesetak zemalja svijeta, koji su sudjelovali u Matičinim ljetnim projektima, moj optimizam una- toč krizi i neimaštini, sve više raste. Ako je suditi po mladima moguće je brzo uhvatiti korak s razvijenim svijetom zahvaljujući tim školovanim, višejezičnim i odgovornim osobama, neopterećenim nasljeđem prošlosti - koji prosuđuju vlastitom glavom. Prve naznake da se sustav obrazovanja u RH počinje korjenito mijenjati primijećene su još prije 3 godine kroz prve rezultate PISA testiranja u kojem su dosezi hrvatskih učenika iz prirodoslovne pismenosti bili bolji od učenika iz 31 zemlje sudionice toga istraživanja među kojima je bilo i 10 članica EU-a. Vladine mjere za uvođenje obveznog redovno-školskog obrazovanja do prve kvalifikacije bile su ogroman iskorak kojim očito RH može dostići razvijenije države. Brzopleto uki- danje nekih europskih standarda poput besplatnih udžbenika u trenucima ekonomske krize može onemogućiti ključnu postavku za razvoj sustava obrazovanja, a to je ujednačen sustav obrazovanja i pru- žanje jednake šanse za bogate i brojne siromašne građane RH. Rezultati istraživa- nja prikazani u *Newsweeku* upravo o tome govore i pokazuju da je razlika u stjecanju znanja i vještina kod djece koja dolaze iz imućnijih obitelji u odnosu na onu iz siromašnih obitelji tolika da je već u desetoj godini života nenadoknadljiva. Zato dugu- jemo posebnu zahvalnost svim zakladama za stipendiranje učenika iz domovine koju financiraju naši iseljenici. ■

ENG Ranking countries on the basis of an analysis of education, healthcare, economic dynamics and quality of life the respected *Newsweek* magazine this summer ranked Croatia 22nd in the world in terms of the quality of its education system, a factor in which reforms are making a contribution, as are emigrant community foundations such as the CSF in the USA.

Škola zaslađena 'Fritulama', 'Rožatom', 'Paprenjacima'...

Na svečanom otvorenju u auli Rektorata Sveučilišta u Zagrebu polaznike su pozdravile prorektorica za međunarodnu i međuinstitucijsku suradnju Sveučilišta u Zagrebu, prof. Ksenija Turković, rukovoditeljica Odjela za školstvo, znanost i šport HMI-ja Lada Kanajet Šimić i ravnateljica Sveučilišne škole hrvatskog jezika i kulture prof. Zrinka Jelaska

Pripremila i snimila: **Lada Kanajet Šimić**

Jeste li gladni? Želite li desert? Ako ste za, podsjetimo se Sveučilišne škole hrvatskog jezika i kulture koju su i ove godine u Zagrebu, od 26. lipnja do 23. srpnja, uspješno organizirali Hrvatska matica iseljenika i Sveučilište u Zagrebu.

Četiri tjedna brzo su proletjela, radili smo puno u školi i izvan nje. Sretni smo što smo i ove godine imali priliku upoznati četrdeset troje prekrasnih osoba iz 17 zemalja različitih dijelova svijeta: Švicarske, Litve, Austrije, Njemačke, Poljske, Češke, Mađarske, Španjolske, Švedske, Danske, Belgije, Francuske, Velike Britanije, Amerike, Kanade, sve do daleke Australije i Japana.

Kako je započelo naše druženje? Pomalo sa strahom slušali su studenti kako im govorimo o programu, o svemu onome što ih čeka u školi. Prvi tjedan brzo je prošao u međusobnom upoznavanju, a priliku za intenzivnije druženje i prve razgovore na hrvatskome jeziku dobili su na Plitvicama gdje su govorili o nacionalnim parkovima Hrvatske, flori, fauni, slapovima Plitvica...

HRABRO SMO NASTAVILI DALJE

I nadalje nije bilo odustajanja, hrabro smo nastavili dalje, a na svečanoj večeri u restoranu 'Kvaternik' studenti su pokazali, osim jezičnih, pjevačke i plesачke sposobnosti uz prigodne pjesme. Možda su tada shvatili da su njihovi profesori i voditelji osobe koje se vole i zabavljati, a ne samo govoriti o padežima, glagolima i nastavcima.

U sklopu kulturnoga programa ove godine uživali smo na koncertu vokalno-instrumentalnog sastava 'Lado', glaz-

Kulturni program započeo je razgledom Zagreba

Evo dijela prezentacije jezične skupine 'Rožata' (pravi početnici). Tekst prezentacije je originalan, tj. bez ispravaka jezičnih pogrešaka.

TV Hrvatska kuhinja

Voditeljica / Cathy: Dobrodošli na TeVe Hrvatska Kuhinja! Ovo je gospoda Rožatić, naša kuharica. Ovos njezini gosti. Možete li se predstaviti?

Gosti: Ja sam Gospoda Ništaneznamić. Ja sam Gospodin Ništaneznamić. Ja sam Gospođa Sveznamić. Ja sam njezina sestra, Gospoda Sveznamić. Ja sam Gospodin Imaslikuić.

Gospođa Rožatić / Melanie: Danas kuhamo nešto novo. To je specijalitet iz Dubrovnika.

Gospođa Ništaneznamić / Kendall: A gdje je Dubrovnik?

Gospođa Sveznamić / Gillian: Dubrovnik je na jugu Hrvatske. Dubrovnik je grad na moru.

Gospodin Imaslikuić / Sho: Imam sliku. Ovo je Dubrovnik.

Gospodin Ništaneznamić / Chris: Što znate o Dubrovniku?

Gospođa Sveznamić / Lorraine: Dubrovnik je jako lijep grad. Grad je pod zaštitom UNESCO-a. Ima linđo, Stradun, i feštu Svetoga Vlahu.

Gospođa Ništaneznamić / Kendall: Što je Linđo?

Gospođa Sveznamić / Gillian: To je ples iz Dubrovnika. Jedan muškarac svira, a parovi plešu oko njega.

Gospodin Imaslikuić / Sho: Imam glazbu!

Gospodin Ništaneznamić / Chris: Što je stradun?

Gospođa Sveznamić / Gillian: Stradun je glavna ulica. Ljudi tamo šetaju i piju kavu.

Gospođa Ništaneznamić / Kendall: Što danas jedemo?

Gospođa Rožatić / Melanie: Danas ćemo jesti rožatu. Trebamo: 1 l mlijeka, 30 dag šećera, 2 vrećice vanilin-šećera, malo limunove korice, 7 jaja, 2 žumanjka, 20 dag šećera za karameliziranje, malo mlijeka za karamel.

Voditeljica / Cathy: Ako vi želite jesti rožatu, mi imamo recept za vas. Dobar tek. Nemojte ići. Nakon reklama, možete gledati emisiju o Paprenjacima.

Jezična skupina Rožata

Svi: Dobar tek!

benoj priredbi Zagreb, kak imam te rad, a s 'Cinkušima' smo otplesali do sjeverne Hrvatske.

Na kraju trećega kriznog tjedna spas od zagrebačkih tropskih vrućina pronašli smo u Zagorju. Prvo smo posjetili novootvoreni muzej u Krapini i vidjeli kako je život u Hrvatskoj izgledao u davnoj prošlosti. Došlo je i vrijeme

za tradicionalni ručak (juhu s domaćim rezancima, puricu s mlincima, zapečeni grah, štrudlu od jabuka i sira) u Grešnoj Gorici. Kao i poslije svakoga dobrog ručka, na kraju smo se zasladi li ukusnim prezentacijama svih jezičnih skupina koje su ove godine dobile ime po tradicionalnim hrvatskim desertima: fritulama, rožati, paprenjaci-

ma, štruklama, orahnjači i međimurskoj gibanici.

Uz pozdrav i zahvalu svim ovogodišnjim sudionicima na obostranom prijateljstvu, zajedništvu i radu, završimo s najpoznatijim stihovima naše škole - Bilo bi dobro vidjeti vas opet za ona dobra, dobra stara vremena. ■

Posjet novouređenom Muzeju krapinskih neandertalaca

Povjesničar umjetnosti prof. dr. Marko Špikić sa svojom grupom studenata

Na svečanoj večeri su studenti (od najmlađih do najstarijih) pokazali, osim jezičnih, pjevačke i plesačke sposobnosti

ENG The University School of Croatian Language and Culture, staged again this year in Zagreb, from June 26th to July 23rd, was successfully organised by the Croatian Heritage Foundation and the University of Zagreb. 43 participants from 17 countries took part.

"Sve je bilo prekrasno, sve je bilo odlično!"

Živopisnom nošnjom, pjesmom i plesom grupa "Hrvatska loza" privukla je pažnju mnogih turista i prijatelja koji su se našli u tom trenutku na godišnjem odmoru u Dubrovniku

U Gospiću su se američki Hrvati slučajno susreli i s predsjednikom Josipovićem

Napisala: **Gordana Vojvodić**

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika, 49 članova Tamburaško-plesne skupine "Hrvatska loza" iz Chicaga (27 folkloraša i tamburaša, 22 roditelja i prijatelja grupe) boravili su na folklornoj turneji po Hrvatskoj od 23. lipnja do 6. srpnja. Članovi grupe su uglavnom djeca između 12 i 18 godina, rođena u Chicagu, no ima i članova starijih od 18 godina.

Nakon okupljanja grupe u Zagrebu, turneju smo započeli odlaskom u Krašić i posjetom crkvi Presvetog Trojstva gdje nas je dočekao župnik Dragutin Kučan te nas poveo u obilazak crkve i sobe u kojoj je svoje posljednje dane proveo blaženi Alojzije Stepinac.

Put smo nastavili prema Opatiji gdje su tri prekrasna dana bila rezervirana za kupanje i obilazak Istre (Motovun, Poreč, Rovinj, Pula, Brijuni).

Svoj prvi koncert grupa je održala u Gospiću. Vjerujem da su posebno bili uzbuđeni direktorica plesa Marija Fumić Skukan, Mandica Skukan pa i Dia-

na Krpan – svi podrijetlom iz Like, s namjerom da se što bolje predstavljaju svojim prvim koncertom. Iznenadni i neočekivani susret s predsjednikom RH Josipovićem posebno je obilježio taj dan. Ljubazni domaćini, zamjenica gradonačelnika grada Gospića gospođa Marta Grgurić i ravnatelj Pučkoga otvorenog učilišta "Dr. A. Starčević" Milan Ostović organizirali su paljenje svijeće kraj spomenika poginulim braniteljima u blizini crkve gdje se održala i kratka misa, zatim obilazak Spomen-doma A. Starčevića u Žitniku, te Memorijalnog centra Nikole Tesle u Smiljanu. Nakon zajedničke večere, koju su priredili domaćini, i ugodnog druženja, nastavili smo put prema Šibeniku.

Mladi članovi grupe sigurno bi radije uživali kupajući se po cijele dane i koristili ostale blagodatni hotelskog kompleksa "Solaris", ali "neumoljivi" roditelji (da ne kažem voditelji Gordana i Ivana) držali su se zacrtanog programa pa smo tako posjetili Nacionalni park slapove

Krke i razgledali sve kulturne znamenitosti prekrasnog Splita.

Kratak posjet Dubrovniku i susret s fra Ivom Plenkovićem, koji je dugo godina službovao u Chicagu i poznaje gotovo sve članove grupe, bio je dirljiv i uzbudljiv. Vrhunac posjeta Dubrovniku, koji smo naravno razgledali i obišli sve njegove kulturne znamenitosti, bio je kratak nastup ispred crkve sv. Vlaha. Živopisnom nošnjom, pjesmom i plesom grupa "Hrvatska loza" privukla je pažnju mnogih turista i prijatelja koji su se našli u tom trenutku na godišnjem odmoru u Dubrovniku.

Prije odlaska u Osijek grupa je u Velikoj Gorici sudjelovala na Međunarodnoj smotri folkloru, koju svake godine organizira Folklorni ansambl "Turopolje".

I na kraju dolazak u Osijek i sudjelovanje na "Đakovačkim vezovima" bio je vrhunac turneje. Uz mnogobrojne hrvatske grupe, upoznali smo još jednu grupu naših iseljenika, koja je također boravila u Hrvatskoj u organizaciji HMI-ja, folklornu grupu "Sljeme" iz Mississauga u Kanadi. Posjetili smo Vukovar, obišli Ovčaru i spomen-dom na Ovčari, a na sve nas taj posjet ostavio je duboki dojam.

Obilazak "Iločkih podruma" posebno je razveselio Franju Šošarića i Jožu Povrženića.

Turneja je pri kraju. Vraćamo se u Zagreb gdje ćemo otići u posjet svojoj rodbini i još malo uživati u Hrvatskoj. Na moje pitanje jesu li zadovoljni, imaju li kakvih primjedbi, svi su odgovorili: "Sve je bilo prekrasno, sve je bilo odlično! Naporno, ali odlično!" ■

ENG 49 members of the Hrvatska Loza (Croatian Roots) tamburitza and dance ensemble (27 folklorists and tamburitza players and 22 parents and friends) took part in a folklore tour of Croatia, organised by the Croatian Heritage Foundation, from June 23rd to July 6th.

Ovogodišnja tema Škole: Hrvatsko jadransko područje

Stručni voditelj škole i autor programa bio je prof. Andrija Ivančan, a uz njega su tijekom dvanaestodnevne nastave predavali naši ugledni folklorni stručnjaci, vrsni poznavatelji upravo ovog dijela hrvatske folklorne baštine

Svečani završni koncert na pozornici ispred Gradskog poglavarstva u Biogradu

Napisala: **Srebrenka Šeravić** Snimio: **Stjepan Večković**

Iovoga ljeta uspješno je održana tradicionalna ljetna škola folklora Hrvatske matice iseljenika, u hotelu "Biograd" u Biogradu na moru. Polaznici, plesači i svirači hrvatskih folklornih društava stigli su iz raznih dijelova svijeta: Austrije, BiH, Kanade, Njemačke, SAD-a i Vojvodine (Srbije) te, naravno, i iz Hrvatske.

Tema ovoljetne škole bili su plesovi, glazbala, pjesme i narodne nošnje hrvatskoga jadranskog područja, naših otoka Krka, Cresa, Raba, Paga, Brača, Visa, Lastova, Hvara, Pelješca, Mljeta, šibenskih otoka te priobalja, posebice Splita, Kaštela, Trogira, Šibenika, Murtera, Dubrovnika i okolice. Učili su se i plesovi doline Neretve, te plesovi Hrvata u južnoj Hercegovini i Crnoj Gori koji po svojoj strukturi pripadaju ovoj plesnoj području.

Stručni voditelj škole i autor programa bio je prof. Andrija Ivančan, a uz njega su tijekom dvanaestodnevne nastave predavali naši ugledni folklorni stručnjaci, vrsni poznavatelji upravo ovog dijela hrvatske folklorne baštine: Vidoslav Bagur, Nenad Milin, Goran Knežević, Josip Forjan, Kristina Benko Markovica, Stjepan Večković, te Marica i Tonči Tadin. Uz plesne korake i figure tipične za pojedini lokalitet, plesači su od svojih profesora s posebnom pažnjom učili i stil plesanja pojedinih plesova, što je posebno važno za njihov daljnji rad u folklornim društvima. Načini pjevanja na području Jadrana, a posebno raznovrsnost narodnih nošnji i njihovo odijevanje važan su dio nastave Ljetne škole hrvatskoga folklora. Uz to su polaznici trebali svladati i osnove plesnoga pisma, naučiti o povijesti plesa i posebno plesa u Hrvata kako bi njihovo obrazovanje bilo što potpunije i temeljitije. Organizator se pobrinuo da upoznaju i tradicijsku kulturu, ljude, obi-

čaje i mjesta u neposrednoj bilizini održavanja škole folklora. Organiziran je posjet lokalnoj smotri folklora u Stankovcima, u zaleđu Benkovca, gdje su polaznici imali prigodu vidjeti nastup raznih izvornih folklornih grupa. Profesor Nenad Milin omogućio je svim polaznicima škole folklora posjet Jezerima na otoku Murteru gdje je održana "Fešta od smokava" na kojoj je nastupila folklorna skupina "Koledišće" iz Jezera s programom i plesovima koje su upravo toga dana uvježbavali na nastavi. "Fešta od smokava" završena je zajedničkim plesom domaćina i polaznika škole folklora i zabavom uz more, uz slasne smokve, kroštule, fritule i domaće crno vino.

Posljednjeg dana Ljetne škole hrvatskog folklora, u petak 20. kolovoza, održan je svečani završni koncert na pozornici ispred Gradskog poglavarstva u Biogradu. Program odnosno reviju tradicijske odjeće i nakita hrvatskoga Jadrana, uz ples, pjesmu i svirku tradicijskih glazbala priredila je polaznica Iva Cvetko i to iznimno uspješno. Završni koncert Ljetne škole hrvatskoga folklora u Biogradu na moru redovito predstavlja veliku kulturnu atrakciju, posebice za turiste, kojih je ove godine bilo uistinu puno. No, naši najdraži i najvjerniji gledatelji i navijači su svakako roditelji polaznika škole folklora, bivši polaznici te članovi KUD-ova "Gradina" iz Polače i "Tomislav" iz Biograda koji su nas sa srcem podupirali tijekom trajanja škole folklora i pomogli u organizaciji završnog koncerta. ■

Tradicijska glazbala

ENG This year saw yet another successful incarnation of the CHF Summer School of Folklore at the seaside town of Biograd na moru. The participants came from around the world — Austria, Bosnia & Herzegovina, Canada, Germany, the USA, Serbia and, of course, Croatia.

Lijepa tradicija duga 25 godina

Prvi Dan iseljenika održan je 1984. godine na otoku Iloviku. Sljedeće godine taj dan obilježen je na otoku Susku. I od tada se održava već 25 godina. Na otoku Unijama i na Krku počeo se obilježavati odnedavna

Unije – malo mjestasce oživi ljeti kad ga posjete brojni iseljenici

Napisala: **Vanja Pavlovec**

Dani iseljenika na kvarnerskim otocima postali su tradicija. Prije više od 25 godina Hrvatska matica iseljenika – podružnica u Rijeci predložila je iseljenicima i lokalnoj samoupravi da započnu obilježavati – Dan iseljenika. U to doba sve češći i brojniji dolasci iseljenika u stari kraj poduprli su tu ideju koju su iseljenici s velikim simpatijama prihvatili. Cilj je bio da se na taj dan, kada na otocima boravi najveći broj iseljenika, a to je u pravilu krajem srpnja i početkom kolovoza, susretnu iseljenici iz raznih krajeva svijeta sa svojim domaćinima u domovini. Tim prigodama u razgovoru su saznawali o planovima za razvoj lokalne zajednice, iznosili su ideje, gledišta i želje da se uključe u daljnji razvoj sredine iz koje su potekli. Ti susreti pridonijeli su boljoj povezanosti iseljenika i lokalnih samouprava kojima se često obraćaju u ostvarenju projekata koji imaju opći značaj.

Prvi Dan iseljenika održan je 1984. godine na otoku Iloviku. Sljedeće godine taj dan obilježen je na otoku Susku. I od tada se održava već 25 godina. Na otoku Unijama počeo se obilježavati odnedav-

Susak – iseljenice u narodnim nošnjama

na. Iseljenici Malog Lošinja također se redovito okupljaju u kolovozu.

Na otoku Krku Dan iseljenika održao se deveti put u Portu, u općini Malinska-Dubašnica. Naime, svojedobno je Hrvatska matica iseljenika organizirala iseljeničke piknike na otoku na koje su dolazili mnogi iseljenici. Kako su iseljenici počeli dolaziti sve redovitije i u sve većem broju, izrazili su želju da se za njih organizira njihov dan. Od tada, svake godine jedna od sedam općina na otoku Krku domaćin je njihova dana.

DAN ISELJENIKA OTOKA SUSKA

Prema tradiciji, svake posljednje nedjelje u srpnju održava se iseljeničko druženje, a ove godine obilježen je i srebrni jubilej iseljeničkih druženja na otoku Susku. U proteklih četvrt stoljeća Dani iseljenika obilježili su važne događaje, a među mnogobrojnim uglednim gostima bili su i predsjednik Franjo Tuđman te Stjepan Mesić. Dvadeset peta obljetnica proslavljena je bogatim kulturnim i športskim programom koji je sadržavao nekoliko zanimljivi-

vih projekata. Navedene projekte ostvario je Atelier 513. Predstavljeno je etnografsko blago - nošnje otoka Suska i uporabni predmeti, skulpture u susačkom kamenu Georga Miksa, fotografije Marghit Soldičić pod zanimljivim nazivom "Gren ča" (Odlazim) te nova turistička karta otoka. U popodnevnom satima organizirane su športske igre, a predvečer je otvorena izložba radova Likovne radionice djece i mladih te dodjela priznanja. Hrvatska matica iseljenika - podružnica Rijeka organizirala je višednevnu likovnu radionicu za mlade iseljenike i djecu. U povodu toga lijepoga iseljeničkog jubileja mladi su oslikali mjesnu pozornicu trajnim bojama i priredili izložbu svojih radova.

Tijekom Dana iseljenika na otoku obično boravi između 150 do 200 iseljenika i njihovih potomaka. Najveći broj susačkih iseljenika živi u državi New Jersey, gdje ih ima više od 2.000.

DAN ISELJENIKA OTOKA UNIJA

Na otoku Unijama 17. srpnja održan je Treći dan iseljenika. U ovo doba godine na otoku su iseljenici mahom iz SAD-a te Kanade. U tim dvjema državama živi oko 220 obitelji porijeklom s otoka Unija, a najviše ih se nalazi u državi New York. Dio njih, uglavnom umirovljenici, dolaze ranije i borave ljeti na otoku po nekoliko mjeseci.

Ovogodišnji Dan iseljenika bio je obilježen športskim događajima. Članovi Mjesnog odbora nastoje dobrim športskim i kulturnim programima tijekom ljeta pružiti zanimljive sadržaje kako stanovnicima tako i gostima na Unijama. Dobri i kreativni organizatori, pripremili su i ove godine malonogometni turnir na kojemu su sudjelovale ekipe otoka Suska, Malog Lošinja, Ključa i Unija. Prvo mjesto, u napetoj utakmici između ekipa Unija i Ključa, na penale, osvojila je ekipa Ključa. U nogometnim momčadima bili su i mladi iseljenici koji borave na otocima. Hrvatska matica iseljenika - podružnica Rijeka pokrovitelj je tog turnira te su pobjedniku i sudionicima uručeni pehari. Uz nogomet, i djeca su imala svoja natjecanja i to "alku u karijoli" koja je uvijek zabavna. Ali ni "karijole" nisu bile obične, već su neke bile maštovito ukrašene za to natjecanje. U večernjim satima prije početka pučke fešte i tradicionalnih srđela na gradela-

Krčki iseljenici: Pave Petršorić, Anton i Mary Žuvičić

ma, Vanja Pavlovec - voditeljica riječke podružnice Hrvatske matice iseljenika, Gari Capelli - gradonačelnik Malog Lošinja i Đurđica Simićić - direktorica Turističke zajednice Mali Lošinj, uručili su pehare i medalje sudionicima športskih natjecanja u povodu Dana iseljenika na Unijama.

DAN ISELJENIKA OTOKA KRKA

I ove godine mnogobrojni krčki iseljenici iz svih krajeva svijeta došli su na otok svog podrijetla. Domaćin njihova devetoga susreta bio je načelnik općine Malinska-Dubašnica, gospodin Anton Spicijarić. U živopisnom Portu, gdje se nalazi i franjevački samostan sv. Marije Magdalene, osnovan 1480. godine, okupilo se 200-tinjak iseljenih Krčana. Nakon mise iseljenici su se družili na rivi,

uz obvezatne sopele i krčki tanac njihova dubašljanskoga folklornog društva i KUD Punat koji je izvrsno izveo plesove i pjesme raznih krajeva Hrvatske. Uz iseljenike, u programu su uživali i mnogobrojni turisti koji su se našli na obali u Puntu.

Ovogodišnje iseljeničko druženje u znaku je značajne obljetnice - 70 godina postojanja Društvenog kluba Dubašnica u Americi - Dubašnica Social Club of America Inc. Društvo je vitalno zato što je upravo iz Dubašnice, krajem 60-tih i početkom 70-tih godina, došao u New York veći broj mladih iseljenika te je tako ojačala ta mjesna krčka zajednica. Mnogi članovi redovito dolaze u rodni kraj, uređuju i održavaju svoje stare kuće, u kojima s radošću i ponosom dočekuju djecu, unučad i prijatelje. ■

Unije- nakon nogometne utakmice

ENG Emigrants' Days on the Kvarner area islands have become a tradition. It was over 25 years ago that the Rijeka branch office of the Croatian Heritage Foundation proposed to the emigrant communities and to local governments that an event be organised dedicated to the emigrant communities.

Prenositeljice i čuvateljice života i vjere

Vlč. Lucić istaknuo je u propovijedi kako je vrsna žena bila tražena i potrebna u društvu i u Crkvi te je poručio ženama kada padnu u očaj i bezizlaznost, neka potraže utjehu u Bogu i Mariji

Napisao i snimio: **Adolf Polegubić**

Susret hrvatskih žena biskupije Rottenburg-Stuttgart održan je u subotu 3. srpnja u Frommernu kraj Balingena. Na susretu se okupilo oko 500 žena iz hrvatskih katoličkih zajednica (HKZ) koje djeluju u toj biskupiji. Susret je započeo misnim slavljem u crkvi sv. Pavla u Frommernu, a predvodio ga je voditelj HKZ Rottweil, predstavnik regije vlč. Luka Lucić u zajedništvu s delegatom za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josipom Bebićem, voditeljem HKZ Göppingen fra Ivanom Gavranom, voditeljem HKZ Balingen vlč. Božom Polićem, voditeljem HKZ Tuttlingen vlč. Josipom Pavlovićem i dušobrižnikom u HKZ Stuttgart-Wangen fra Josipom Repešom.

“U hrvatskim katoličkim misijama i zajednicama susreću se vjernici ovisno o prigodama. Danas je riječ o susretu hrvatskih katoličkih žena i majki prenositeljica i čuvateljica života i vjere u Hrvata u inozemstvu. Radujem se da se na ovom susretu okupio veliki broj supruge i majke, udanih i neudanih žena koje žive u biskupiji Rottenburg-Stuttgart. Svima vama upućujemo naše divljenje i zahvalnost. Danas ćemo misliti i na one pokojne, jednostavne majke i žene o kojima možda nitko nije nešto napisao. Ovo je sveto druženje, sveti susret braće i sestara u vjeri. Kad su hrvatske žene i majke neposredno prije Domovinskog rata tražile da im se iz bivše vojske puste sinovi kućama, udružile su se kako bi bile što jače i učinkovitije. Svoje zajedništvo nazvale su Bedemom ljubavi. Vaše današnje druženje nazvao bih Bedemom vjere protiv đavolskih sila koje prijete vašim obiteljima i vašim zajednicama. Ako netko želi osjetiti kako kuća srce žene, majke, supruge, udovice, dje-

Na susretu se okupilo oko 500 žena iz hrvatskih katoličkih zajednica

vice katolkinje Hrvatice, onda treba doći na jedno ovakvo slavlje. Ako netko želi doznati kako vjeruje, ljubi, moli i časti Boga žena Hrvatica katolkinja, mora također doći na ovakvo slavlje”, istaknuo je u svome pozdravnom govoru delegat o. Bebić.

Vlč. Lucić istaknuo je u propovijedi kako je vrsna žena bila tražena i potrebna u društvu i u Crkvi te je poručio ženama kada padnu u očaj i bezizlaznost, neka potraže utjehu u Bogu i Mariji. “Jedino se vjerom i molitvom možemo izvući, ne samo iz ove gospodarske recesije, već i iz duhovne krize kojom smo zahvaćeni”, rekao je potaknuvši majke neka na poseban način ulažu u odgoj svoje djece.

Misno slavlje uveličao je zbor hrvatskih djevojaka iz Stuttgarta “Filiae Croatiae” i kantautorica duhovne glaz-

be iz Ulma Marijana Zovko. Na orguljama je pratio pastoralni referent iz HKZ Esslingen Ivan Ivanković. Žene su došle u pratnji svećenika i pastoralnih suradnica i suradnika.

Susret je nastavljen u popodnevним satima u Festhalle u Frommernu zajedničkim objedom. Poslijepodne je dr. s. Marija Pehar, školska sestra franjevka Krista Kralja, provincije Svete Obitelji sa sjedištem u Mostaru, održala prigodno predavanje pod nazivom “Žena, suodgojiteljica za duhovna zvanja”. U duhovno-kulturnom programu su nastupili zbor djevojaka “Filiae Croatiae”, kantautorica Marijana Zovko te hrvatsko amatersko kazalište iz Stuttgarta “Putujuća scena” s komedijom “Besplatni trošak”. Na kraju je svima zahvalio na odazivu voditelj HKZ Balingen vlč. Polić. ■

ENG A meeting of the Croatian women of the diocese of Rottenburg-Stuttgart was held at Frommern near Balingen (Germany). The meeting pooled some 500 women from the Croatian Catholic communities active in the diocese.

Šport zbližio djevojke iz Kanade s vršnjakinjama iz Hrvatske

"S ponosom i veseljem negujemo hrvatske korijene koje prenosimo na mlade naraštaje. U našoj sredini imamo 500 djece koja s veseljem uče o Hrvatskoj", istaknuo je trener Mike Tominac

Napisala: **Branka Bezić Filipović**

Snimke: **B. Bezić Filipović i Ž. Lešić**

U organizaciji HMI-ja u Hrvatskoj je desetak dana, od početka kolovoza, boravila grupa od četrdesetak kanadskih Hrvata iz Mississauga, među kojima je bila i ženska nogometna ekipa "Croatia Mississauga", sastavljena od športašica srednjoškolske dobi. Grupa je turneju započela u Zagrebu, gdje je bila odigrana i prva utakmica protiv ŽNK "Agram". Putovanje je nastavljeno preko Plitvica prema Kninu, gdje je goste primila gradonačelnica Josipa Rimac. Športašice su razgledale kninsku tvrđavu i tamo položile vijenac te odigrale prijateljsku utakmicu sa

Nogometašice ŽNK "Split" i "Croatia - Mississauga"

ženskom nogometnom sekcijom društva "Sport za sve" - Knin.

Kako je idućeg dana bio 5. kolovoza, Dan domovinske zahvalnosti, tim povodom su svi otišli u Cavoglave. Tamo su kanadske športašice odigrale utakmicu s djevojkama iz ŽNK "Split", koje su zbog toga došle iz Splita, a to je bio jedini okršaj ženskih ekipa tog dana jer su ostale utakmice odigrale isključivo muške momčadi. Manifestacija je završila koncertom Marka Perkovića Thompsona.

Sutradan se ponovno igrao nogomet, protiv ŽNK "Split", ali ovaj put baš u Splitu, na terenu kluba "Dalmatinac". Idućeg dana slijedilo je druženje u Lovki Rogoznici na plaži i uz domaće spe-

cijalitete spremljene ispod peke. Naime, već su se sklopila prijateljstva među djevojkama, što je zapravo i cilj ovakvih susreta. Druženje je organizirala predsjednica NK "Split", gospođa Vinka Fabjanac, i sama nekadašnja igračica, koja iz vlastitog iskustva zna da je najvažnije športsko druženje jer baš to ostane u sjećanju cijelog života.

Turneja je završila u Rijeci, ponovno športski, nakon utakmice s riječkim djevojkama iz kluba "Jack pot".

Nadamo se da su ove mlade djevojke i njihovi roditelji ponijeli lijepe dojmove iz domovine svojih predaka i da će se ovakvi posjeti nastaviti i idućih godina. ■

Posjet Hrvatskoj matici iseljenika

ZAGREB - U utorak, 3. kolovoza, nogometašice iz Kanade, članice nogometnog kluba "Croatia" iz Mississauga, posjetile su Hrvatsku maticu iseljenika. U HMI-ju ih je pozdravila Srebranka Šeravić, voditeljica Odjela za kulturu, koja je istaknula kako je veseli činjenica da su HMI uz folklorne skupine napokon posjetile i športašice, drage gošće iz Mississauga, njihovi treneri i roditelji. Trener nogometašica, Mike Tominac, istaknuo je kako je dirnut toplim prijemom u kući svih iseljenih Hrvata, Hrvatskoj matici iseljenika, te kako zahvaljuje na dobro organiziranoj turneji koju je za njih priredila Gordana Vojvodić iz Matice.

- S ponosom i veseljem negujemo hrvatske korijene koje prenosimo na mlade naraštaje. U našoj sredini imamo 500 djece koja s veseljem uče o Hrvatskoj - istaknuo je trener Mike Tominac. (Željka Lešić)

ENG The women's soccer (football) team of the Croatia Mississauga club was in Croatia for a ten-day tour organised by the CHF that saw them visit and play matches in Zagreb, Knin, Split, Rijeka and other venues.

Višestruko koristan kazališni seminar

Tijekom desetodnevnog učenja polaznici su usvajali niz korisnih savjeta i bili u prilici naučiti praktične dramaturške postupke koje će lako primijeniti u budućem radu hrvatskih školskih i samostalnih kazališnih grupa u svijetu

Sudionici završne priredbe na Javnom satu Seminara

Napisala: **Vesna Kukavica**

Seminar za voditelje kazališnih grupa koje djeluju izvan Hrvatske u organizaciji Hrvatske matice iseljenika održan je od 3. do 11. srpnja na otočiću Galovcu u dvoranama Franjevačkoga samostana sv. Pavla. Polaznici su stigli iz Kanade, Francuske, Italije te Bosne i Hercegovine. Umjetnički voditelj ovogodišnjeg seminara bio je istaknuti redatelj i pisac iz Zagreba Damir Mađerić, dok je voditeljica ovoga tradicionalnoga Matičina projekta Nives Antoljak iz HMI-ja. U sklopu seminara održano je predavanje Vesne Kukavice (HMI) na temu "Kazalište kao medij razvitka hrvatskoga kulturnog identiteta".

Tijekom desetodnevnog učenja polaznici su usvajali niz korisnih savjeta i bili u prilici naučiti praktične dramaturške postupke koje će lako primijeniti u budućem radu školskih dramskih gru-

pa ili pak u djelovanju samostalnih kazališnih grupa pri hrvatskim kulturnim centrima u svijetu.

TEMELJNI PRINCIPI KAZALIŠNOG STVARANJA

Redatelj Damir Mađerić tumačio je zakonitosti kazališnog stvaranja iščitavajući s polaznicima slojeviti tekst "Anđeli Babilona" uglednoga hrvatskoga dramskog pisca Mate Matišića. Ukratko, kao priznati redatelj Damir Mađerić prenio je vještim teorijskim i praktičnim metodama polaznicima temeljne principe kazališnog stvaranja.

Na završnoj priredbi, pred prepunim gledalištem koje nije skrivalo oduševljenje, polaznici su izveli javni sat prema spomenutom tekstu Mate Matišića "Anđeli Babilona". U toj rustikalnoj Matišićevoj travestiji izvrsno su se snašli u liku gradonačelnika i njegove žene Ivan Sajevid i Maja Lasić (BiH), dok je lik gradonačelnikova tajnika duhovito dočarala Josipa Kloštranec (Kanada). Radost

kazališnog stvaranja publika je najjače osjetila u kreaciji Matišićevih likova anđela, koje su izveli mladi glumci iz Viteza Bruno Grebenar i Maja Mišković. Dubravko Barać iz Kanade i Zoran Jeremić iz Francuske zrelo su dočarali likove profesora tijekom završne priredbe, kao i Mostarka Irena Knezović koja je igrala lik Bilke.

LIKOV I EGZILANTSKOG I GASTARBAJTERSKOGA MILJEA

Polaznici su učili o Mati Matišiću (45), istaknutome suvremenom dramatičaru i nagrađivanom scenaristu te glazbeniku i skladatelju - koji secira hrvatsku poslijeratnu stvarnost uz puno crnog humora te često u svoja djela uvodi osobe koje su u dodiru s galerijom likova iz egzilantskog i gastarbjterskoga miljea. Matišić je dosad napisao desetak drama koje su uglavnom izvedene u Splitu, Rijeci, Varaždinu i Mostaru, a samo dvije (uz "Anđele Babilona" i "Sinovi umiru prvi") u Zagrebu. Također, drame mu se izvode

U ulozi profesora zapažena ostvarenja imali su Dubravko Barać iz Kanade i Zoran Jeremić iz Francuske

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA I POLAZNICI MEĐUNARODNOG SEMINARA

STVARANJE KAZALIŠTA

Pođivaju vas na KAZALIŠNU PREDSTAVU I DRUŽENJE

Na Školjicu, u subotu 10.7.2010 u 20:30 sati

MATE MATIŠIĆ

ANĐELI BABILONA

(rustikalna travestija)

Režija: Zoran Jeremić

Produkcija: Nives Antoljak

ULAZ SLOBODAN

Plakat završne priredbe izradili su sudionici Seminara

u Makedoniji, Sloveniji, Bugarskoj, Mađarskoj i Rusiji.

- "Stvaranje kazališta" od osobite je koristi voditeljima iseljeničkih kazališnih grupa, kao i onima koje djeluju među hrvatskim autohtonim manjinama u Europi, a koje rade u bilingvalnome jezičnom okružju i multikulturnim sredinama svijeta - rekla je voditeljica projekta Nives Antoljak.

- Kazališni seminar, koji je osmišljen na principima dramske pedagogije, pokazao se višestruko korisnim ljubiteljima kazališne umjetnosti koji kazališnim izričajem usvajaju različite elemente hrvatskoga kulturnog identiteta i njeguju

kulturu govora hrvatskoga standardnog jezika te jezika i govora kojima se služe naše autohtone manjinske zajednice u europskim zemljama poput moliško-hrvatskog idioma - tvrdi Miquel Quici, polaznik seminara te pripadnik naše zajednice u pokrajini Molise.

- Snaga toga Matičina projekta je u kazalištu kao mediju jer je taj medij sin-teza mnogih umjetnosti i nudi različite oblike kulturnog djelovanja iseljenicima - istaknuo je profesor Dubravko Barać iz Kanade koji djeluje u kazališnoj grupi iz Toronta "Histerioni".

Iako je kazalište danas ponajmanje jezični medij, u ovom tipu rada Matičin je tim stavio naglasak na jezičnu dimenziju teatra. Standardni jezik je bitna sastavnica određene nacionalne kulture i vrlo je važno kako se prema njoj odnosimo i kako se odnosimo prema ljepoti naših narječja, osobito ikavici kojom se Matišić čudesno poigrava - rekao je redatelj Maderić.

Voditelji i animatori kazališnih grupa Hrvata izvan Hrvatske rado sudjeluju u ovome tradicionalnome Matičinu projektu. Seminar tako više od jednog desetljeća okuplja kazališne entuzijaste kako bi teoretskim predavanjima i praktičnim vježbama nadopunili svoje znanje o stvaranju kazališne predstave.

IZVEDBA JAVNOG SATA

Na kraju seminara i nakon izvedbe javnog sata pred mnogobrojnom publikom polaznici su primili diplome iz ruku voditeljice projekta Nives Antoljak.

Seminar "Stvaranje kazališta" tradicionalno se održava u tišini i ljepoti Franjevačkog samostana sv. Pavla koji je stoljećima u posjedu franjevac trećeredaca glagoljaša. Nakon seminara ovo će kazališno nadahnuće iz kolijevke hrvatske kulture zatirati i u sredinama u koje se polaznici vraćaju, od Kanade do Italije i drugih zemalja. ■

Sudionici Seminara družili su se s posjetiteljima iz Preka na završnoj priredbi

ENG A seminar for theatre troupe leaders active abroad, organised by the Croatian Heritage Foundation, was held from July 3rd to 11th on the islet of Galovac near Zadar. The participants arrived from Canada, France, Italy and Bosnia & Herzegovina.

Želi da njegov rad upozna i Hrvatska

Ivo Kravić rođen je u Sarandi, u argentinskoj pokrajini Buenos Aires. Sin je Hrvata koji su se doselili u Argentinu sredinom prošlog stoljeća. Glumac i spisatelj, autor je raznih dramskih djela

Ivo Kravić

književnosti te imigraciji, a njezin glavni urednik od 1993.

Preveo je na španjolski jezik djelo "Govori mi o Augusti" hrvatskog autora Luke Paljetka. Knjiga je izdana i predstavljena u Buenos Airesu 2001. godine pod pokroviteljstvom Veleposlanstva Republike Hrvatske u Argentini. Predstava je izvedena 2003. u Buenos Airesu, uz potporu Nacionalnog zavoda glume. Također je izvedena u Tucumanu 2004. pod pokroviteljstvom Počasnog konzulata Republike Hrvatske za to područje i u Hrvatskom domu u Montevideu u Urugvaju, pod pokroviteljstvom Počasnog konzulata Republike Hrvatske u Urugvaju te u raznim kulturnim centrima u Buenos Airesu.

Exodium je izdan i prvi put izveden 2005. u Buenos Airesu, na 3. nacionalnom susretu umjetničkog obrazovanja.

Očaran poviješću, Kravić opisuje u ovom djelu izlazak iz Jujuya (argentinska pokrajina) koji je naredio general Manuel Belgrano (utemeljitelj argentinske zastave), proglasom koji je objavljen 29. srpnja 1812. godine. Kravićev rad na ovoj temi izražava mišljenje "kamo treba voditi dramsko djelo" odnosno opisuje gubitak dokumentarne baštine prigodom selidbe u Tucuman i Belgranova nastojanja da nakon bitke u toj pokrajini dobije natrag te dokumente. Ivo Kravić oživljava povijesni junački lik (general Belgrano) koji ne obrađuju argentinski dramaturzi.

Najveća Kravićeva želja je da se njegov rad prezentira u Hrvatskoj pa svi oni koji žele više saznati o njegovu radu i ovome djelu, mogu posjetiti navedeni blog i stupiti s njim u kontakt: www.exodiumlaobra.blogspot.com

Napisala: **Adriana Smajić**

Dana 13. kolovoza 2010. izvedeno je u Buenos Airesu dramsko djelo "Exodium", argentinskog autora hrvatskog podrijetla Ive Kravića, uz nazočnost mnogobrojne publike od koje je primio najbolju kritiku.

Ivo Kravić rođen je u Sarandi, u argentinskoj pokrajini Buenos Aires. Sin je Hrvata koji su se doselili u Argentinu sredinom prošlog stoljeća. Glumac i spisatelj, autor je raznih dramskih djela: *Casas de la memoria* (Kuća sjećanja), 1989., *Michelangelo*, 1994., *Hamlet re-cidiv*, 1998., *Simón y la República Imaginaria* (Šimun i Izmišljena Republika), 2004., *Exodium*, 2005., *Variaciones para un francotirador* (Varijacije za strijelca), 2007. Osnivač je izdanja *El croata errante* (Lutajući Hrvat), revije o umjetnosti,

Scena iz drame "Exodium"

ENG A performance of *Exodium*, a stage play by Argentinean author of Croatian extraction Ivo Kravić, in Buenos Aires this August 13th won the accolades of a packed house.

Sa Straduna u svijet

Ovu sjajnu iseljeničku večer priredila je Hrvatska matica iseljenika - područni ured u Dubrovniku, u suradnji s Turističkom zajednicom Grada Dubrovnika i Udrugom "Hrvatski san" iz Salzburga

Napisala: **Maja Mozara** Snimio: **Stijepo Kaleb**

Krajem kolovoza ispred crkve sv. Vlaha u Dubrovniku, pod savršenom voditeljskom palicom Lejdi Oreb, "Dubrovački kavaljeri" iz Beča upriličili su svečani koncert "25 godina Dubrovačkih kavaljera".

Ovaj hrvatski ansambl, koji već dugi niz godina djeluje u Beču, a uz 'kavaljerske' momke ima i jednu djevojku, vrlo je popularan u Austriji, kao i u rodnom Dubrovniku. Ovogodišnjim nastupima u bečkom *Akzent teatru* te na najljepšoj dubrovačkoj pozornici, ispred jedinstvene crkve sv. Vlaha, obilježili su svojih 25 glazbenih godina.

Osnivači grupe su Marko Majkovića i Josip Čenić, bivši članovi crkvenog zbora Male braće. Ostvarili su mnogobrojne nastupe diljem Europe, a u organizaciji dubrovačke podružnice HMI-ja nastupali su u Boki kotorskoj za Hrvate u Crnoj Gori, u Moliseu za moliške Hrvate, u Salzburgu, na gala-večeri koja je organizirana prigodom aukcije slika dubrovačkih odnosno hrvatskih autora te onih iz iseljeništva, a koja je namijenjena izgradnji dječjeg vrtića "Dar" u Dubrovniku, te su održali tri koncerta u Gradu: u Revelinu, Kazalištu Marina Držića, te Salochi od zrcala.

Četvrt stoljeća Dubrovačkih kavaljera uveličali su ženska klapa FA Lindo, Patricia Papić iz Salzburga, te četiri etnografske modne revije, iz Hrvatske i Austrije. Publika je uživala u kreacijama Mine Petre i njezine "Materine priče", austrijske udruge *Heimatwerk*, Tajane Jurišić iz Slavonskog Broda i Gordane Zucić, članica udruge "Hrvatski san" iz Salzburga.

Ovu sjajnu iseljeničku večer priredila je Hrvatska matica iseljenika - područni ured u Dubrovniku, u suradnji s Turističkom zajednicom Grada Dubrovnika i Udrugom "Hrvatski

san" iz Salzburga, a prelijepi ures pozornice u hrvatskim bojama, crvenoj kao boji ljubavi i hrvatske domovine te bijeloj, boji nevinosti i žrtve, izradila je Franica Mandić.

- Ovo što se događa ove večeri neka bude istinski Božji blagoslov, da ova Hrvatska, iseljena i domaća, uvijek pod Božjim blagoslovom bude jedinstvena, nikad razdvojena - rekla je na kraju večeri Lejdi Oreb. ■

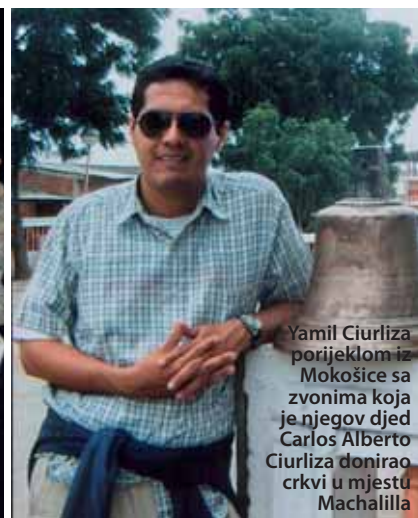
ENG A Vienna-based Croatian band, the Dubrovački kavaljeri, staged a concert in Dubrovnik in late August to mark their 25th anniversary. The concert programme also included an interesting fashion show featuring ethno creations.

Otvorena su vrata suradnje

"U razgovoru sa svim Hrvatima s kojima smo se našli dogovorili smo se da ćemo organizirati Tjedan Ekvadora u Splitu, koji bi se trebao održati u prvoj polovici iduće godine"

Kod obitelji Kolić, večer posvećena Hrvatskoj

Yamil Ciurliza porijeklom iz Mokošice sa zvonima koja je njegov djed Carlos Alberto Ciurliza donirao crkvi u mjestu Machalilla

Napisala: **Branka Bezić Filipović**

U Ekvadoru živi oko 4.000 potomaka Hrvata, kojih najviše ima u priobalju. Prva doseljavanja su započela krajem 19. stoljeća, kada se na tom području skupljala tagua, biljna bjelokost ili sjemenke koštane palme, a slale su se u Europu za izradu fine dugmadi. Danas se Hrvati bave

drugim zanimanjima, a žive u pacifičkim gradovima Manti, Machali, tromilijunskom Guayaquilu, dok ih najmanje ima u glavnome gradu Quitu.

Turneja po Ekvadoru, u organizaciji HMI-ja Split, bila je osmišljena zbog pokretanja hrvatske zajednice i povezivanja sa zemljom njihovih predaka, te dogovora o suradnji na raznim područjima. Na put je išao i Mili Razović, predsjednik Turističke zajednice Dalmacije

te predavač na turističkim studijima u Šibeniku i Zadru.

U Guayaquilu su nas, sredinom kolovoza, dočekali s hrvatskim zastavicama u rukama Luis Aviles Uscocovich, predsjednik Udruge Hrvata Ekvadora i profesor Yamil Ciurliza, obojica podrijetlom s područja Dubrovnika. Kasnije su nam se pridružile i Guadalupe Diminich i Francisca Kravarevich, dopredsjednica i blagajnica udruge.

Luis Aviles Uscocovich, predsjednik Udruge Hrvata Ekvadora i Guadalupe Diminich, dopredsjednica udruge

Eduardo Pena Hurtado - predsjednik Gospodarske komore Guayaquila i Mili Razović, predsjednik Turističke zajednice Dalmacije

Mili Razović, Branka Bezić Filipović, Jaime Nebot Saadi, gradonačelnik Guayaquila, Lourdes de Panzich i Luis Aviles Uscovich

Gradska vijećnica u Guayaquilu

Program smo započeli odmah nakon dolaska sastankom s predsjednikom Gospodarske komore Guayaquile, Eduardom Penom Hurtadom, koji je hrvatskih korijena, te dogovorili predstavljanje hrvatskih proizvoda u Ekvadoru i ekvadorskih u Splitu.

SUSRET S HRVATIMA U KUĆI OBITELJI KOLICH

Na večer smo se u kući obitelji Kolich sastali sa šezdesetak Hrvata. Predstavili smo im španjolsku verziju DVD-a "Hrvati na markama svijeta" te prikazali film o Hrvatskoj. Udruga Hrvata Ekvadora nema svoje prostorije pa im je time otežan rad i okupljanje. Za događaj je pokazala zanimanje i lokalna televizija.

Pitanje prostorija udruge riješeno je sljedećeg dana na sastanku s gradonačelnikom Jaimeom Nebotom Saadijem, koji je pozitivno reagirao na prijedlog predstavnice HMI-ja, a koji je već bio u posjetu Hrvatskoj.

Gospodin Razović je istog dana održao predavanje o hrvatskom turizmu na turističkom smjeru Fakulteta politehnike te je u gradu razmijenio iskustva s Josephom Garzozijem, pročelnikom za turizam i međunarodne odnose.

Nakon toga smo posjetili tvornicu kave i kakaa Lurdes de Pandzich, izvan grada, koja je kao i njezin suprug Simon Pandzich zainteresirana za suradnju s Hrvatskom.

Sljedeći dan smo proveli 200 km južnije, u blizini grada Machale, na plantaži banana obitelji Marić, podrijetlom s otoka Visa. Šestero braće i jedna sestra uključeni su u obiteljski posao, a plantaže se prostiru na 6.000 hektara površine. Na plantažama imaju i nasade kakaa. Od

stabljkije banane proizvode šešire i suvenire, a dio se koristi u proizvodnji papira, čime se štede šume i voda.

PLANOWI ZA SURADNJU

U razgovoru sa svim Hrvatima, s kojima smo se našli, dogovorili smo se da ćemo organizirati Tjedan Ekvadora u Splitu, u prvoj polovici iduće godine, s čime se složio gradonačelnik, kao i predstavnici komora.

Program je obećala financijski podržati i doministrica turizma Solange Garcés Aguilar, s kojom smo se sastali nakon dolaska u glavni grad. Također smo se sastali i s Freddyjem Eguezom Riverom, predsjednikom Turističke komore pokrajine Pichincha u kojoj se na-

lazi ekvadorska metropola, a koji je obećao da će doći u Hrvatsku iduće godine. Time se želi potaknuti suradnja dviju zemalja na ukidanju viza za građane Ekvadora koji bi došli u Hrvatsku jer turističku vizu moraju tražiti u Veleposlanstvu RH u Santiagu de Chile, koje je udaljeno 6.000 km, a čekaju je mjesec dana. Stoga bi rješenje moglo biti otvaranje barem počasnog konzulata kako bi se postupak dobivanja vize ubrzao.

Poslovni sastanak imali smo i s Pablom Davilom Jaramillom, predsjednikom Komore za proizvodnju i gospodarstvo, koji je također podržao održavanje Tjedna Ekvadora u Splitu, a koji je zamišljen kao susret gospodarstvenika i proizvođača u Gospodarskoj komori

U Hrvatskoj misiji sa sestrom Clementinom

ENG The Split branch office of the CHF has organised a study visit to Ecuador with the aim of organising the local Croatian community and creating links to the land of their predecessors, and to establish channels of cooperation in various areas of interest.

Na plantaži banana obitelji Marić, porijeklom s Visa, kraj grada Machala

Dalmacije jer postoji zanimanje za trgovačkom razmjenom i za ulaganjem u Hrvatsku. Obitelj Petra Klaica, čiji je otac došao iz Posavine, također želi poslovati s hrvatskim tvrtkama, a njegova supruga Veronica želi okupiti Hrvate iz Quita u udrugu, te je već kontaktirala sedamdesetak osoba u vezi s tim. Na sastanku u komori susreli smo savjetnicu za pravne poslove čiji suprug nosi prezime Darlić Mardešić, podrijetlom iz Komize. Uz gospodarske susrete, u Splitu bi održali i izložbu nakita od tague, radionicu čokolade, te predstavili gastronomsku ponudu Ekvadora.

VRIJEDNE HRVATSKE MISIONARKE

Tjedan želimo obogatiti i dječjim radovima, a za to će se pobrinuti hrvatske misionarke, 'Službenice milosrđa', na čelu s provincijalnom povjerenicom u Ekvadoru, sestrom Clementinom Banožić, koja je proslavila 25 godina djelovanja od osnutka prve misije u Palu Quemadu. Tamo je u crkvi postavljen novi vitraj s likom kardinala Stepinca, a blagoslovio ga je mons. Drago Balvanović, delegat HBK za inozemnu pastvu u Latinskoj Americi. Sada u Ekvadoru imamo četiri misije 'Službenica milosrđa', a

osim u Palu Quemadu, postoje dvije u Quitu te jedna u Esmeraldasu, gdje rade sestre Iva Jelić i Antonela Medić. Osim njih još djeluje i misija reda 'Krist misionar molitelj', koju vodi sestra Lenka Čović na području San Francisca de Oyacota. Misionarke, kojima pomažu i laici, provode evangelizaciju zabačenih područja u kojima zbog izoliranosti ne postoji redovnička zajednica ni župnik. Uz to, rade s grupama djece kojima su roditelji zaposleni, pomažu im u domaćim zadaćama, a pružaju im i topli obrok koji sponzoriraju dobročinitelji iz Ekvadora ili čak iz Hrvatske.

Za časne sestre i njihove učenice te laike koji im pomažu prikazali smo film o Hrvatskoj, a oni su nam zauzvrat održali prigodni glazbeno-folklorni program.

Ovom turnejom otvorena su vrata za suradnju s još jednom hrvatskom zajednicom u Južnoj Americi. Mnogobrojno hrvatsko iseljeničtvo trebali bismo shvatiti kao posebnu snagu koju imamo na udaljenim kontinentima, a o kojoj premalo znamo, te uložiti još više napora kako bismo ostvarili trajnije kontakte. ■

ISELJENIČKE VIJESTI

UJEDINJENJE KLUBOVA KRALJ TOMISLAV I JADRAN HAJDUK

AUSTRALIJA - Uručenjem čeka od 5,550.000 dolara koji je u ime HK "Jadran Hajduk" uručio dosadašnji predsjednik Slavko Bošnjak dopredsjedniku HK "Kralj Tomislav" Anti Bošnjaku, a u nazočnosti generalne konzulice RH u Sydneyu Mirjane Piskulić, službeno je provedeno spajanje ovih dvaju hrvatskih klubova iz Sydneya. U ime HK "Kralj Tomislav", na čeku je toplo zahvalio dopredsjednik Ante Bošnjak te naglasio da će zajednička hrvatska organizacija uspješno djelovati u interesu svojih članova. Ideju za spajanje ovih dvaju hrvatskih klubova pozdravila je u svome pozdravnom govoru i Mirjana Piskulić, generalna konzulica RH u Sydneyu. (Nova Hrvatska)

SVEĆENIČKO REĐENJE MICHAELA PULJIĆA

VELIKA BRITANIJA - Nadbiskup Birminghama Bernard Longley zaredio je 17. srpnja u župnoj crkvi sv. Tome Kanterberijskog u gradu Walsallu, u Engleskoj, svećenika Michaela Puljića, sina Mate i Jenny Puljić. U euharistijskom slavlju kojem je nazočio veliki broj vjernika sudjelovao je i Michaelov stric, fra Marko Puljić, župnik u hrvatskoj župi "Kraljica Mira" u Norvalu u Kanadi, kao i ravnatelj hrvatske katoličke misije u Londonu fra Ljubomir Šimunović. Michael je rođen i odrastao u Engleskoj. Nakon završenog studija kemije odlučio je postati svećenik. Prema dostupnim podacima, on je prvi Hrvat rođen u Engleskoj koji je zaređen za svećenika.

DOMAGOJ IZ EDMONTONA U MATICI

ZAGREB - Mladi hrvatski folklorasi iz Kanade svoju turneju po Hrvatskoj započeli su 15. srpnja i posjetom HMI-ju. Tridesetero djevojaka i mladića dočekala je srdačna dobrodošlica u Zagrebu. Goste i njihovu voditeljicu Tanju Pavelić pozdravila je u ime HMI-ja voditeljica Odjela za kulturu Srebrenka Šeravić. Domovinska turneja od 13. do 28. srpnja uključuje posjet hrvatskim gradovima i mjestima, razgledanje parkova prirode i nastupe. (D. Šimurina-Šoufek, S. Radoš)

Simbol Hrvata Chicaga

U procesiji je sudjelovalo sedam orkestara te 50-ak raznih društava, klubova, škola, folklornih grupa - stotine Hrvata iz Chicaga i okolnih država Wisconsin, Indijane, Missourija, Iowe, Michigana...

Mladići u narodnim nošnjama nose sliku čudotvorne Gospe sinjske

vlasti, između ostalih povjerenici županije Tony Peraica i John Daley (koji je ujedno i brat gradonačelnika Chicaga Richarda M. Daleya), te nekoliko gradskih vijećnika. Ova procesija okupila je i stotine Hrvata iz Chicaga i okolnih država Wisconsin, Indijane, Missourija, Iowe, Michigana, ali i mnogobrojne župljane župe sv. Jeronima, kao što su Talijani i Irci.

Svečana proslava započela je procesijom okolnim ulicama, sliku Gospe Sinjske nosili su mladi Hrvati drugoga naraštaja. Sv. misu predvodio je fra Ilija Mijatović, župnik župe Svete obitelji u Osijeku. U sv. misi sudjelovali su i oci franjevci iz Chicaga i pomoćni biskup Čikaške nadbiskupije mons. Gustavo Garcia. Nakon svečanog dijela proslave, slavlje je potrajalo do kasnih večernjih sati uz glazbu te obilje hrane i pića. Procesiji, sv. misi kao i cjelodnevnom slavlju nazočila je Renee Pea, konzulgerant Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Chicagu, kao i djelatnici konzulata. ■

Napisala: **Renee Pea** Snimio: **Ivan Mlinarić**

Tradicija svečane proslave blagdana Velike Gospe u hrvatskoj zajednici Chicaga počela je prije 104 godine kada je grupa doseljenih Hrvata, većinom iz Dalmacije i okolice Sinja, osnovala Dalmatinsko obiteljsko društvo čudotvorne Gospe Sinjske. Procesija s likom Gospe Sinjske danas je simbol Hrvata u Chicagu. Gradske vlasti dopustile su 1906. procesiju okolnim ulicama oko današnje crkve sv. Jeronima (utemeljena 1912. godine) i prema podacima grada Chicaga to je jedina procesija u gradu koja već 104 godine prolazi istim ulicama.

U procesiji je sudjelovalo sedam orkestara te 50-ak raznih društava, klubova, škola, folklornih grupa. Kao i svake godine u procesiji su sudjelovali i predstavnici lokalnih, gradskih, županijskih

Svećenici s vjernicima ispred crkve

ENG The celebration of the Feast of the Assumption of the Virgin Mary in the Croatian community of Chicago has a tradition going back 104 years. Seven ensembles and some 50 associations, clubs, schools, folklore groups and hundreds of Croatians from Chicago and neighbouring states took part in this year's procession.

Entuzijazam i ljubav prema Hrvatskoj

Predsjednica Zajednice Hrvata mr. Snježana Trojačanec govorila je o aktivnostima najbrojnije udruge Hrvata u Makedoniji, koja je osnovana prije 14 godina, a trenutno ima 1.138 članova

Predsjednik Josipović sa čelnicima hrvatske zajednice u Makedoniji

Napisala: Ljerka Totch Naumova

Snimio: Vlaho Brangjolica

U sklopu svoga službenog posjeta Republici Makedoniji predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović susreo se i s predstavnicima tamošnjih hrvatskih udruga. Prve pozdrave i dobrodošlicu izrazila je predsjednica Zajednice Hrvata mr. Snježana Trojačanec.

Govorila je o aktivnostima najbrojnije udruge Hrvata u Makedoniji, koja je osnovana prije 14 godina, a trenutno ima 1.138 članova. Među mnogobrojnim aktivnostima istaknula je tiskanje glasila *Hrvatska riječ*, nakladu knjiga članova Zajednice na hrvatskom jeziku, projekt osnovnih škola Skoplja i Pule, humanitarni koncert dječjih zborova Hrvatske i Makedonije, radionicu hrvatskog jezika za odrasle pod vodstvom prof. Sanje Vulić iz Zagreba, radionicu pisanja projekata, izložbu umjetnika na kulturnom

Skopskom ljetu, dugogodišnju plodnu suradnju s Hrvatskom maticom iseljenika i sudjelovanje u njezinim projektima, zbližavanje i suradnju gradova Skoplje – Zagreb, bratimljenje općina Ilinden u Skoplju s općinom Rešetari, proslave blagdana i druge aktivnosti u njegovanju, razvijanju i očuvanju hrvatskog identiteta uz pomoć materinskog jezika, književnosti, glazbe, umjetnosti, folkloru, očuvanja hrvatske baštine.

Istaknula je dobre uvjete na tečaju hrvatskog jezika koji pohađaju 50 učenika u Skoplju, Kumanovu, Bitoli, Štipu i uskoro u Strugi i Ohridu. Sve te aktivnosti objavljene su na internetskoj stranici Zajednice. Predsjednica Trojačanec osvrnula se i na problem financijskih sredstava koja su potrebna za realizaciju planiranih projekata, a nada se kako će on biti riješen implementacijom sporazuma RM i RH za zaštitu prava make-

donske manjine u RH i hrvatske manjine u RM. Bogata aktivnost Zajednice temelji se uglavnom na entuzijazmu i ljubavi članova prema svojoj prvoj domovini – Hrvatskoj.

O novoosnovanoj asocijaciji Hrvatskome nacionalnom vijeću u Makedoniji govorila je predsjednica Dragica Ampova. Osvrnula se na osnivanje udruge, koja je registrirana 2009. godine s gradovima Kumanovo, Tetovo, Bitola i Štip, i na proslavu Dana državnosti.

Zatim se nazočnima obratio počasni konzul RH u Bitoli dr. Branko Maretić i predsjednik Udruge “Marko Marulić” koja djeluje već 16 godina. Govorio je o dobrim odnosima i kulturnom povezivanju dvaju prijateljskih naroda Hrvata i Makedonaca, o mnogobrojnim aktivnostima, npr. danima hrvatskog filma, gostovanju zborova, kazališta, izložaba, o književnim susretima i susretima umjetnika iz Hrvatske u Bitoli, kao i plodnoj suradnji s hrvatskim tvrtkama i gradonačelnicima susjednih gradova i bratimljenju gradova Bitole i Dubrovnika.

Obrativši se Hrvatima u Makedoniji, predsjednik Josipović rekao je da se teška vremena u gospodarstvu odražavaju na financiranje udruga. Istaknuo je kako je to je problem svih Hrvata koji žive u zemljama u regiji. No bitno je, osim dobre suradnje s ministarstvima Hrvatske i Makedonije, ostvariti suradnju s kulturnim društvima iz Hrvatske i zajedničkim projektima kako bi se složno djelovalo u promoviranju hrvatske kulture i tradicije. Na kraju srdačnog susreta predsjednik Josipović je izrazio nadu na osnovi razgovora s makedonskim dužnosnicima da će se osigurati više sredstava za aktivnosti Hrvata u Makedoniji. ■

ENG Croatian President Ivo Josipović met with the representatives of local Croatian associations during his official visit to Macedonia.

Običaj iznikao iz vjere bačkih Hrvata

Svi sudionici Dužijance okupili su se u katedrali sv. Terezije Avilske na misnom slavlju koje je kao gost predvodio vrhbosanski nadbiskup, kardinal Vinko Puljić

Napisala: **Marija Hećimović**

Snimke: **Hrvatska riječ**

Središnja proslava ovogodišnje 100. Dužijance u Subotici bila je iznimno svečana. Ta lijepa tradicija bačkih Hrvata predstavlja znak zahvalnosti Bogu za dovršenu žetvu pšenice. U nedjelju 8. kolovoza proslava je započela u župi sv. Roka iz koje su pošli ovogodišnji nositelji žetvenih svečanosti: bandaš Martin Matković i bandašica Martina Dulić. Oni obnašaju časnu dužnost i imaju središnju ulogu u završnim crkvenim obredima Dužijance. U župi sv. Roka sve je i počelo davne 1911. godine na inicijativu tadašnjeg župnika mons. Blaška Rajića, a uz pomoć *Katoličkoga dvojačkog društva*, kada je organizirana prva javna proslava Dužijance i misa zahvalnica, unošenjem pletenoga vijenca od pšenice na sv. misu. Vijenac je do tada bio dio obiteljskog običaja kao znak završetka žetve, koji je predvodnik žetelaca darivao domaćinu kod kojega se žnjela pšenica. Vijenac se čuvao u kući do sljedeće žetve kao religijski znak koji je poticao na zahvalu i molitvu Bogu za daljnji bla-

Uzvanici prate živopisnu povorku folklornih društava

goslov. Svi sudionici Dužijance okupili su se u katedrali sv. Terezije Avilske na misnom slavlju koje je kao gost predvodio vrhbosanski nadbiskup, kardinal Vinko Puljić. Čestitajući jubilarnu Dužijancu kardinal je u svojoj nadahnutoj propovijedi pohvalio ustrajnost bačkih Hrvata u čuvanju tradicije jer su uspjeli othrvati se svim promjenama i sačuvati ovaj lijepi običaj koji je iznikao iz vjere i koji prožima i izgrađuje njihovu kulturnu baštinu.

Na misi je uobičajen prinos darova na oltar među kojima je bila i hostija za misu te kruna ovogodišnje Dužijance koja simbolizira 100. Dužijancu u čijem središtu se nalazi vijenac i križ, a koju je izradila Jozefina Skenderović.

Nakon završetka euharistijskog slavlja krenula je od katedrale do glavnoga gradskog trga svečana povorka u kojoj su najprije prošli ugledni gosti na čelu s kardinalom Puljićem, subotičkim biskupom Penzešom i katedralnim župnikom mons. Beretićem. Gradom su zatim prošli mnogobrojni sudionici sa simbolima Dužijance, odjeveni u radnu ili svečanu odjeću, koja se odijeva samo ovom

prigodom. U povorci su, među ostalima, bila i kulturno-umjetnička društva iz Subotice, Mađarske, Hrvatske, Crne Gore i Poljske.

Kruh od novoga brašna blagoslovljen je na misi i predan gradonačelniku. Primajući kruh iz ruku bandašice gradonačelnik Saša Vučinić je istaknuo kako je Dužijanca jubilej vrijednih i zahvalnih ljudi te blagdan zajedništva, stoga vjeruje u njezinu trajnost s obzirom na to da se u povorci nalaze mnogobrojna djeca koja ovaj običaj njeguju u svojem srcu.

Večernja javna zabava *Bandašicino kolo* održana je na prepunome gradskom trgu na kojemu su građani Subotice plesali i veselili se dugo u noć uz vrhne domaće tamburaške ansamble. Među mnogobrojnim gostima bili su predstavnici gradske uprave, u ime Generalnog konzulata RH u Subotici generalna konzulica Ljerka Alajbeg sa suradnicima, predstavnica Veleposlanstva RH u Beogradu Svetana Božinović, predstavica Hrvatske matice iseljenika Marija Hećimović te predstavnici pokrajinske Vlade i Skupštine. ■

Bandaš i bandašica s kruhom

ENG The central events of this year's 100th Dužijanca in Subotica were particularly festive. This Bačka Croat tradition is held as a sign of gratitude to God at the end of the wheat harvest.

Glasni govor slike

Fotomonografija sadrži veliki broj portreta bandaša i bandašica (mladića i djevojaka koji obnašaju časnu dužnost u crkvenim obredima Dužijance), grupne fotografije nastale na mjestu pripreme vijenaca i drugih ukrasa za svečanu povorku

Grgo Piuković

STO BANDAŠA I BANDAŠICA

fotomonografija

Napisala: **Marija Hećimović**

Tijekom dana žetvenih svečanosti Dužijance u Subotici se svake godine organiziraju mnogobrojne priredbe s bogatim i raznovrsnim programima. Tako je 4. kolovoza održana i književna večer u prepunoj velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici i tom prigodom je predstavljena fotomonografija

Grga Piukovića "Sto bandaša i bandašica". Fotomonografija sadrži veliki broj portreta bandaša i bandašica (mladića i djevojaka koji obnašaju časnu dužnost u crkvenim obredima Dužijance), grupne fotografije nastale na mjestu pripreme vijenaca i drugih ukrasa za svečanu povorku te fotografije kruna, crkava, kapelica, crkvenih jubileja, biskupskih simbola i drugih vjerskih simbola Dužijance izrađenih u tehnici slame.

SKUPLJANJE I ČUVANJE NARODNOG BLAGA

Organizator večeri i nakladnik je Katolički institut za kulturu i duhovnost "Ivan Antunović" iz Subotice čiji je predsjednik mons. dr. Andrija Kopilović istaknuo važnost ovakvih knjiga koje ostavljaju trag o Dužijanci i nakon što završi slavlje. Izrazio je veliku zahvalnost autoru Grgi Piukoviću i cijeloj njegovoj obitelji na vremenu i trudu koji su uložili u skupljanje i čuvanje narodnoga blaga koje su u ovoj knjizi prezentirali javnosti. Također je izrazio želju da ova knjiga bude trajni svjedok o proteklih sto godina Dužijance, ali i da bude zalog i molitva za sve buduće Dužijance. U uvodnom dijelu knjige mons. Kopilović je, između ostaloga, napisao: "Knjiga koja govori više slikom nego tekstom, ali knjiga koja slikom govori glasnije nego pisanom riječi. Slika je zaustavila jedan trenutak života, ali je učinila likove i događaje neprolaznima. Ne trebamo ih zamišljati, možemo ih vidjeti. Doživljaj viđenja je dublji od onoga što bismo eventualno pročitati. Ovaj 'glasni govor slike' ima jednu poruku: diviti se i zahvaljivati za stogodišnje trajanje jednog običaja, običaja koji je postao svetkovinom, blagdanom, čak štoviše postao je simbolom i znakom identiteta."

Način ukrašavanja vijenaca od žita (Dominika Kujundžić i Grgo Piuković, 1966. g.)

Prema riječima katedralnog župnika i recenzenta mons. Stjepana Beretića, ova knjiga svjedoči o Dužijanci koja je do danas ostala svečana ispovijest vjere i ljubavi prema njivi, klasu, kruhu, rodu, Crkvi i Bogu. Iako obiteljske dužijance više nema, ostala je ova liturgijska, koju čitavo ovo stoljeće slave bački Hrvati, a o čemu knjiga zorno govori.

Autor je bio zahvalan mnogobrojnoj publici na dolasku jer je smatrao da su time bunjevački Hrvati dali doprinos svetkovini Dužijance. A od želje za skupljanjem fotografija bandaša i bandašica za osobnu zbirku pa do tiskanja knjige prošao je dug put na kojemu mu je najvjerniji pomoćnik bio sin Marinko, no potpora je dolazila od mnogobrojne obitelji Piuković koja je svojim trudom pridonijela ugledu i dobru naroda i Crkve u Subotici. Mnogi sudionici ranijih Dužijanci rado su posuđivali slike iz privatnih albuma ili usmenim kazivanjem pomogli u pronalaženju potrebnih fotografija, koje prikazuju dugo razdoblje od sto godina.

KNJIGA OBJAVLJENA U PRAVI TRENUAK

Velike pohvale knjiga je dobila za ulogu svjedoka jednoga vremena koje je prošlo, ali i kao vrijedan etnološki materijal. Ova knjiga objavljena je u pravi trenutak, tvrdi Grgo Kujundžić, dugogodišnji član i raniji predsjednik Organizacijskog odbora Dužijance te dodaje: "Oni koji se sjećaju ovoga svoje znanje pomalo od-

Sonja Jaramazović i Nikola Matković, 2001. god. ispred crkve Sv. Roka

Vijenac od žita drže: Ana Vukov i Ivan Vuković, 1957. godine

Gabrijela Skenderović i Marko Budimčević, bandaš i bandašica 1927. godine

Roza Gabrić i Lazo Ivković Ivandekić, bandaš i bandašica 1946. godine

nose sa sobom u nepovrat - smrću ili zaboravom. Fotomonografija je dokument koji nije podložan trenutačnome društvenom raspoloženju ili možda volji pisca u prikazivanju određenog događaja. Fotografija je vjerodostojan dokument... Fotografija kazuje povijesne činjenice o događajima iz prošlih vremena."

Zahvaljujući autoru, ova knjiga može uvijek potaknuti ljude da se prisjete davnih događaja, ali i da porazgovaraju o budućnosti kulture i vjere bačkih Hrvata koji žive na nemirnoj ravnici i zavidnom ustrajnošću žele očuvati svoje oranice, svoj dom i svoje podrijetlo. ■

ENG A presentation of Grga Piuković's photo-monograph *Sto bandaša i bandašica* (*A Hundred Bandaš Men and Women*) was staged during the Dužijanca harvest festivities in Subotica. The work features many photos of the young men and women that play a key role in the religious ceremonies of this harvest festival.

MALI GRADIŠČANI UZ NOGOMET UČILI HRVATSKI

SPLIT - Svake godine splitska podružnica HMI-ja, koju vodi Branka Bezić Filipović, organizira *Ljetnu školu nogometa i hrvatskoga jezika za mlade iz iseljeništva*, koja uz športski dio programa ima i jezičnu radionicu. I športska i jezična radionica održavaju se u gradu Splitu, dok se izleti i razgledanje kulturno-povijesnih znamenitosti priređuju diljem srednje Dalmacije. Ove godine Škola je privukla 54 Hrvata iz Gradišća. Organizator u Splitu je, osim na nogometnom terenu NK *Dalmatinac*, program obogatio i u učionicama hrvatskoga jezika i to s dva tečaja hrvatskog jezika – standardnim i gradišćanskim. Škola je završila nogometnom utakmicom između momčadi iz Gradišća i momčadi NK *Dalmatinac*, a polaznici jezične škole su priredili malu demonstraciju stečenog znanja. Program je završen izvođenjem pjesama iz bogate riznice dalmatinskih napjeva, koje su ih naučili njihovi vrijedni voditelji.

KPD "SVETA KLARA" MEĐU MOLIŠKIM HRVATIMA

ITALIJA - Kulturno-prosvjetno društvo "Sveta Klara" iz Zagreba, pod pokroviteljstvom zagrebačkoga Gradskog ureda za kulturu, i u organizaciji profesora Ivana Kačurova, gostovalo je sredinom kolovoza u talijanskoj regiji Molise na poziv Folklornog društva "Toma... Toma" iz Montefalcone na Sannija. U sklopu gostovanja KPD "Sveta Klara" nastupio je i u moliškohrvatskome selu Mundimitru (Montemitro) gdje su održali cjelovečernji koncert. Svoju domovinu folkloriši su predstavili plesom i glazbom iz svih krajeva Lijepe Naše, te koreografijama Turo polja, Slavonije i Korduna.

PREDSTAVLJEN ČASOPIS "GLAS" HKD-a POMURJE IZ LENDAVE

SLOVENIJA – Hrvatsko-kulturno društvo Pomurje iz Lendave organiziralo je u prostorijama Hrvatskog doma u Lendavi predstavljanje novog broja časopisa udruge "GLAS HKD-Pomurje". Novi broj predstavili su članovi uredništva časopisa u sastavu: Davor Dolencić, kao glavni urednik, te Đanino Kutnjak i Renata Lugomer-Pohajda, kao članovi uredništva. Časopis kontinuirano izlazi od 2006. godine, a udruga djeluje od 2005. U prve dvije godine časopis su izdavali jedanput godišnje, a od 2007. godine troškove tiskanja časopisa financira Međimurska županija, pa se od tada izdaju dva broja godišnje. (Davor Dolencić)

DRUGI HRVATSKI DAN U SAMBOTELU

MAĐARSKA - U organizaciji Društva sambotelskih Hrvata i Hrvatske manjinske samouprave Sambotela, grada u zapadnoj Mađarskoj, na glavnome trgu je priređena priredba pod nazivom *Hrvatski dan*. Na početku programa nazočne su pozdravili Franjo Jurašić, predsjednik Društva sambotelskih Hrvata, Ladislav Škrapić, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Sambotela i Mišo Hepp, predsjednik Hrvatske državne samouprave. U kulturnom programu nastupili su KUD "Štrmec", Mješoviti zbor "Đurđice", hrvatska skupina vrtića "Tvrđa bajki", Mješoviti zbor "Ružmarin", hrvatska skupina Osnovne škole "Mihály Váci", KUD "Gradišće", Mješoviti zbor iz Narde, pjevački zbor "Ljubičice" i Mješoviti zbor "Slavuj".

GRADIŠĆANSKI HRVAT NOVI BISKUP

AUSTRIJA - Gradišćanski Hrvat Egidi-je Živković, 47-godišnji svećenik rodom iz Stinjačkog Vrha, novi je biskup biskupije Željezno.

Apostolski nuncij je informirao austrijsku saveznu vladu da će Živković naslijediti biskupa Pavla Ibyja. Živković je zaređen 1987. u Željeznom za svećenika. Godinu dana bio je tajnik pokojnog biskupa Štefana Laszla. U Rimu je diplomirao crkveno pravo, 1994. je postao župnik u hrvatskoj župi Vulkaproduštof, a od 1996. je voditelj Hrvatske sekcije Pastoralnoga ureda biskupije Željezno. Živković je od 1992. do 1999. vodio biskupski ordinarijat u Željeznom, a od 1999. je generalni tajnik Austrijske biskupske konferencije.

Dvadeset godina na čelu hrvatske zajednice u Slovačkoj

"Kad danas pogledamo na zadnjih dvadeset ljet djelovanja, mislim da možemo bit zadovoljni s time što smo sve dostigli. Dobili smo status nacionalne manjine u Slovačkoj, imamo svojega zastupnika u odboru vlade Republike Slovačke za nacionalne manjine, dobivamo financijsku potporu od Ministarstva kulture..."

Juraj Cvečko

S premijerkom Jadrankom Kosor

Razgovarala: **Marija Hećimović**

Na 10. hrvatskom kongresu u Slovačkoj, koji je održan u svibnju 2010. u Devinskome Novom Selu, došlo je do promjene u vodstvu Hrvatskoga kulturnog saveza u Slovačkoj. Jednog od utemeljitelja i dugogodišnjega predsjednika Saveza doc. dr. Jurja Cvečka zamijenio je dipl. ing. Radoslav Janković. Želeći zabilježiti ovaj lijepi jubilej od 20 godina ustrajnoga rada za dobrobit hrvatske zajednice u Slovačkoj, zamolili smo gospodina Cvečka da nam iznese svoja iskustva utemeljena na dugogodišnjoj aktivnosti.

Juraj Cvečko rođen je 1935. godine u hrvatskoj obitelji u Devinskome Novom Selu, starome hrvatskom naselju nedaleko od Bratislave. Postigao je visoko obrazovanje koje je mogao primijeniti u Ministarstvu poljoprivrede Republike Slovačke gdje je imao dobre uvjete za aktivno uključivanje u organizaciju i rad

Saveza. O svom iskustvu govorio nam je na gradišćanskohrvatskom jeziku, koji se govori u Devinskome Novom Selu i koji objavljujemo u izvorniku.

Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj ove godine slavi 20 obljetnicu svojega postojanja i cijelo to vrijeme bili ste njegov predsjednik. Što nam na kraju dugogodišnjega predsjedničkog mandata možete reći o hrvatskoj zajednici u Slovačkoj?

- Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj je bil utemeljen na osnovi hrvatskih kulturnih društava iz Čunova, Devinskoga Novog Sela, Hrvatskoga Jandrofa i Hrvatskog Groba 26. svibnja 1990. godine. Do ovoga vremena nije bila u Slovačkoj hrvatska manjina nikako organizirana. Počeli smo djelovat od nule. Velika sreća je bilo to da smo na samom početku našli dosta dobrovoljnih aktivista, koji su želili radit u oblasti razvoja hrvatske kulture i u oblasti očuvanja hrvat-

ske kulturne baštine u Slovačkoj. Općine u ovim selima su puno pomogle, dali su prostorije za sjednice društava i osigurali prve instrumente za razvoj folklor. Kao predsjednik sam bil profesionalno zaposlen kao direktor državne firme Ministarstva poljoprivrede Republike Slovačke, imal sam sekretaricu, za administraciju, besplatne prostorije za sjednice Izvršnoga odbora, sredstva za komunikaciju i tako dalje. Kad danas pogledamo na zadnjih dvadeset ljet djelovanja, mislim da možemo bit zadovoljni s time što smo sve dostigli. Dobili smo status nacionalne manjine u Slovačkoj, imamo svojega zastupnika u odboru vlade Republike Slovačke za nacionalne manjine, predlažem svaku godinu oko sedam projekta za razvoj hrvatske kulture u Slovačkoj, dobivamo financijsku potporu od Ministarstva kulture Republike Slovačke, godišnje oko 55.000 eura, organizirali smo 22 festivalova hrvatske kulture u Slovačkoj, devet godina izdajemo časopis *Hrvatska rosa*, uspješne su bile

promocije različitih publikacija i CD-a naših kulturnih skupin, koje rade u pojedinim selima. One imaju puno nastupa u Slovačkoj i u inozemstvu. I možem reci da sam zadovoljan na završetak svojega mandata kao predsjednik, što smo sve uspješno završili.

Na koje načine se Vaša zajednica bori za očuvanje govora slovačkih Hrvata?

- Znanje hrvatskoga jezika je naša velika slabost. To što znamo hrvatski je za sluga naših roditeljev, djedov, bab. Sačuvali smo si svoj arhaički jezik bez škole, bez knjig, bez časopisov i bez kontaktov s pradomovinom. To je čudo da ovaj jezik se je sačuval po više od dvadesetak generacij. Naša snaga je bila organizirat tečaje hrvatskoga jezika u Slovačkoj i u Hrvatskoj. Ovu snagu podupira i Ministarstvo kulture Republike Slovačke i dobivamo financije na realizaciju projekta tečajev za hrvatski jezik, osobitno za djecu. Uz to, u Bratislavi imamo privatnu Slavonsku gimnaziju, kade se podučavai hrvatski, profesorica je plaćana iz Republike Hrvatske i posle podne podučava naše dječje skupine u pojedinim selima. Imamo veliku volju naučit djecu govorit hrvatski, da hrvatska manjina proživi još nekoliko generacij u Slovačkoj.

Kakvu ulogu u kulturnom životu Vaše zajednice imaju Glazbeno-pjevački ansambl "Rosica" i Dječji folklorni ansambl "Grbarčieta"?

- Pjevački ansambl "Rosica" je bil osnovan prije 50 godinama. Po kratkoj pauzi je bil obnovljen u ljetu 1987. U tom ljetu je bil osnovan i ansambl "Grbarčie-

Juraj Cvečko s ministrom vanjskih poslova Hrvatske Gordanom Jandrokovićem

ta". Ovo je bila inspiracija i za druga sela, da organiziraju svoje kulturne skupine. Danas imamo šest kulturnih skupin: Čunovski bečari, Grbarčieta, Črip, Rosica, Chorvatanka i Muški pjevački zbor. Bilo je izdanih nekoliko CD-a i puno interesantnih nastupa.

Festival hrvatske kulture održava se u Devinskome Novom Selu već 22 godine. Kakav odjek ima njegovo održavanje u zajednici i općenito u Slovačkoj?

- Festivali hrvatske kulture u Slovačkoj su najveće fešte hrvatske manjine. To je ujedno i otvaranje kulturnoga ljeta u Bratislavi. To je prezentacija hrvatskoga folkloru kulturnih skupin u Slovačkoj i njegovih gosti iz susjednih

zemalja, kade je aktivna hrvatska manjina, a dolaze nam i gosti iz pradomovine Hrvatske. To je prilika da se mogu sustriti člani hrvatske zajednice u Slovačkoj sa svojim prijateljima uz dobru hrvatsku kuhinju, bogati folklor i večer na skupnoj zabavi uz dobro vince i kvalitetnu muziku i ples.

Muzej kulture u Slovačkoj otvoren je prije nekoliko godina. Kakva je njegova uloga u osiguranju, dokumentiranju i prezentaciji povijesnog i etnološkog znanja i materijalnih tragova o hrvatskoj zajednici u Slovačkoj?

- Muzej kulture Hrvata u Slovačkoj radi jur pet godina. Ovdje je stalna izložba etnoloških i etnografskih zbirkov, koje je pripremila dokumentarna skupina Slovačkoga nacionalnog muzeja u Bratislavi, stalna izložba i fotodokumentacija o djelovanju hrvatske manjine u Slovačkoj. Ovdje su prostrije za administraciju Hrvatskoga kulturnog saveza u Slovačkoj, prostorije za redakciju časopisa *Hrvatska rosa* i prostorije za klupske susrete i probe kulturnih skupin. Znači da ove prostorije imaju puno funkcija za razvitak kulture hrvatske manjine u Slovačkoj.

U sklopu Saveza organiziraju se klupski susreti, tko ih vodi i koje su teme zastupljene?

- Klupski susreti imaju velik smisla za očuvanje kulturne baštine hrvatske manjine. To su npr. susreti prilikom prezentacije knjig i CD-a, skupni susreti s Hrvatima iz Austrije i Mađarske. Oso- bitni susreti su *Hrvatske četrtke*. Do sada

Obitelj Cvečko 60-tih godina

Delegacija Zagrebačke županije u Devinskom Novom Selu

S predsjednikom Hrvatske dr. Ivom Josipovićem i predsjednikom Slovačke Ivanom Gašparovićem

Festival hrvatske kulture u Devinskome Novom Selo

ih je bilo 150. Voditelj je ph. dr. Viliam Pokorný i na svakom susretu je drugačija tema i razgovori su orijentirani na stare običaje, stare pjesme itd. Tko ima rođendan ili imendan, donese kolače, vino i neformalno se diskutira o različiti društveni i privatni problemi.

U stalnom ste kontaktu s drugim hrvatskim manjinskim zajednicama iz europskih zemalja. Koliko su oni značajni za Vašu zajednicu?

- Za ovih dvadeset godina se je obogatila međunarodna suradnja. Svako hrvatsko društvo iz Slovačke ima puno partnera u susjednim zemljama i u pradžini. To su obično sela blizu granice kao npr. Bizonja, Kemlja, Kolnjoj u Mađarskoj, Bijelo Selo, Novo Selo, Pandorf, Štikapron u Austriji, ali imamo partnere i u Hrvatskoj, a to su Buševac, Čučerje, zagrebačka Industrogradnja, Velika Lomnica, Omišalj, Selce itd. Uz to smo u Bratislavi organizirali susret zastupnikov Hrvatskoga svjetskog kongresa iz Europe, koji se i do danas interesiraju o aktivitetima naše zajednice. Često dolaze zastupnici na naše glavne akcije, festival i seminare.

Što za Vas predstavlja kulturna nagrada "Metron" koju Vam je 2009. dodijelio Hrvatski centar iz Beča?

- Nagrada "Metron" je za mene velika ocjena bogate suradnje s Hrvatima u Austriji. Ova ocjena nije samo za mene, mislim da je i za sve naše aktiviste, osobito za peljače kulturnih sku-

pin, koje imaju puno nastupa u Austriji, i obratno, puno kulturnih skupin iz Austrije nastupa u Slovačkoj. Uz to sam suautor nekoliko projekata u programu PHARE i INTERREG za razvoj skupne hrvatske kulture prigraničnih regionov. Bil sam osobno često na različitim priredbama u Beču i aktivno sudjelovao na skupni stvari.

Koliko uspijevate aktivno sudjelovati u međunarodnim programima i projektima koji su namijenjeni razvoju kulture nacionalnih manjina?

- Međunarodne projekte razvijamo s našim partnerom u Austriji i to je Hrvatski kulturni i dokumentarni centar u Eisenstadtu (Željezo). Uspješno smo završili nekoliko projekata iz kojih smo iskoristili novce za namještaj naših administrativnih prostorijev, kompjutere, publikacije, CD-e za učenje hrvatskoga jezika, ekskurzije u hrvatska sela u Austriji, djelovanje međunarodne folklorne grupe i njezine nastupe u Austriji i u Slovačkoj itd.

Kako ocjenjujete djelovanje Veleposlanstva RH u Bratislavi, a kako Vašu suradnju s mjerodavnim ministarstvima i tijelima u RH?

- S Veleposlanstvom Republike Hrvatske u Bratislavi imamo osobito dobre kontakte. I ja mislim da naša surad-

nja može bit kao dobar model kvalitetne suradnje veleposlanstvima kao optimalne veze manjine i veleposlanstva. Visoko ocjenjujemo i suradnju s Ministarstvom vanjskih poslova i europske integracije RH i suradnju s Hrvatskom maticom iseljenika. Konačno posjet glavnih predstavnika Republike Hrvatske u Slovačkoj i susret sa zastupnicima hrvatske manjine je dobar dokaz suradnje. Tri zastupnici hrvatske manjine i dvoje stanovnici iz Slovačke su dobili nagradu "Red Danice hrvatske s likom Marka Marulića" direktno od bivšega predsjednika Stjepana Mesića. I to je dokaz visoke ocjene dobre suradnje hrvatske manjine u Slovačkoj s pradžinom Hrvatskom.

Kako vidite ulogu Hrvatskoga kongresa u Slovačkoj?

- Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj je imao svoje zastupnike pri osnivanju Hrvatskoga svjetskog kongresa. Ja osobno sam zastupao hrvatsku manjinu iz Slovačke i naše mišljenje je da nima smisla organizirati u Slovačkoj još jednu krovnu organizaciju. Ovu funkciju puno pokriva Savez. Redovito smo sudionici sjednici Kongresa i mislimo da dosta aktivno osiguravamo sve glavne točke Hrvatskoga svjetskoga kongresa. Imamo dobre veze s Hrvatskom, podupiramo snage Republike Slovačke za gospodarsku i kulturnu suradnju i za razvoj turizma. ■

ENG There have been changes in the leadership of the Croatian Cultural Federation of Slovakia. One of the founding members and long-time federation president Dr. Juraj Cvečko has stepped down from the post. We spoke with him about his work at the helm of the Croatian community in Slovakia.

Obojene uspomene

Svatko od nas, koji smo imali priliku zajedno provesti ove dane, obojio je svoje uspomene na osobit način. Nečije se smiješe jezičnim radionicama u kojima su djeca, neka prvi put u životu, progovorila hrvatske riječi... Neke su se uspomene usidrile na plaži, neke uče plesati, neke rade voditeljima frizuru...

Napisala: **Ana-Marija Županić**

Snimila: **Lada Kanajet Šimić**

Što? Mala škola hrvatskoga jezika i kulture. Tko? Pedeset dvoje djece i mladih te dvanaestero voditelja. Gdje? U Dječjem odmaralištu Crvenoga križa *Villa rustica* u Novome Vinodolskom, lijepom gradiću na hrvatskoj obali. Kada? Od 19. do 30. srpnja 2010. godine. Zašto? Učiti hrvatski jezik, upoznati kulturnu i prirodnu baštinu, kupati se, igrati i zabavljati.

A kakva je Mala škola? Posebna, zanimljiva i maštovita, kreativna i slobodna, ugodna i sigurna, poučna i zabavna. Na samome početku dočekala nas je *Villa rustica* širom otvorenih vrata i srca koja su se brižno trudila pružiti nam deset dana obiteljskog, toplog okruženja. Toplina dobrodošlice lijepo se stopila sa sunčevom koja nam je veselila jutro i

popodne, grijala nas nakon igre s morem i darovala tamnopusi trag kao kratkotrajnu uspomenu.

Tamnija boja kože s vremenom izbljedi. Svatko od nas, koji smo imali priliku zajedno provesti ove dane, obojio je svoje uspomene na osobit način. Nečije sjećaju na rano buđenje dok je more posve

mirno ili duge razgovore pod zvjezdanim nebom. Nečije imaju miris voćnog čaja ili okus mramornog kolača. Nečije se smiješe jezičnim radionicama u kojima su djeca, neka prvi put u životu, progovorila hrvatske riječi. Smiješe se različitim naglascima koji istu riječ boje različitim bojama i čine nas posebnijima. Neke su se uspomene usidrile na plaži, neke uče plivati, plesati, neke igraju odbojku, stolni tenis, rade voditeljima frizuru, trče s bananom prema cilju, pjevaju ili pričaju s novim prijateljima uz sladoled. To su doista posebne priče.

U jednome malom gradu Hrvatske povezuju Švicarsku, Finsku, Njemačku, Austriju, Belgiju, Francusku, Italiju, Veliku Britaniju, Norvešku, Tursku, Sloveniju, Vojvodinu, Bosnu i Hercegovinu i Kanadu. Karta svijeta odjednom oživi pred vašim očima. Ovaj put pogled je usmjeren na zemlju koja nas, unatoč tome što je svatko od nas dio drukčijeg dijela svijeta, povezuje i dopušta nam da

Lutkarska radionica u fazi izrade lutka

Novinari su marljivo i strpljivo zabilježili uspomene u Spomenku

Jezične igre i aktivnosti

je zovemo istim imenom, *domovinom*. Veze nastaju od tragova naših koraka dok hodamo jedni uz druge, od riječi istog jezika kad dijelimo radosti i tuge. Ponekad nastaju od zajedničkog rada dok režemo lutke za novu predstavu ili zajedno smišljamo tekst.

Ovaj put oživjeli smo likove iz bajke “Ružno pače” koje je u sebi oduvijek bilo prelijepi labud. Veze ponekad nastaju dok slušamo upute razigranih dramskih voditeljica koje svim silama nastoje probuditi skrivene glumačke darove. “Ubojstvo u autobusu”, “Pričopričalica o Vučetiću”, “A zašto ne bi...” i “Svi smo mi Alisa” ove su godine, uz “Ružno pače”, najposjećenije i najgledanije predstave u *Villi rustici*. O tome svjedoči pljesak publike kojim su predstave nagrađene na završnoj priredbi, ovaj put uz pratnju kiše. Kiša je vjerno pratila i mlade

Mala dramska predstava

jezičare dok su recitirali i pjevali “Moj dom”, “Ovdje mi je dom” te “Kako živi Antuntun”. Ovogodišnji *Spomenak* pokazuje koliko su marljivo i strpljivo novinari radili igrajući se riječima i slikama da zabilježe uspomene. *Spomenak* je također predstavljen na završnoj priredbi koja je potvrdila staru izreku da *sve što je lijepo, kratko traje*.

Maloj školi pomogla je financijska pomoć Grada Zagreba – Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport te Zagrebačke županije – Upravnog odjela za prosvjetu, kulturu, šport i tehničku kulturu. Hvala im, kao i našim dragim suradnicima i osoblju Dječjeg odmarališta Crvenoga križa *Ville rustice*.

Hvala djeci na dobroti i poslušnosti. Ima jedna veza koja se pojavi uvijek kad se spomene *Mala škola* i zbog koje se nadamo još jednoj. To je osmijeh. ■

Zabava i sportske igre na plaži

ENG The Little School of Croatian Language and Culture was held at the children's resort in Novi Vinodolski from July 19th to 30th. Fifty-two children took part, learning the Croatian language, culture and about its natural heritage.

Sjeverni Velebit: Ekspedicija "Lukina jama 2010."

KRASNO - Na speleološkoj ekspediciji u najdublju hrvatsku jamu – Lukinu jamu u Nacionalnom parku Sjeverni Velebit, poznati hrvatski speleoronilac i član Speleološkog odsjeka HPD Željezničar te Hrvatskoga biospeleološkog društva, Branko Jalžić, zaronio je u potopljeni kanal na dnu jame 40 metara u dubinu. Time je dubina jame povećana na 1.421 metar čime se jama nalazi na 15. mjestu po dubini u svijetu.

Ekspedicija koju su u suradnji s Nacionalnim parkom Sjeverni Velebit organizirali Speleološki odsjek Velebit i Komisija za speleologiju Hrvatskoga planinarskog saveza, uz logističku potporu Hrvatske gorske službe spašavanja i sudjelovanje deset hrvatskih speleoloških udruga i kolega iz šest europskih zemalja, traje do 15. kolovoza. Tijekom ekspedicije na dnu jame bilo je 34 hrvatskih i 11 stranih speleologa.

Ovo je jedna od najzahtjevnijih speleoloških ekspedicija ove godine u Europi, s obzirom na logistiku i transport

Na putu prema dnu jame (snimio Marin Glušević)

Ronioci nakon uspješnog zarona (snimio Goran Rnjak)

velike količine opreme na dno jame pri niskim temperaturama (0 - 5 °C) i znatnoj vodenoj aktivnosti. Do sada je jedini uron na dno Lukine jame izveden 1994. godine, što je tada bio uron na najvećoj dubini od ulaza u jamu na svijetu.

DONESEN REBALANS PRORAČUNA

ZAGREB - Hrvatski sabor je s 83 glasa za te 59 protiv prihvatio Vladin prijedlog rebalansa proračuna te zaključke prema kojima se ukupni rashodi državnog proračuna u iduće dvije godine neće povećavati u odnosu na ovogodišnje. "Mislimo da upravo zaključak o zamrzavanju rashoda pokazuje odlučnost i hrabrost jer se ne povećavaju rashodi u izornoj godini i bilo bi dobro da svi imamo toliko hrabrosti i odlučnosti", zaključila je premijerka te dodala da će Vlada, do izrade prijedloga proračuna za iduću godinu, pripremiti i zakon o fiskalnoj odgovornosti za sljedeće četiri godine.

INDUSTRIJSKA ZONA KUKULJANOVO MEĐU 25 ZONA BUDUĆNOSTI

RIJEKA - Industrijska zona Kukuljanovo kraj Bakra izabrana je među 25 svjetskih slobodnih industrijskih zona budućnosti u nedavno objavljenom istraživanju britanskog časopisa "FDI Magazine". Zona Kukuljanovo plasirala se na 22. mjesto dok je prva industrijska zona u Šangaju, Walgaoqlao, koja je najveća u Kini. Što se tiče Industrijske zone Kukuljanovo, ona je smještena na području istočne granice 'riječnog prstena', u zaleđu Bakra. Ukupni regionalni kapacitet zone je oko 5.000.000 četvornih metara, od čega je u funkciji oko 1.600.000 četvornih metara. Temeljni kapital iznosi 214 milijuna kuna ili oko 26,7 milijuna eura.

PUŠTENA U RAD HIDROELEKTRANA LEŠĆE

LEŠĆE - Predsjednica Vlade Jadranka Kosor pustila je u probni rad hidroelektranu Lešće snage 42,3 megavata na rijeci Dobri u čiju je gradnju Hrvatska elektroprivreda uložila više od 700 milijuna kuna. To je prva hidroelektrana izgrađena u samostalnoj Hrvatskoj. U njezino 12,6 kilometara dugo akumulacijsko jezero iza 53 metra visoke brane stane 25,7 milijuna prostornih metara vode, a godišnje će proizvoditi oko 100.000 megavata sati i to u doba kada je hrvatskom sustavu električne energije najpotrebnija pa će njezinim radom HEP smanjiti uvoz najskuplje tzv. vršne energije.

Rekonstruiran turski pokolj kmetova u Slavoniji

Dugotrajni istraživački pothvat znanstvene analize pokolja koji su počinili akindžije (turska laka konjica) nad 22 kmeta iznimno je zanimljiv. Rad je objavljen u uglednome američkom časopisu 'American Journal of Physical Anthropology'

Tekst i snimke: Hina

Najnoviji istraživački pothvat prof. dr. Marija Šlaus-a s Odjela za arheologiju HAZU-a, koji je sa suradnicima analizirao kosti ubijenih kmetova iz 15. stoljeća i rekonstruirao turski pokolj, vrlo je važan za znanstveno razumijevanje života u Slavoniji u to doba, posebice zato što je riječ o srednjem vijeku koji je najneistraženiji, ocijenila je arheologinja s osječkog Filozofskog fakulteta dr. Jasna Šimić. U razgovoru za Hinu rekla je da je ekipa znanstvenika iz Zagreba prvi put analizirala pokolj koji se dogodio na području Čepina, u blizini Osijeka, gdje je vodila arheološka istraživanja kao djelatnica Muzeja Slavonije od 1997. do 2006. godine, i gdje su, među ostalim vrijednim nalazištima, pronašli stotinjak grobova iz srednjeg vijeka, rekla je Šimić. Napomenula je kako je tijekom istraživanja na tom području 'sve predmete, pa tako i kosti koje datiraju iz

srednjeg vijeka, posebice one iz 15. stoljeća, slala u Zagreb prof. dr. Šlausu, koji je najnovijim znanstvenim metodama uspio utvrditi okrutno ubijanje tih ljudi i rekonstruirati turski pokolj. Forenzični antropolog Mario Šlaus rekonstruirao je sa svojom ekipom turski pokolj 22 kmeta na imanju velikaša Ivana Koroga, među kojima je bilo i žena i djece. Za Hinu je izjavio kako je dugotrajni istraživački pothvat znanstvene analize pokolja koji su počinili akindžije (turska laka konjica) nad 22 kmeta iznimno zanimljiv te da je rad objavljen u uglednome američkom časopisu 'American Journal of Physical Anthropology'. Među ostalim, u toj pravoj detektivskoj priči, dodao je, analizom ozljeda utvrdili su da je riječ o psihopatskom izživljavanju te najvjerojatnije o osveti velikašu Korogu, velikom prijatelju

mađarskog velikaša Janoša Hunjadija koji je 1441. godine Turcima zadao nekoliko važnih udaraca. Bili su to mladi ljudi, među kojima je bilo i djece, a najviše su se izživljavali nad jednom mladom ženom trudnicom, rekao je. Jasna Šimić smatra da bi na tome arheološkom nalazištu trebalo nastaviti istraživanje prekinuto 2006. godine zbog financijskih razloga. Prema njezinu mišljenju, na tom području, uz arheološko nalazište iz najranijeg neolitika, svakako su najzanimljivija nalazišta grobova, crkvi i mnogih drugih predmeta iz srednjeg vijeka. "Razdoblje srednjeg vijeka inače je najslabije istraženo i mi arheolozi to razdoblje zovemo mračnim dobom jer o njemu imamo najmanje spoznaja i nalazišta, zbog čega je nalazište na području Čepina iznimno važno", zaključila je. ■

ENG Archaeological research in the vicinity of Čepin, a town near Osijek, has reconstructed the 15th century Ottoman Turk massacre of serfs in Slavonia. A paper has been published on the excavations in the highly regarded American Journal of Physical Anthropology.

Medvjed je naša nacionalna vrijednost

Broj smeđih medvjeda u Hrvatskoj porastao je na čak tisuću. U zapadnoj Europi slobodno živi vrlo malo medvjeda. U Francuskoj ih je desetak, u Italiji i Austriji ni toliko, a u engleskim šumama nema ih već stoljećima

Napisao: **Damir Herceg** (Vjesnik)

U hrvatskim šumama prebiva oko tisuću smeđih medvjeda, što je šestotinjak više nego što ih je bilo prije petnaestak godina. Ti carevi šume u najvećem broju žive na području Like, Gorskoga kotara, u zaleđu Dalmacije te na Čićariji, u Hrvatskom primorju, na Krku... Prema Pravilniku o lovostaju, lov na medvjede otvoren je od 2. ožujka do 30. travnja te od 1. listopada do 15. prosinca. Prirast smeđeg medvjeda na hrvatskom

Treba im 200 četvornih kilometara životnog prostora. Medvjedu treba golem prostor za život, najmanje 200 kilometara četvornih, a zbog povećanja brojnosti "naroda medvjedega" u našim šumama, prostor im postaje premali pa jači medvjedi one slabije i mlađe potiskuju na rubove šuma, odnosno u blizinu ljudskih naselja. Problemi u suživotu između čovjeka i medvjeda nastaju jer su ti šumski carevi poznati kao ekstremni hedonisti i oportunisti pa u sve većem broju traže hranu čak u ljudskim naseljima.

tlu je oko 25 posto populacije na godinu, odnosno oko 250 jedinki, dok je godišnji "plan gubitaka" (odstrel, stradavanje u prometu, bolest...) za 2009. - 140 smeđih medvjeda, 40 više nego u 2008. Međutim, kako nam kaže Dario Majnarić iz Hrvatskih šuma u Delnicama, ujedno jedan od najboljih poznavatelja medvjede populacije u Hrvatskoj, spomenuta kvota od 140 "otpisanih" medvjeda ove godine neće biti ispunjena prije svega zato što, kako kaže, privatni zakupci pojedinih lovišta i lovačka društva ne uspijevaju pronaći imućne lovce koji su spremni platiti medvjede trofe-

je vrijedne od 5.000 do 20.000 eura. U travnju prošle godine u Gorskom kotaru je ubijen trofejni medvjed težak čak 351 kilogram, koji je i najteži medo ikad ulovljen u Hrvatskoj. Ubio ga je talijanski lovac Aldo Bezzoni, a za to je platio 160.000 kuna. Inače, kako nam je rekao Majnarić, preko Hrvatskih šuma u lov na medvjede u Gorskom kotaru dosad su došli mnogobrojni lovci iz Slovenije, Mađarske, Rusije, Austrije, Italije, Švicarske, Amerike, Španjolske...

SUŽIVOT ČOVJEKA I MEDVJEDA NA HRVATSKI NAČIN

Neki od vlasnika kuća za odmor u Gorskom kotaru kažu nam da medvjedima redovito ostavljaju nešto hrane ispred svojih vikendica kako bi ih udobrovoljili, odnosno na taj način odvratili od devastiranja objekta u njihovoj potrazi za hranom. Na taj način čovjek medvjedima čini "medvjeđu uslugu" jer ga privikava na svoju blizinu te on sve dublje ulazi u ljudska naselja, što je ipak opasno. Majnarić naglašava da je Hrvatska tolerantna zemlja kad je riječ o suživotu čovjeka i medvjeda za razliku od nekih drugih zemalja Europske unije koje inače imaju savršene zakone o zaštiti prirode i životinja. "Medvjed je naša nacionalna vrijednost, otisnut je i na kovanici od pet kuna, ali kada je riječ o komercijalnom lovu na toga šumskog cara, država bi trebala uvesti više reda u taj elitni segment naše turističke ponude", smatra Majnarić.

Prema Pravilniku o lovostaju, lov na medvjede otvoren je od 2. ožujka do 30. travnja te od 1. listopada do 15. prosinca

Prema važećem cjeniku odstrela i usluga u lovu Hrvatskih šuma, odstrel medvjeda kapitalca kreće se od 12.000 do 20.000 eura. Istodobno u nekim privatnim (zakupljenim) lovištima, kao i onima kojima upravljaju neka lovačka društva, cijena medvjeda kapitalca je do dva ili tri puta manja nego u lovištima Hrvatskih šuma. Očito, lovci i lovačka društva nastoje pokriti troškove održavanja lovišta i hranjenja divljači pa otud i te niže cijene.

U DRUGIH NEMA TOLERANCIJE

Majnarić napominje da u zapadnoj Europi slobodno živi vrlo malo medvjeda. U Francuskoj ih je desetak, u Italiji i Austriji ni toliko, a u engleskim šumama nema ih već stoljećima. Mnogi se sjećaju slučaja medvjeda Bruna koji je iz Italije prešao u Njemačku, gdje je ubrzo ustrijeljen po kratkom postupku jer je ocijenjen kao velika opasnost za ljude. Na rubnim područjima talijanskih nacionalnih parkova medvjede truju bez milosti, a u Austriji, gdje je medvjed strogo zaštićen, također ga lako osude na smrt jer smatraju da ugrožava čovjeka. U Francuskoj su seljaci, primjerice, vrlo žestoki u obračunu s predatorima koji im uništavaju usjeve i kolju stoku, a ta-

mošnjih seljaka boje se i članovi udruge za zaštitu životinja jer nemaju razumijevanja za slobodu kretanja šumskih predatora. Slovenija ima 400 medvjeda, a da bi se održala ravnoteža u prirodi, tamošnji ministar za okoliš donio je odluku da se odstrijeli 100 medvjeda u slovenskim šumama. Slovenija se tako glede medvjedih prava pokazala rigoornijom od Hrvatske jer je u nas 2008. godine na 1.000 medvjeda "na smrt osuđeno" njih 100. ■

Iako izgleda tromo, medvjed je vrlo brz i može doseći brzinu od 55 km/h. Također se ne boji vode i dobro pliva, a odlično se i penje na stabla

ENG There are some thousand brown bears currently living in Croatian forests, which is about six hundred more than there were some fifteen years ago. These kings of the forest live for the most part in the regions of Lika, Gorski kotar, in the Dalmatian hinterland, the Čićarija highlands, in the Hrvatsko primorje western Croatian seaboard and the island of Krk.

“Život i djelo s. Marije od Presvetog Srca (Anke Petričević)”

TRSTENO - Na blagdan Velike Gospe, u župnoj crkvi sv. Vida u Trstenome održano je predavanje na temu “Život i djelo s. Marije od Presvetog Srca (Anke Petričević)”. Predavanje je održala prof. mr. sc. Branka Zaradić Petričević, dugogodišnja predsjednica Matice hrvatske iz Beča i rođena sestra pjesnikinje.

Sestra Marija od Presvetog Srca dobitnica je ovogodišnje ugledne nagrade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za pjesništvo. Rođena je 2. siječnja 1930. godine u Lovreču (Imotska krajina). Diplomirala je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1955. godine hrvatski jezik i književnost, a iste godine moli za primitak u red u zatvorenome samostanu klarisa u Splitu, gdje se i danas nalazi. Diplomirala je i teološki studij na Filozofsko-teološkom institutu u Zagrebu.

Članica je Društva hrvatskih književnika i Matice hrvatske te dobitnica mnogobrojnih nagrada: Nagrade grada Splita u povodu 1650. obljetnice Grada,

nagrade predsjednika Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana - odličja Reda Danice hrvatske s likom Marka Marulića za izniman doprinos hrvatskoj kulturi, Nagrade Splitsko-dalmatinske županije za životno djelo, Nagrade Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti za pjesništvo. Izdala je tridesetak zbirki duhovne i domoljubne lirike, četiri dramska djela i trinaest proznih djela.

Urednica je Biblioteke asketsko-mističnih djela u kojoj je do sada izašlo 100 knjiga poznatih klasika kršćanske duhovnosti. Uz profesoricu Zaradić nazočnima se obratio i župnik župe sv. Vida iz Trstenoga, don Ivo Đanović, koji je istaknuo značaj pisane riječi te poznanstvo i druženje s Ankom Petričević.

U programu ovoga zanimljivog događaja sudjelovali su: Magdaljena Trojanović, Katija i Maja Puljizević, prof. Ines Ćoro, Josip Čenić i Miran Glinac. Predavanje je bilo popraćeno glazbom, recitacijama i fotografijama pjesnikinje. (Maja Mozara)

Izložba fotografija Dejana Stokića

DUBROVNIK - U subotu, 17. srpnja, u Hrvatskoj matici iseljenika - Dubrovnik otvorena je zanimljiva izložba fotografija hrvatsko-francuskog fotografa Dejana Stokića. U glazbenom dijelu programa nastupio je Marko Majkovića iz bečkih “Dubrovačkih kavaljera”.

Dubrovčanin Dejan Stokić prvi put izlaže u gradu u kojemu je proveo djetinjstvo i mladost i gdje se, upoznavši fotografa Belgijanca Harryja Gruyaerta, zainteresirao za fotografiju.

Dejan Stokić (1944.) živi 42 godine u

Francuskoj, a održao je cijeli niz grupnih i nekoliko samostalnih izložbi. U Parizu je radio u fotolaboratoriju ASA PRESSA, a 1970. godine dobiva posao u PICTORIAL SERVICEU, gdje surađuje sa svjetski poznatim fotografima - Henriem Cartier Bressonom, Douglassom Duncanom, Josefom Kudelkom i drugima. Bio je službeni fotograf na snimanju filma Saše Petrovića “Majstor i Margarita” 1972. godine.

Od 1974. radi u laboratoriju športskih novina *L'equipe*, zatim odlazi na jug Francuske u Nimes gdje radi u Arheološkom muzeju sve do danas. Godine 1990. sudjeluje na uglednoj internacionalnoj izložbi “ECLAT DE CULTURE CROATE”. Ovom dubrovačkom izložbom predstavio je svoje radove nastale od 1970. do 2010. godine.

Prof. Gordana Tudić o izložbi fotografija Dejana Stokića, među ostalim, kaže:

“Fotografije u paru povezuje sličnost teme promatrane u različitim kulturnim i civilizacijskim prostorima. Poetika i naglašeni kontrast crno-bijelih fotografija otkriva autorov senzibilitet prema socijalnim i domoljubnim motivima. Majstorski su uhvaćeni i odabrani autohtoni motivi primorja (starica i koza), sjećanja iz djetinjstva provedenog u Dubrovniku (dječak golman) ili studiozni diptih (golman Beara ili atletičar na antičkoj medalji).” (M. Mozara, S. Kaleb)

Nastojimo živjeti svoje vjersko i nacionalno biće unatoč teškoćama

"Svoje župljane mogu pohvaliti ponajprije zbog toga što, unatoč doživljenom zlu, ne osjećaju mržnju. Mogu ih pohvaliti, također, zbog toga što i u ovim okolnostima hrabro svjedoče svoje vjersko i nacionalno biće", kaže dobojski župnik vlč. Josip Senjak

Vlač. Josip Senjak

Tekst: Mira Ćurić

Priredivač ove monografije "110 godina župe Doboj, 1896. - 2006." je župnik vlč. Josip Senjak s kojim razgovaramo o okolnostima nastanka ove knjige, njezinu značenju, povijesnim vrelima iz kojih je nastala, a koja čuvaju povijest Hrvata ovoga grada. Također nas je zanimalo kako danas žive Hrvati u Doboju te kakva je perspektiva onih koji su odlučili živjeti u svome gradu unatoč teškoćama.

Vlač. Senjak, kako je nastala ova velebna knjiga, monografija dobojske župe? Što je bio poticaj za taj golemi posao? Što ste – nudeći je svome čitatelju – željeli postići?

- Poticaja za nastanak ove knjige bilo je više. Nakon posvete nove župne crkve,

u srpnju 2005., budući da su obnoviteljski radovi u župi bili uglavnom gotovi, procijenio sam da bih mogao izraditi brošuru o župi te je izdati prigodom 110. godišnjice župe, u rujnu 2006. Polazišna točka bila je sačuvana župna kronika, pravo vrelo podataka i istinski svjedok svoga vremena. Cilj mi je bio oteti našu povijest zaboravu, ma kakva ona bila, te da iz te povijesti učimo kako bi nam svima bilo bolje u budućnosti. Svjedoci smo grubog krivotvorenja povijesti u BiH, napose u Posavini i Usori, na čijem razmeđu se nalazi Doboj.

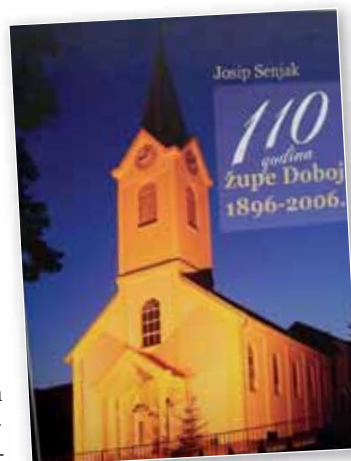
Knjiga prezentira golemu dokumentarnu građu, podatke, arhivske fotografije, isprave... Iz kojih ste sve izvora složili taj mozaik?

- Najprije sam u Nadbiskupijskom arhivu u Sarajevu nekoliko tjedana pregledao urudžbene zapisnike Ordinarijata, od kraja 19. st. do sredine 20. st. Tu sam pronašao više od 1.000 dokumenata vezanih uz ovu župu, pregledao sam ih, a dobar dio iskoristio za knjigu. I pokojni župnik Kudić, doznajući da se u dobojskom Muzeju nalaze neke stvari iz župne kuće, neuspješno je pokušavao doći do njih. Njegov nasljednik, vlč. Pero Brkić, gradio je crkvu pa mu je obnova bila na prvome mjestu. Nakon što sam došao u Doboj uporno sam nastojao doći do tih

stvari, pisao sam prije svega općinskim vlastima, ali sam se obratio i mnogim drugima. Početkom 2006. općinske vlasti su konačno popustile i donijele odluku o povratku. Uz te stvari bile su i fotografije, stotinjak vrlo vrijednih knjiga, od kojih neke čak iz 18. st., tu je bio cijeli župni arhiv, od osnivanja župe 1896. do 1991. Uz arhiv, jedan od najvažnijih izvora bili su dnevnički župnika Ajvazovića (1903. - 1933.). Također i nekoliko fotoalbuma koji su prešli zanimljiv put od Doboja, Beograda, Zagreba, da bi opet došli u Doboj.

Iako ste odradili opsežno višegodišnje istraživanje, sebe ne držite autorom nego priredivačem. Tko su onda autori?

- Autori ove knjige o našoj povijesti su oni koji su je stvarali. Ponajprije 15 dobojskih župnika, 20 kapekana, 40 časnih sestara, više od 7.000 župljana, kao i mnogi drugi koji su nam tijekom povijesti pomagali ili odmagali. Moja zadaća je bila da sve to posložim i izdvojim ono što sam smatrao značajnim, za njih, za nas, kao i za one koji dolaze.

Koje su uporišne točke hrvatskoga i katoličkoga identiteta na tom području tijekom toga vremena?

- To je prije svega Crkva. Do njhova ukidanja 1945. u Doboju su postojala

la mnoga hrvatska društva (Napredak, Hrvatska žena, Križari...). No, i tada je središte svega bila Crkva, a poglavito od 1945. naovamo kad je Crkva bila zapravo jedina institucija koja je čuvala i nacionalni identitet. Ni danas, na žalost, stanje nije puno bolje.

Prijeđimo na nedavna, no prijelomna vremena. Koliko je bilo Hrvata u Doboju prije rata, odnosno što pokazuju poslijeratni statistički podaci? Iznimno su potresna svjedočenja o stradanju Hrvata od 1992. pa je knjiga i žrtvoslov.

- Da! Dovoljno je u knjizi pogledati tablicu i grafikon krštenih, te razliku u broju krštenih i umrlih. Taj grafikon je padao i tijekom Prvoga i Drugoga svjetskog rata. Ali se tijekom proteklog rata dogodila katastrofa. Od prijeratnih oko 3.500 župljana, sada ih u župi ima oko 600. Popis stradalih iz Drugoga svjetskog rata i proteklog rata, kao i svjedočanstva koja smo donijeli u knjizi, govore dovoljno sami za sebe.

Danas su Dobojlje uglavnom razasuti po svijetu: u knjizi čitamo da su od RH do "države Olafa Palmea". U kojim državama ih ima u najvećem broju?

- Najviše naših župljana nalazi se u Republici Hrvatskoj, ali ih ima posvuda, od Europe, Amerike pa sve do Novog Zelanda.

Doboj je danas u entitetu BiH zvanom Republika Srpska (RS). Kako teče povratak i poslijeratni život?

- Za iscrpan odgovor na ovo Vaše pitanje trebalo bi napisati još jednu knjigu, veću od ove koja je povod našem razgovoru. Prvo, želim reći da je Doboj, u kojemu je sjedište naše župe, u RS, ali dio župe se nalazi i u Federaciji BiH. To je grad Gračanica u kojem živi samo desetak vjernika, te mjesto Makljenovac, u općini Usora, koje je sada gotovo polovina naše župe, oko 250 vjernika koji su povratnici. Povratak u "federalni" dio župe je bio masovniji i plodonosniji. Većina vjernika koji žive u Doboju su i tijekom rata bili tu, a većina ih je starije životne dobi. Ne može se reći da nema nekih pozitivnih pomaka glede odno-

Doboj danas

sa općinskih vlasti. Najveći je svakako povrat naše stare župne kuće, sada Hrvatskog doma *Petar Ajvazović*. Međutim, stanje je nezadovoljavajuće. Hrvati su u RS konstitutivan narod, ali samo na papiru. U gradu nema niti jednog natpisa na hrvatskom jeziku. Na dvojezičnim natpisima prevladava ćirilica i prijevod na latinskom, npr. "opština", a u nekim slučajevima je natpis na ćirilici i engleskom jeziku, dakle čak na stranom jeziku, ali ne i na jeziku jednog od konstitutivnih naroda. Nemamo ništa protiv toga da predstavnici srpskog naroda u gradu daju imena ulicama po junacima iz svoje prošlosti. Ali, to postaje problem s obzirom na činjenicu da niti jedna ulica ne nosi ime nekoga iz hrvatskog naroda. Dapače, u gradu gotovo i nema ulice s npr. neutralnim imenom, nego sve nose srpska imena. Mislim da

to nisu ključni problemi, ali svakako su dio mozaika zbog kojeg se ljudi ne odlučuju na povratak. Rješavanje tih problema potaknulo bi više ljudi na povratak od pozivanja na povratak.

Kako "obični" ljudi komuniciraju u svakidašnjim kontaktima?

- Tu je uočljiv napredak - ljudi se druže, komuniciraju, stvaraju prijateljstva. Sigurnosnih problema nema, u sedam godina nisam doživio niti jednu provokaciju. Ali, kad stvari nisu riješene na višoj razini, sve drugo ide teško. Zapravo, najveća pogreška i zapreka napretku ovoga grada i ove države je mirovni sporazum iz 1995. koji, osim što je zaustavio rat, nikakvo dobro nije donio nikome u BiH, a pogotovo ne Hrvatima.

Ipak, čime se možete pohvaliti Vi i oni koji su tu odlučili živjeti? Kakva je perspektiva?

- Svoje župljane mogu pohvaliti ponajprije zbog toga što, unatoč doživljenom zlu, ne osjećaju mržnju. Mogu ih pohvaliti i zbog toga što i u ovim okolnostima hrabro svjedoče svoje vjersko i nacionalno biće. Također je pohvalno što 30% župljana dolazi redovito na nedjeljna slavlja, a radnim danom dođe ih čak tridesetak. Mogu pohvaliti i mlade koji su, iako malobrojni, aktivni; osnovali su i zbor *Gabrijel*. Moji župljani imaju veliko srce, a to su pokazali obnovivši u samo dvije godine župnu crkvu, prikupivši pomoć za stradale na Haitiju itd. Naša župa je po visini te pomoći među prvih pet u Nadbiskupiji, iako smo na 73. mjestu po broju vjernika. Iako brojke ne ohrabruju, uzdamo se u Boga, a

Dvije djevojke u narodnoj nošnji (Iz ostvštine dr. Kamberra)

Doboj: Pogled na župnu crkvu načinjenu iz vojničke barake 1879. godine (snimka iz 1905. godine)

Doček cara Franje Josipa u Doboju

već najavljenih nekoliko vjenčanja i krštenja u ovoj godini, i to parova koji tu žive i koji tu ostaju, dokazuju kako je naša vjera nagrađena.

Oni koji žive drugdje, okupljaju li se u većem broju barem jedanput godišnje? Sudjeluju li u obnovi zajedničkih ustanova? Na internetskim stranicama župe oglasili ste nedavno "Susret raseljenih mladih Makljenovčana"? Znači li to da korijeni ne šute?

- Naši župljani koji žive, kako sam rekao, na sve četiri strane svijeta, dolaze tijekom cijele godine. Najviše ih dođe za svetkovinu Svih svetih, Božić, patron župe i druge svetkovine. Dobar dio njih je sudjelovao i u obnovi crkve i drugih objekata, u izdavanju knjige i drugim akcijama koje su pokrenute u našoj župi. A oni koji se ne namjeravaju vratiti ipak nastoje održati vezu s rodnim krajem. Posljednji primjer su mladi Makljenovčani koji su se na Facebooku okupili i organizirali susret u Makljenovcu. Čovjek ne može pobjeći od svojih korijena.

Uz Crkvu koja redovito prati narod u njegovu svakidašnjem životu, koje su još institucije i udruge djelatne u tom smislu? Surađujete li s institucijama RH?

- Najbliže bismo bili istini kad bismo rekli da osim Crkve za ovaj narod ovdje više nitko ne čini ništa. U gradu postoji podružnica Hrvatskoga kulturnog društva *Napredak*, ali se njegovo djelovanje svodi na jednu osobu, gospođu Ranku Ivić, koja čini što može, ali kao pojedinac

malo može učiniti. Poznati zagrebački poduzetnik Krešimir Zubak, koji je Dobojlja, također nam pomaže koliko može. Ali organizirane, sustavne pomoći, pogotovo glede političkih stranaka, nema. Ono što nas posebno boli je to što hrvatske tvrtke ne pokazuju interes za zapošljavanje Hrvata. Iznimka je *Konzum*, koji je na župnikovu izričitu molbu upućenu gospodinu Todorčiću, zaposlio nekoliko Hrvata. Kad bi te tvrtke koje imaju predstavništva u Doboju zaposlile i Hrvate, u našoj župi bismo riješili problem nezaposlenosti. Od Hrvatske smo za našu knjigu dobili 60.000 kuna na redovitom natječaju Vlade RH i na tome, kao i na ostalome, smo zahvalni. Međutim, mi Hrvati u BiH nismo zadovoljni posljednjim događajima, primjerice

prijedlogom Zakona o dvojnomo državljanstvu, govorom predsjednika Republike u parlamentu BiH, njegovim posjetom RS-u, te najnovijim sporazumom dviju najjačih stranaka u Hrvatskoj o glasanju Hrvata u BiH.

Oslanjate se na sebe?

- O problemima o kojima smo govorili u drugom dijelu našeg razgovora ne razmišljamo i ne govorimo, osim kad nas netko pita. Ono što možemo riješiti, rješavamo sami! Nastojimo tu gdje jesmo, u ovim uvjetima i okolnostima, živjeti svoje vjersko, ali i nacionalno biće, uzdajući se u Boga i njegovu ljubav, kojoj je znak Presveto Srce Isusovo (11. lipnja, ur. nap.), kojemu je naša župa i posvećena. ■

Kapelan i župnik s prvopričesnicima 1972.

ENG An interview with parish priest Josip Senjak, the editor of the monograph *110 Years of the Parish of Doboj — 1896 to 2006*, who discusses what life is like presently for the Croatians of Doboj, a town in northern Bosnia.

Pun pogodak mladih Vitežana

"Prije svega čestitke cjelokupnom ansamblu *Zločestobije*, a posebno našoj redateljici, sedamnaestogodišnjoj Mirni Mišković. Iskreno, svi smo jako iznenađeni, ali moram priznati i oduševljeni ovim velikim uspjehom", rekao je Ivan Sajević, voditelj GKM Vitez

Redoviti polaznici Matičinih seminara

Mladi Vitežani redoviti su polaznici Matičina seminara "Stvaranje kazališta" redateljice Nine Kleflin. U predstavi *Zločestobija* GKM Vitez igraju: Anja Stipinović, Bruno Grebenar, Mirna Mišković, Kristian Petrović, Marko Mirković, Maja Mišković, Lorena Križanović, Martina Rajić-Mišković, Slaven Čalić, Martina Križanović, Sanja Bonić, Marin Bikić, Nikola Matković, Delina Rajić, Luka Pejović, Katarina Rajić-Mišković, Nataša Krišto, Ana Gabrić, Nataša Todorović. Autor teksta: Marijana Nola; režija: Mirna Mišković; glazba: Dunja Glušica; rasvjeta: Loren Laštro; scenografija: Jakov Križanović, Nikola Šarić; fotografija: Ivan Mišković; grafička priprema: Borislav Sučić; izvršni producent: Ivan Sajević.

Napisala: **Vesna Kukavica**

Snimila: **Iva Sajević**

Gradsko kazalište mladih Vitez s predstavom *Zločestobija*, prema djelu Marijane Nole, apsolutni je pobjednik 5. međunarodnog festivala amaterskog teatra "Laktaši 2010". Uz najznačajniju nagradu, onu za najbolju predstavu, članovi GKM Vitez osvojili su još tri nagrade; Mirna Mišković i Kristian Petrović za glumačko ostvarenje, a ansambl predstave *Zločestobija* kolektivnu nagradu za radost igre.

"JOŠ UVIJEK SMO POD DOJMOM"

Ovaj uspjeh ovjenčan prvim nagradama veliko je priznanje ansamblu predstave *Zločestobija* i cijelome stvaralačkomu timu GKM Vitez na 8. festivalu srednjoškolskoga dramskog festivala BiH u Konjicu. Uspjeh GKM Vitez još je veći ako se uzme u obzir kako je plasman na završnicu festivala u Laktašima izborilo ukupno sedam predstava iz četiriju dr-

žava, među kojima su se našla i pojedina poluprofesionalna kazališta.

Kratku izjavu o pobjedi u Laktašima dao je voditelj GKM Vitez, Ivan Sajević: "Prije svega čestitke cjelokupnom ansamblu *Zločestobije*, a posebno našoj

redateljici, sedamnaestogodišnjoj Mirni Mišković. Iskreno, svi smo jako iznenađeni, ali moram priznati i oduševljeni ovim velikim uspjehom. Sretni smo što je ocjenjivački sud prepoznao vrijednost predstave, ali i želju odnosno trud

i rad uložen da se stvori ova kvalitetna predstava. Osvojiti prvo mjesto u konkurenciji vrhunskih, rekao bih poluprofesionalnih kazališta za nas je veliko priznanje, ali i obveza da nastavimo i dalje s kvalitetnim radom. Organizacija festivala u Laktašima bila je na visokom nivou, a malo je riječi koje bi opisale naše domaćine iz Centra za kulturu i obrazovanje Laktaši i Dramske amaterske skupine entuzijasta DASKE, njihovu gostoljubivost, srdačnost i ljubaznost. Jednostavno, svi smo još uvijek pod dojmovima i najmanje što možemo je poslati im jedno veliko hvala za protekli festivalski užitak. Taj će nam užitak zasigurno ostati još dugo u pamćenju. Iskreno se nadamo da ćemo se uskoro ponovno vidjeti u Laktašima, ali i Vitezu.”

Ocjenjivački sud, odnosno stručni žiri bio je u sastavu: Sanela Janković – diplomirana redateljica, Zlatan Vidović – akademski glumac i Siniša Tešanović – student treće godine na Akademiji umjetnosti u Banjoj Luci.

MATIČIN POZIV VITEŽANIMA

Hrvatska matica iseljenika na čelu s ravnateljicom Katarinom Fuček uputila je čestitke ovome iznimnome kazališnom ansamblu koji okuplja kreativnu mladež Viteza i poziv da izvedu svoju predstavu na Matičinim *Danima teatra u Hercegovcu*, mjestu koje ugošćuje na tradicio-

nalnome kazališnom festivalu predstave koje izvede naši kazalištarci koji žive izvan granica Republike Hrvatske i njihovi prijatelji iz svijeta.

U čestitci ravnateljice Fuček, među ostalim, piše: “Drago mi je da je za Vitežane pun pogodak, uz njihov talent, bio izvrstan odabir dramskog teksta kakav je *Zločestobija* Marijane Nole. Kao što je poznato, ta je mlada autorica za dramski tekst *Zločestobije* prije dvije godine dobila drugu nagradu na natječaju “Marin Držić” Ministarstva kulture za dramsko djelo. Autorica Nola u centar pozornosti stavlja dječaka Janka koji je shvatio da se poštenje i lijepo ponašanje naprosto ne isplate, te krenuo u svijet zloče-

stih. U tom svijetu prikazuje se snaga dječje mašte koja miješa stvarnost i iluziju pa se tako uz stvarne osobe javlja ju i vile, čarobnjaci, vještice i svakojake druge pojave.

A poanta priče je jasna: ljubav i dobrota su jedine prave vrijednosti u životu pa je tako i predstava Vitežana osmišljena s ciljem da usmjeri najmlađe gledatelje protiv onoga što se sve češće i sve ranije pojavljuje u razrednim klupama, a to je *bullying*, i međusobno nasilje djece. Uskoro ćemo ih vidjeti i na gostovanju u Republici Hrvatskoj u Slavonskom Brodu i Županji, a HMI će ih ugostiti na *Danima pučkoga teatra u Hercegovcu*.” ■

Apsolutni pobjednik 3. FAK-a u Slavonskom Brodu

Nakon osvajanja brojnih nagrada na raznim festivalima *Zločestobija* je odnijela četiri nove nagrade i u Hrvatskoj. Ovoga puta mladi Vitežani i Vitežanke nastupali su na 3. međunarodnom festivalu amaterskih kazališta (FAK) u Slavonskom Brodu te sjajnom izvedbom predstave u kojoj je uživalo više od 400 ljubitelja kazališta u tome gradu zasjenili konkurenciju. Prema ocjeni stručnog žirija GKM Vitez osvojilo je nagradu za najbolju glavnu mušku ulogu (Kristijan Petrović), najbolju žensku glavnu ulogu (Anja Stipinović) te nagradu za najbolju predstavu trećeg međunarodnog festivala amaterskih kazališta. Osim ove tri nagrade za GKM Vitez posebnu težinu ima nagrada Grand-prix publike.

Izvođači predstave *Zločestobija* zahvaljuju se publici koja ih je nagradila uglednom nagradom

ENG The Municipal Youth Theatre of Vitez (Bosnia) is the overall winner of the Laktaši 2010 5th International Festival of Amateur Theatre with its adaptation of Marijana Nola's play *Zločestobija*.

Brenda Brkušić i Jack Barić

Američki Hrvati osvojili uglednu filmsku nagradu

SAD – Američki Hrvati Brenda Brkušić i Jack Barić osvojili su uglednu američku televizijsku nagradu *Los Angeles Area Emmy Award* za dokumentarni film *Bloody Thursday* (Krvavi četvrtak), koji govori o borbi lučkih radnika na zapadnoj obali Amerike tijekom prve velike ekonomske krize 1930-ih godina koja je posebno pogodila SAD.

Brenda Brkušić, američka Hrvatica iz drugog naraštaja, rođena u Chicagu, koja je fakultetsku diplomu stekla u Los Angelesu, gdje se počela baviti filmom, ali isto tako i plesom, manekenstvom te borbom za ljudska prava, poznata je ponajprije po svojem višekratno nagrađivanome igrano-dokumentarnom filmu *Freedom from Despair* u kojemu su sudjelovali i Michael York, John Savage, Beata Pozniak te američki kongresmen hrvatskih korijena Dennis Kucinich, a koji govori o hrvatskoj borbi za slobodu.

Tim filmom gostovala je diljem SAD-a, Kanade, Europe i Australije, no ona je još kao dvadesetogodišnjakinja snimila kratki dokumentarac pod naslovom "My Croatia", a koji je bio nominiran za nagradu *Best Documentary* na njezinu fakultetu *Chapman School of Film* u Los Angelesu.

Jednosatni dokumentarac "Krvavi četvrtak" Brenda Brkušić producirala je zajedno s još jednim Hrvatom iz drugoga naraštaja Jackom Barićem za TV-postaju *KOCE-TV's OC* (gdje je zaposlena kao glavni ravnatelj), a film je povijesni dokumentarac koji govori o štrajku lučkih radnika 1934., koji su se žestoko borili protiv velikih brodarskih kompanija, kumpiranih političara i državne policije, uz mnoštvo povijesnih dokumentarnih slika i prizora koji gledatelja ostavljaju bez daha.

Godišnja nagrada pod nazivom *Los Angeles Area Emmy Awards*, 62. po redu, dodijeljena je Brendi Brkušić i Jacku Bariću u subotu 31. srpnja u dvorani *Leonard H. Goldenson Theatre* u North Hollywoodu. (Hrvatski vjesnik)

UTEMELJENA UDRUGA HRVATSKIH POVRATNIKA – ŠIBENIK

ŠIBENIK - Ovih dana utemeljena je u Šibeniku Udruga hrvatskih povratnika iz iseljeništva čija se osnivačka skupština održala u Bilicama kraj Šibenika. Inicijativa je krenula od Zdravka Belančića iz Clevelanda, koji se priprema za povratak u domovinu. Na osnivačkoj skupštini Zdravko Belančić je izabran za predsjednika novoutemeljene udruge povratnika. I kao iseljenik i kao povratnik, gospodin Belančić želi realizirati svoje ideje o povezivanju američkih poduzetnika s matičnom domovinom te pronaći najučinkovitije načine za ulaganje u hrvatsko gospodarstvo i time pomoći Hrvatskoj da izađe iz krize. Belančić poziva iseljenike iz cijelog svijeta da se učlane u udrugu te kaže: "Što nas bude više, bit ćemo jači." (B. Bezić – Filipović)

PROSLAVLJEN DAN HKZ SINDELFINGEN

NJEMAČKA - Hrvatska katolička zajednica Sindelfingen proslavila je Dan zajednice. Svečano misno slavlje, na kojemu je bilo oko tisuću vjernika u crkvi Presvetoga Trojstva u Sindelfingenu, predvodio je voditelj zajednice fra Marinko Vukman. Misnom slavlju nazočili su i generalni konzul GK RH iz Stuttgarta Ante Cicvarić, konzulica mr. Mirjana Božić i gradonačelnik Širokoga Brijega Miro Kraljević. Misno slavlje uveličali su pjesmom članovi velikoga glazbeno-folklornog sastava HKUD-a "Željezničar" iz Zagreba i zbor mladih "Salve Angeli" iz HKZ-a Sindelfingen. (A. Polegubić)

BERLIN: SVEČANOST U POVODU MARULIĆEVA ROĐENDANA

NJEMAČKA - Pokraj spomenika Marku Maruliću u Berlinu upriličena je svečanost u povodu 560. obljetnice Marulićeva rođenja koju je organizirao Savez hrvatskih društava Berlina u suradnji s berlinskom općinom Wilmersdorf-Charlottenburg. Prigodom rođendanskog okupljanja, položeno je cvijeće na berlinski spomenik Marku Maruliću, rad kipara Slavomira Drinkovića. (S. Breljak)

U Hrvatskoj našla 'svoju Ameriku'

"Imamo prekrasnu baštinu, no zbog rata i inflacije izgubila se briga za njom. No, došlo je drugo vrijeme i moramo puno više učiniti na očuvanju nacionalne baštine i ne gledati samo na zaradu"

Razgovarala: **Željka Lešić**

Snimke: **arhiva Gaella Gottwald**

Mlada umjetnica Gaella Gottwald rođena je u Montrealu, no najranije djetinjstvo je provela u Hrvatskoj, odnosno u Kutini kod bake koja ju je odgajala do treće godine života. - Budući da je mama radila na velikim projektima u Kanadi, a i otac je bio zauzet predavanjima iz ekonomije i elektrotehnike na *McGill University*, nisu imali uvjeta za moj odgoj u Kanadi pa su me sa šest mjeseci doveli k baki Štefici u Kutinu. Ondje sam naučila prvu riječ, a i moj prvi jezik je bio hrvatski. Stoga sam jako vezana uz

Gaella Gottwald, umjetnica i ravnateljica HDLU-a

Gaella u svojoj galeriji na Korčuli

Hrvatsku, te za baku i sestričnu. Zahvaljujući njima naučila sam hrvatski jezik, objašnjava nam Gaella te ističe kako je Kutina grad u koji bi se svake godine vraćala. - Ljubav prema Hrvatskoj me i vratila u domovinu nakon dugih godina provedenih po svijetu.

Ova svjetska umjetnica, kći Hrvatice i Indijca, s roditeljima je živjela u čak sedam zemalja i tečno govori engleski, talijanski i francuski. Počela je slikati tijekom Domovinskog rata kada se kao tinejdžerica uplašila da će bombardirani gradovi Hrvatske zauvijek nestati. Na taj ih je način željela zauvijek zapamtiti. Ova 34-godišnja umjetnica nakon diplome povijesti umjetnosti na uglednome američkom Brownu (Providence, USA), školovanje i rad nastavila je putujući diljem svijeta: New York, Venecija, Milano, Prag, Francuska, Afrika, Bali... Sada je u Zagrebu i radi kao ravnateljica Hrvatskog društva likovnih umjetnika (HDLU).

Kada ste donijeli konačnu odluku za dolazak u Hrvatsku?

- Godinama sam se približavala Hrvatskoj time što ovdje imam svoju gale-

riju. Tako sam po tri mjeseca godišnje boravila na Korčuli, gdje mi je galerija. Dugo vremena nisam se htjela stabilizirati budući da sam kao nomad. Preko zime sam boravila u Aziji i Americi, ljeti uvijek u Hrvatskoj, te u Italiji. Tako mi je odgovaralo. No, osjetila sam da vrijeme prolazi te da bi bilo dobro napraviti barem bazu. Ljetos sam odlučila napraviti jedan projekt za ekologiju, zatim je došao drugi projekt i zadržala sam se u Zagrebu. Bio je raspisan natječaj HDLU-a i bivši ravnatelj mi je rekao zašto se ne prijavim na natječaj za ravnateljicu HDLU-a jer sam imala četiri projekta. Prijavila sam se i bez ikakvih veza prošla na natječaju. Naime, moja vizija koju sam predlagala uklapala se u viziju koju su oni predlagali.

Koja je bila Vaša vizija?

- Moj cijeli koncept se temeljio na ideji kako oživiti HDLU. Ideja se odnosila na povezivanje kulturnih ustanova s privatnim kapitalom. Moramo se puno više usmjeriti na privatne sponzore. Dobro je da se novac dobiva od države i da HDLU podržava Grad Zagreb, ali htjela bih da se društvo više poveže s HDLU-

Izložci u galeriji

om. Trebalo bi organizirati radionice koje će integrirati različite skupine ljudi, od hendikepiranih do djece, jer vjerujem da je umjetnost jako bitna i ima različite svrhe.

Kako ocjenjujete našu likovnu scenu?

- Imamo jako dobrih umjetnika, priznatih imena, ali i puno udruženja. Mi, primjerice, imamo 1.500 članova HD-LU-a, dok ih u Beču ima 500, a veći je grad od Zagreba. Htjela bih postići puno veću suradnju umjetnika. Moramo shvatiti da glumci, glazbenici, likovnjaci pripadaju istoj branši i moramo pomagati jedni drugima na korist društvu. Moramo što više raditi i graditi.

Koliko se brinemo za našu baštinu?

- Imamo prekrasnu baštinu, no zbog rata i inflacije nestala je briga za njom. No, došlo je drugo vrijeme i moramo puno više učiniti na očuvanju nacionalne baštine i ne gledati samo na zaradu. Neki ljudi ne shvaćaju kako ulaganjem u baštinu puno više zarađujemo. Grozno je kad vidim kako na Stradunu prodaju suvenire kineske proizvodnje. To je sramota! Ne možemo dopustiti da nestane hrvatska kultura, a i sama o njoj želim puno naučiti. Ljudi su izgubili ponos na

vlastitu proizvodnju.

Što bi trebalo učiniti za autohtoni hrvatski suvenir?

- Država podržava umjetničke inicijative, no mislim da bi trebalo puno ljudi povezati: od dizajnera, menadžera, poslovnih ljudi do umjetnika. Treba

Galerija u Korčuli: "Na otvaranje galerije nagnala su me sjećanja iz ranog djetinjstva i ono što sam na otocima i na obali zatekla nakon rata - malo originalnih umjetničkih djela u galerijama, a puno uvoznih suvenira iz Azije, jeftine proizvodnje"

raditi za viši cilj, a ne za osobne interese. Takvim potezima svi pobjeđujemo. Na suveniru treba puno raditi, tako da bude kvalitetan i da ima međunarodnu prepoznatljivost. Pritom bismo trebali sačuvati tradicijski obrt, kulturu i ekološku baštinu. Tu mislim na koncept ekoloških, prirodnih boja.

Vi ste most domovine s izvandomovinstvom pa nam recite kako graditi kontakte u ta dva smjera?

- Mogu vidjeti probleme u oba aspekta. Dolazim izvana i gledam hrvatsku perspektivu - skeniram stanje ovdje. Uvijek sam se osjećala Hrvaticom, no jedno je osjećati se Hrvaticom vani, a drugo ovdje. Imate druge probleme, iskustva. Mogu razumjeti ponašanje ljudi. Iseljenicima mogu reći kako ovdje izgleda, prenijeti im osobno iskustvo. Društvo je ovdje otvoreno za povratak iseljenika. Dosad nisam imala velikih problema. Mislim da će se pokrenuti novi val ljudi koji bi željeli doći u Hrvatsku. Oni koji žive u velikim gradovima zasite se i kao i ja žele manji grad koji ima intimniji karakter. Ljudi bi ovdje trebali shvatiti dolazak mladih kao jedno bogatstvo, a ne kao ugrožavanje njihove egzistencije. Mi samo donosimo. Čula sam da su neki komentirali u

negativnom kontekstu dolazak Kanađanke na čelo HDLU-a. Ja sam Hrvatica s kanadskim i američkim iskustvom i to je na neki način sreća jer naši ljudi kada odu vani, uglavnom se ne vraćaju. Ja radim 'kontra emigraciju'.

Zašto ste se nakon tolikih zemalja svijeta u kojima ste boravili vratili u Hrvatsku?

- Ja sam na neki način tu našla svoju Ameriku. Tu mogu i stvarati i biti uspješna te vidim da bih tu mogla izgraditi svoj mir. Poručila bih mladima iz svijeta da dođu u Hrvatsku. Priroda je tu prekrasna i sve odiše drukčijim mirom. Ako ste umjetnik, možete imati svoj atelijer jer u Hrvatskoj je iznajmljivanje stana i prostora još uvijek povoljnije nego vani. U New Yorku, primjerice, iznajmljivanje stana stoji od 2.000 do 3.000 dolara. Uz to, iz Zagreba za dva sata stignete na more ili u Slavoniju. Izvrsne su mogućnosti za izlet i prevladava raznolikost krajolika. Zagreb je dokaz da prekrasni gradovi još postoje, a ovdje još uvijek nije prisutna otuđenost ljudi.

Predstavite nam svoju galeriju na Korčuli. Kako to da ste baš ondje otvorili galeriju?

- Mama je 70-ih slučajno boravila na Korčuli i ondje u starome gradu vidjela

jednu fasadu, ruševinu u koju se odmah zaljubila. Kupila je i obnovila tu ruševinu i tu je moja oaza. Od malih nogu dolazim ljetovati na Korčulu. Nemamo krvne veze s Korčulom, ali sam se na neki način uvijek osjećala Korčulankom. Cijeli život sam ljeti na Korčuli osim '91. godine. Moji prijatelji diljem svijeta znaju za Korčulu i to je mjesto gdje me mogu naći. Budući da sam jako vezana uz Korčulu, razmišljala sam kako biti ondje i biti korisna Korčuli. Na otvaranje galerije nagnala su me sjećanja iz ranog djetinjstva i ono što sam na otocima i na obali zatekla nakon rata - malo originalnih umjetničkih djela u galerijama, a puno uvoznih suvenira iz Azije, jeftine proizvodnje. Htjela sam oživjeti duh starih umjetnika koji su slikali u Korčuli. Ne možemo dopustiti da nestane hrvatska kultura. Sve što prodajem u galeriji moje je djelo. Za svaku tehniku kojom radim napravim i knjigu u kojoj objašnjavam ljudima kako se radi tom tehnikom.

Što se sve može naći u Vašoj galeriji?

- Nisam samo fokusirana na slike, već sam radila i slikovnice, razglednice,

oslikavanje majica u prisutnosti kupaca. Bitno mi je da ljudi vide proces slikanja i da mogu u njemu sudjelovati na neki način. Cilj mi je da u mojoj galeriji posjetitelji mogu naći specifične suvenire kao što su slike, kolaži grada, knjige o povijesti Korčule napravljene poput slikovnica, nakit napravljen od prirodnog ekološkog materijala, a koje nigdje drugdje ne mogu kupiti, nego ovdje na Korčuli. Od toga ne postaneš milijunaš, taj je posao čista ljubav.

Namjeravate li pojačati suradnju s iseljenicima?

- Bivši ravnatelj HDLU-a je već uspostavio međunarodne kontakte koje ću nastaviti njegovati i, nadam se, dodati nove. Iseljenici su mi zanimljivi, dijelimo i slična iskustva, nostalgiju i iskrenu ljubav prema ovoj zemlji. Ti ljudi su bitni za stvaranje višeg puta u smjeru većeg dobra. Tu su zbog Hrvatske, a ne zbog svojih interesa. Jako bih željela ubuduće uključiti iseljenike u svoj program. Bilo bi dobro da potpore i ideje izvana dobijemo od menadžera, financijera. Voljela bih potaknuti naše iseljenike da budu aktivni u domovini. ■

ENG Young artist Gaella Gottwald was born in Montreal, has lived in Canada and the USA, and after having travelled the world has moved to Croatia where she was recently appointed to the post of director of the Croatian Association of Artists.

Gaella Gottwald u svojoj galeriji na Korčuli

Hrvatska etnoriznica

Pod stručnim nadzorom profesora Josipa Forjana, voditelja radionice, započinje još jedna, deveta Hrvatska etnoriznica. Postavljaju se tkalački stanovi, priprema se *potka* za tkanje, tu su i šivači strojevi, krojački pribor, bezbroj šarenih konaca, vune, stakalaca, perlica, čipke...

la Hrvatska matica iseljenika u suradnji s Posudionicom i radionicom narodnih nošnji iz Zagreba. Polaznici radionice nošnji stižu iz svih dijelova Hrvatske, iz Austrije, Bosne i Hercegovine, Njemačke, Mađarske... Neki pohađaju radionicu nošnji već godinama, od samoga početka, poput Ljubice Šušak iz Širokog Brijega, Vesne Proso iz Omiša, Slobodana Hadjikana i Slavice Rajković iz Zagreba, drugi su pak početnici... Svima je zajednička ljubav prema hrvatskim narodnim

nošnjama i ručnom radu, znatiželja i volja za učenjem.

BOGATSTVO BOJA I MATERIJALA

Pod stručnim nadzorom profesora Josipa Forjana, voditelja radionice, započinje još jedna, deveta Hrvatska etnoriznica. Postavljaju se i ugađaju tkalački stanovi, priprema se *potka* za tkanje, tu su i šivaće mašine, krojački pribor, bezbroj šarenih konaca, vune, stakalaca, perlica, čipke, košarice s jastučićem (*dedekom*)

Napisala: **Srebrenka Šeravić**

Snimio: **Goran Stokić**

U dnu duboke morske uvala okrenute kopnu i gradu Omišu smjestila su se bračka Pučišća, pitoreskno dalmatinsko mjesto, nadaleko poznato po kamenu, kamenorescima i Klesarskoj školi u kojoj se desetljećima uči vještina oblikovanja i klesanja skupocjenih kamenih stijena.

Kraj je mjeseca srpnja. Učenici Klesarske škole otišli su na praznike, utihnuli su udarci čekića i dlijeta, na tek započete skulpture taloži se kamena prašina. A u učenički dom Klesarske škole dolaze novi učenici, polaznici ljetne radionice narodnih nošnji HRVATSKE ETNORIZNICE, koju je i ove godine organizira-

Polaznici ljetne radionice narodnih nošnji HRVATSKE ETNORIZNICE

i batićima za izradu lepoglavske čipke, zlatne niti za slavonski *zlatovez*, po stolovima leže uzorci tkanina, nacrti, okvirići za vezenje, tkanice, marame.... Pravo bogatstvo boja i materijala.

Počtnici dobivaju svoju posebnu radnu prostoriju, svoje vrsne demonstratore i prve zadatke. S velikom pažnjom uče vesti na krpicu lanenog platna križiće, lančanac i sve one raznovrsne i prekrasne vezove koje nalazimo na hrvatskim narodnim nošnjama i tekstilnom rukotvorstvu diljem naše domovine, a koje su nekada seoske žene tako vješto izrađivale za sebe, svoje kćeri i unuke.

SMIJEH, PJSMA, PLIVANJE...

U drugoj prostoriji učeničkog doma Klesarske škole smjestili su se napredni polaznici koji su, svladavši otprije sve osnovne vještine, izabrali što žele učiti i čime će se baviti tijekom desetak dana trajanja radionice. Pojedinci kroje i šivaju narodne nošnje, drugi uče tkati. I tu se može birati. Najjednostavnije je naučiti tkati tkanicu, nešto je teže tkati laneno platno. Ovog ljeta mogli su učiti tkati čak i baranjske pregače, a za tu ljepotu svako se vrijedilo i malo pomučiti. Uz tkalice su vrijedno radile i vezilje: učili su se bijeli vezovi, priplet, zlatovez, šlinga... A tek pletilje! Od malo vune i perlica nastajale su prave slavonske i baranjske *šticle*, pletene prema izvornim *mustrama* koje je prikupila vrijedna pletilja Jasna iz Kutine. Starinski tradicijski nakit posebna je priča. Prema izvornim predlošcima ogrlica iz Baranje, Moslavine, Samobora izrađivale su se istovjetne kopije od raznobojnih perlica, stakalaca, vrpce, bisera, koralja. Tajnu čudesne strukture starinskog nakita pažljivo su razotkrivale demonstratorice Vinka Mareković i Martina Pejnović. Premetali su se batići i polako je nastajala nježna lepoglavska čipka, od pamučnog konca izrađivali su se čipkasti *motivi* i ušivali u rubove slavonske nošnje. Vesna Barišić iz Berlina istkala je svoju prvu tkanicu... Dugo bi potrajalo kada bismo nabrojili sve te lijepe, raznovrsne i čudesne tehnike hrvatskoga narodnog rukotvorstva kojima su se s užitkom bavili polaznici radionice narodnih nošnji.

Uz učenje, kao što to obično biva u grupi zaljubljenika u hrvatski folklor, nije nedostajalo smijeha i pjesme. I, naravno, plivanja u čistome moru na 'našoj' plaži,

Pučića

odlasci na zajedničke duge šetnje u smiraj dana duž pučićke uvala, kad ružmarin i bor posebno toplo i lijepo mirišu. Tu su bila i neizostavna sjajna zajednička večernja druženja, pa i poneki 'štreber' koji je do kasno u noć s užitkom radio svoj ručni rad...

I ovogodišnja radionica narodnih nošnji završila je velikom izložbom radova polaznika i demonstratora Hrvatske etnografije koja je postavljena u dvorani

Klesarske škole. Mnogobrojne posjetitelje posebno je oduševila činjenica da su uz izložene radove imali prigodu vidjeti uživo i izradu tekstilnih rukotvorina i nakita i dobiti željena objašnjenja.

I stoga, ako ste čitajući ove retke poželjeli i sami izraditi narodnu nošnju, starinski ručnik, čipku, ogrlicu ili tkanicu, pridružite nam se idućeg ljeta u Pučićima! ■

ENG Pučića on the island of Brač was the venue of the traditional Croatian Ethno Treasury folk garb workshop, organised this year by the Croatian Heritage Foundation in collaboration with the Folk Costume Manufacturing and Rental Department of Zagreb.

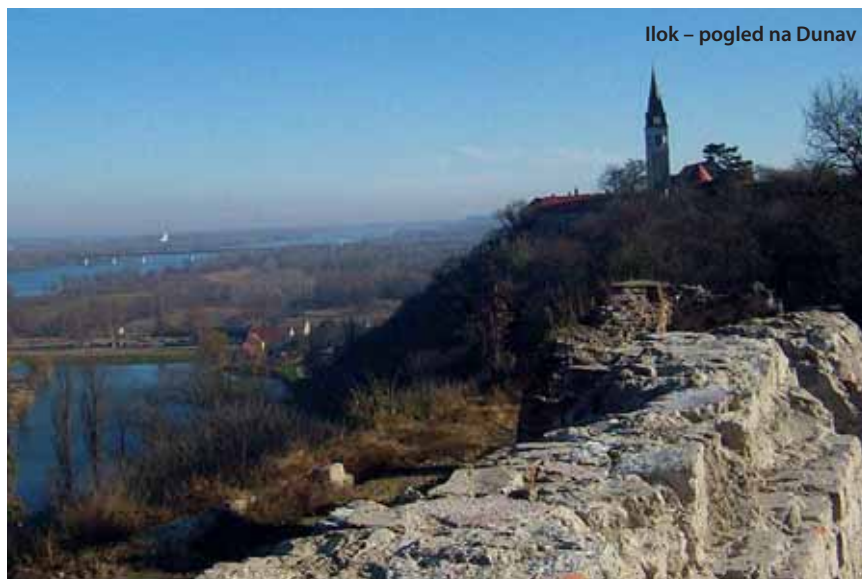
Porječje Dunava i Save

Vukovarsko-srijemska županija ima dugi kontinuitet još od srednjeg vijeka, a krajem 19. stoljeća Srijemska županija bila je jedna od osam u Hrvatskoj. Središte županije bilo je tada, kao i danas, Vukovar

Piše: **Zvonko Ranogajec**

TVukovarsko-srijemska županija je XVI. po službenom redoslijedu među hrvatskim županijama, a naziv je dobila prema političkom središtu županije, gradu Vukovaru i najistočnijoj povijesnoj regiji Hrvatske Srijemu, čiji zapadni dio participira na teritoriju Hrvatske dok istočni dio zauzima Srijem u susjednoj Vojvodini, pokrajini Republike Srbije.

Površinom od 2.448 km četvornih Vukovarsko-srijemska županija je 12. među hrvatskim županijama i zauzima 4,23 posto hrvatskog teritorija, dok je po broju stanovnika prema posljednjem popisu iz 2001. godine s 204.768 stanovnika na visokome sedmome mjestu u Hrvat-

skoj te zauzima 4,61 posto hrvatskog stanovništva. Ova županija također zauzima deveto mjesto po gustoći naseljenosti od 84,5 stanovnika po četvornom kilometru. Zahvaljujući odličnim prirodnim uvjetima Vukovarsko-srijemska županija nakon Brodsko-posavske ima najveći porast stanovništva od prvoga provedenog popisa 1857. godine. Stanovništvo joj je otada poraslo po stopi od 136 posto, a da nije bilo iseljavanja kao posljedice ratnih razaranja tijekom agresije i okupacije u Domovinskom ratu, porast bi bio još veći. Demografski pokazatelji prilično su povoljni jer je natalitet 10, a mortalitet 9 promila, što znači prirodni prirast od jednog promila.

RELJEFNO NAJNIŽA ŽUPANIJA

Gradskog stanovništva ima 40 posto, a prema prosječnoj starosti od 37,8 godina ova je županija jedna od najmlađih u Hrvatskoj. Uz Istarsku županiju, Vukovarsko-srijemska županija ima najmanji postotak hrvatskog stanovništva od hrvatskih županija, 78,27 posto, dok su ostali Srbi s 15,45 posto, Ukrajinci, Rusini i Mađari s oko 1 posto te Slovaci i Bošnjaci s 0,5 posto.

Vukovarsko-srijemska županija reljefno je najniža u Hrvatskoj, a najviši vrh je Liska na Fruškoj gori s 297 m.n.v. čiji se zapadni obronci nalaze u Hrvatskoj. Na Frušku goru nastavlja se lesna zaravan Vukovarski ravnjak koji čini razvodnicu između porječja Dunava i Save. Prema zapadu Vukovarski ravnjak se nastavlja u Vinkovačko-đakovački ravnjak s krajnjim obroncima Dilja. U Vukovaru se u Dunav ulijeva Vuka sa 112 km, 13. rijeka Hrvatske po dužini, a u Savu se u Srbi-

Pet gradova i 26 općina

Vukovarsko-srijemska županija ima 5 gradova i 26 općina. Gradovi županije prema zadnjem popisu iz 2001. godine bili su: Vinkovci s 33 239 st., Vukovar s 30 126 st., Županja s 13 775 st., Ilok s 5 897 st. i Otok s 5 858 stanovnika, dok su općine: Andrijaševci, Babina Greda, Bogdanovci, Borovo, Bošnjaci, Cerna, Drenovci, Gradište, Gunja, Ivankovo, Jarmina, Lovas, Markušica, Negoslavci, Nijemci, Nuštar, Privlaka, Stari Jankovci, Stari Mikanovci, Štitar, Tompojevci, Tordinci, Tovarnik, Trpinja, Vođinci, Vrbanja.

Županja – stara graničarska zgrada danas je muzej

Vinkovačke jeseni – jedna od najvećih folklornih manifestacija u ovom dijelu Europe

ji ulijeva Bosut, najduža rijeka koja većim dijelom protječe kroz županiju i koja je sa 186 km 9. rijeka u Hrvatskoj. Ova županija graniči s dvije susjedne države: Republikom Srbijom na istoku i Bosnom i Hercegovinom na jugu te s dvije županije: Brodsko-posavskom na zapadu i Osječko-baranjskom na sjeverozapadu.

Vukovarsko-srijemska županija ima dugi kontinuitet još od srednjeg vijeka, a krajem 19. stoljeća Srijemska županija bila je jedna od osam u Hrvatskoj. Središte županije bilo je tada, kao i danas, Vukovar. Vukovar je danas uz Vinkovce jedan od dvaju političkih središta županije i ima kontinuitet naseljenosti od oko pet tisuća godina. Istočno od Vukovara, kraj Vučedola, najpoznatiji je lokalitet materijalne kulture bakrenog doba poznat po keramici i posebno golubicima ili jarebicima koja je pronađena 1938. godine, a koja je postala zaštitni znak grada na ušću Vuke u Dunav. Vukovar je veliki razvoj doživio gradnjom prometnica i razvojem poljoprivrede. Najznačajnija industrija bila je industrija gume i obuča Borovo koja je nakon ratnih razaranja obnovila proizvodnju, dok su ostale prehrambena industrija Vupik, te riječni promet. Vukovar je postao tijekom Domovinskog rata svehrvatski simbol otpora velikosrpskoj agresiji, a nakon herojskog otpora grad je pao 18. studenog 1991. godine. Herojskom obranom

Vučedolska golubica

heroja baš kao i Memorijalni centar i groblje na Ovčari koji spadaju u neizostavni dio obilaska ovoga grada pri osvrtnu na tragične događaje za vrijeme srpske agre-

i zaustavljanjem srpske agresije dao je mogućnost ostalom dijelu Hrvatske da se konsolidira. Tijekom 1998. godine grad je mirnom reintegracijom vraćen pod puni suverenitet Republike Hrvatske. Vodotoranj, ošte-

sije kada je pobijeno više od 200 civila dovedenih iz vukovarske bolnice.

VINKOVCI - NAJVEĆI GRAD ŽUPANIJE

Vinkovci su najveće naselje u županiji i grad s najdužim kontinuitetom naseljenosti. U antičkom razdoblju na mjestu današnjih Vinkovaca bila je Cibalae, a nakon 150 godina pod Turcima Vinkovci se razvijaju kao značajno središte intenzivne poljoprivrede, industrije i posebno prometa. Vinkovci su, naime, najznačajnije željezničko čvorište istočnog dijela zemlje. Od industrije značajna je proizvodnja cigle i crijeva u Dilju te drvna industrija u Spačvi. Od kulturnih manifestacija prednjače Vinkovačke jeseni, najveća i najpoznatija folklorna, kulturna, gospodarska i turistička manifestacija Vinkovaca i Slavonije.

Županja je središte posavskog dijela županije i grad je s dugom tradicijom proizvodnje šećera u Sladorani, kao i tradicijom drvne industrije. Ilok je četvrti grad županije poznat po vrhunskom vinogradarstvu na obroncima Fruške gore i proizvodnji nadaleko poznate i cijenjene sorte traminca. Spačva je područje najkvalitetnije šume hrasta lužnjaka u Hrvatskoj. ■

ENG Vukovar-Srijem County is number XVI in the official list of Croatian counties, and is named after the administrative centre, the town of Vukovar, and Srijem, Croatia's easternmost region.

“Tako pjevaju i plešu hrvatski sinovi i kćeri iz Kanade”

“Puno hvala na svemu i hvala Matici na izvrsno organiziranoj turneji. Ne mogu vjerovati da je već došao njezin kraj”, rekla je na kraju turneje Sonja Balet, predsjednica HŽFG “Sljeme”

Izlet na Plitvice

Napisala i snimila: **Željka Lešić**

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika od 30. lipnja do 10. srpnja organizirana je domovinska turneja kanadske župne folklorne grupe “Sljeme” iz Mississaugae. Otpočela je posjetom Hrvatskoj matici iseljenika, kući svih iseljenih Hrvata, gdje su im srdačnu dobrodošlicu uputile Srebrenka Šeravić, voditeljica Odjela za kulturu, i ravnateljica HMI-ja Katarina Fuček. Nakon posjeta HMI-ju uslijedio je posjet HRT-u gdje ih je ugostio Tamburaški orkestar HRT-a na čelu s njegovim maestro Sinišom Leopoldom. Tom prigodom orkestar je priredio mladim folkloršima mali koncert u znak zahvale na gostoprimstvu u Kanadi, dok im je glazbeni urednik i aranžer HRT-a Roman Gross pokazao najvažnija studija na HRT-u. Događaj je kamerom zabilježila kamera redakcije “Slika Hrvatske”, urednice Karoline Vidović-Krišto, koja je dočekala mlade Kanađane ispred zgrade HRT-a, zajedno s urednikom Romanom Grossom. Nakon Zagreba otputovali su u Osijek, a 2. srpnja uslijedio je posjet Vukovaru koji je organizirao pu-

kovnik Ivica Grčić, tajnik KUD-a “Šumari” iz Vinkovaca.

SJEĆANJE NA ŽRTVE VUKOVARA

Mladi Hrvati iz Kanade imali su prigodu vidjeti, tijekom obilaska herojskoga grada, Ovčaru i tamošnji Spomen-dom, vukovarsku bolnicu, Memorijalno groblje žrtava iz Domovinskog rata, Vodotoranj i ostalo. No, najviše ih se dojmio posjet Ovčari gdje im je o zvjerskom zločinu koji se ondje dogodio u jesen 1991. godine, kao i o teškim danima obrane i pada Vukovara, govorio vukovarski borac, pukovnik Petar Janjić Tromblon, autor knjige “Žedni krvi, gladni izdaje”. Tom prigo-

dom kanadski Hrvati zapalili su svijeće na Ovčari i pokraj križa na ušću Vuke u Dunav u znak sjećanja i zahvale za sve žrtve u Domovinskom ratu.

Zatim slijedi odlazak u Vinkovce, gdje su im nezaboravno slavlje priredili KUD “Šumari” iz Vinkovaca u znak prijateljstva i sjećanja na zajedničko druženje prošle godine u Kanadi na 35. kanadsko-hrvatskome folklornom festivalu. Druženje je ponajprije započelo na ručku u šumi Kunjevci gdje su se služile slavonske delicije pripremljene za drage prijatelje iz Kanade. U večernjim satima “Šumari” i “Sljeme” održali su dojmljiv koncert u vinkovačkom kazalištu “Joze Ivakića”. Nakon koncerta je upriličena

Nastup u Šibeniku

večera u hotelu "Admiral" na kojoj su se družili Hrvati iz domovine i iseljeničstva. Široka slavonska duša i gostoprimstvo Vinkovčana oduševili su goste iz Kanade koji su zahvalili "Šumarima" na nezaboravnom dočeku. Prigodom posjeta Vinkovcima predstavnike HŽFG "Sljeme" i "Šumara" primio je dogradonačelnik Vinkovaca Tomislav Šarić, koji se s gostima i domaćinima družio na ručku u Kunjevcima.

Kruna posjeta zasigurno je bio nastup 4. srpnja na 44. đakovačkim vezovima, gdje se grupa predstavila u punom sjaju. Dobili su tada golemi pljesak Đakovčana.

NEZABORAVNA POLAČA

Koncertima u Polači i u Ribarskom selu, koje se nalazi u sklopu kompleksa hotela Solaris u Šibeniku, završena je uspješna turneja HŽFG "Sljeme" - Kanada. U četvrtak, 8. srpnja, folkloristi iz Kanade bili su gosti folklorne skupine "Gradina" iz Polače. Druženje je započelo na pozornici u središtu Polače nastupima domaće skupine "Gradina" i dragih gostiju HŽFG "Sljeme" iz Kanade. Tom prigodom goste je pozdravio umjetnički voditelj KUD-a Dragan Kutija, inače stalni suradnik HMI-ja, i predsjednica KUD-a Anka Bobanović. U ime "Sljemeni" domaćine je pozdravila njegova predsjednica Sonia Balet. Nakon koncerta nastavljeno je zajedničko druženje domaćina s gostima iz izvandomovinstva. Ljubazni domaćini priredili su uistinu veliku gozbu, dočekavši goste iz Kanade onako kako se dočekuju samo oni najdraži. Uz izvrsne domaće specijalitete: domaći sir, pršut, svinjetinu s ražnja i domaće vino, fešta je potrajala do ranih jutarnjih sati. Pjevala je zajedno domovinska i izvandomovinska Hrvatska. S folkloristima je pjevao i načelnik Polače, Viktor Prtenjača, koji daje veliku potporu svim aktivnostima u ovome pitoresknome mjestu. Nakon zajedničkog druženja uslijedio je rastanak od dragih domaćina. "Nadam se da ovo nije naše zadnje zajedničko druženje. Hvala vam što ste posjetili našu Polaču. Iznimno smo počašćeni što ste bili u našoj sredini", rekao je na rastanku Dragan Kutija. Nakon Polače, gosti iz Kanade održali su koncert u Ribarskom selu, u sklopu hotela Solaris u Šibeniku, gdje se

Hrvatska župna folklorna grupa "Sljeme" iz Mississague

HŽFG "Sljeme" osnovana je 1979. u južnom Ontariju, vjerojatno najvećoj koloniji Hrvata u svijetu, a ime je dobila po planini iznad Zagreba, glavnoga grada Hrvatske, pa je stoga njihova glavna nošnja šestinska, ali grupu rese još i splitska, slavonska, lička, istarska, međimurska, bunjevačka, posavska i podravska nošnja. Grupa nastupa na mnogobrojnim hrvatskim i međunarodnim manifestacijama, član je Kanadsko-hrvatskoga folklornog saveza i sudjeluje svake godine na dvodnevnom festivalu Saveza. Tijekom Domovinskog rata grupa je zdušno materijalno i moralno podržavala hrvatski narod u borbi protiv agresora. Članovi su uspjeli skupiti u mnogim akcijama za pomoć hrvatskom narodu šestoznamenastu svotu u gotovini, a uz to i dvadesetak kontejnera hrane, odjeće i obuće. S ponosom ističu da su tri mlada člana grupe dragovoljno sudjelovala u Domovinskom ratu.

okupio veliki broj gostiju iz svih Solarisovih hotela. Golemim pljeskom na gradili su izvrsne folkloristi iz Kanade, koji su održali atraktivan koncert. Sljedećega dana uslijedio je rastanak koji je mnogima teško pao jer je došao kraj zajedničkim tulumima i nezaboravnim druženjima. Rastanak je započeo u Šibeniku, gdje je dio gostiju ostao, zatim u Karlovcu te u Zagrebu, gdje su stigli posljednji kanadski gosti i njihovi gosti, ispomoć na turneji, tamburaši "Šumara" iz Vinkovaca.

PONOVNI SUSRET MOŽDA VEĆ DOGODINE

"Puno hvala na svemu i hvala Matici na izvrsno organiziranoj turneji. Ne mogu vjerovati da je već došao njezin kraj", rekla je na kraju turneje Sonia Balet, predsjednica HŽFG "Sljeme" - Kanada.

Uz izvrsne i zapažene nastupe, pripadnici HŽFG "Sljeme" tijekom turneje upoznali su i ljepote Hrvatske. Mladi kanadski Hrvati posjetili su Plitvice, Šibenik, Split, Kornate, Slapove Krke... "Sljemeni", njih 50-ak, na čelu s predsjednicom Soniom Balet, umjetničkom voditeljicom Jeanne Valetić, učiteljima Brankom Cetinjaninom, Aleksandrom Čosić i Jasminom Vojnić dali su sve od sebe da njihov boravak u Hrvatskoj bude nezaboravan, i njima i njihovim domaćinima. Zapjevali su i zaplesali hrvatski sinovi i kćeri: Čuljci, Babići, Bukvići, Kalići, Kelave i drugi mladi Hrvati iz Mississauga.

Jedanaest dana u pradomovini uistinu je brzo prošlo, a HMI će im opet s veseljem i profesionalno organizirati novu turneju. Možda već dogodine! ■

Razgledavanje starog Splita

ENG The Sljeme folklore ensemble of Mississauga kicked off its homeland tour at the headquarters of tour organiser, the Croatian Heritage Foundation. The homeland visit ran from June 30th to July 10th.

“Umjetnost je život koji počinje i završava umjetnošću koju stvarate”

U kolovozu je umjetnik imao vrlo uspješnu samostalnu izložbu “Zbogom infinitiv” u *Bezpala Brown Gallery* u Torontu. Naslov izložbe sugerira na posljednji stupanj u dugogodišnjem opusu s princezama koji umjetnik obrađuje već desetak godina

Dubravko Naumov

Razgovarala: **Diana Mašala Perković**

Dubravko Naumov rođen je 1967. godine u Skoplju, u Makedoniji. Majka mu je hrvatska i makedonska književnica rodom iz Daruvara, a otac Makedonac. Nakon završene srednje umjetničke škole nastavlja školovanje u Skoplju i diplomira slikarstvo i modno kreiranje na Fakultetu za likovnu umjetnost. Nakon dolaska u Kanadu proširuje svoju naobrazbu na području reklamnog dizajna i diplomira na *Ontario College of Art & Design*. Do sada je imao samostalne i grupne izložbe u Parizu, Bruxellesu, Skoplju, Ohridu, Beogradu i Novom Sadu. Sudjelovao je na izložbi “Umjetnici iz svijeta u Rešetarima” u Zagrebu, u Hrvatskoj matični iseljenika.

Kakvi su Vaši prvi crteži u djetinjstvu?

- Kao dijete ili se igrate s drugom djecom ili komunicirate sa sobom, razmišljate i konstruirate ideje. Nikada ni-

sam uživao u igri s djecom. Konstrukcije misli obično se izražavaju crtežom. Čak i želje podsvjesno osvanu na komadu papira. Sjećam se jednog događaja koji je znatno promijenio način na koji su moje sedmogodišnje oči promatrale svijet, a to je kada je moja majka donijela komplet od 50 “Staedtler” flomastera sa službenog putovanja u vrijeme kada se po našim socijalističkim trgovinama jedva mogao naći komplet od 12. Tada sam prvi put osjetio kako napredna tehnologija može utjecati na inspiraciju i stvaranje novih ideja: zamislite četiri sive nijanse, deset prijelaza od plave do zelene i još toliko od svijetloružičaste do tamnocrvene. Lica ljudi više nisu morala biti narančasta kao u indijanskih totema.

U kojoj je mjeri naobrazba utjecala na Vaš talent?

- Postupno njegujući talent koji je

postojao u meni i vlastitu želju, završio sam Srednju umjetničku školu “Lazar Ličenoski” u Skoplju i nastavio studirati slikarstvo na Fakultetu za likovnu umjetnost gdje sam diplomirao slikarstvo u klasi profesora Rodoljuba Anastasova. Nakon dolaska u Kanadu proširio sam svoju naobrazbu na području reklamnog dizajna diplomiravši na *Ontario College of Art & Design*.

Zašto princeze i “Infinitiv”?

- U prenesenom smislu princeze predstavljaju reakciju umjetnika na društveni vakuum i njegovu nemogućnost izlaska iz okvira društvenih normi i životnog protokola. Moje princeze su jedan kolektivni autoportret umjetnika i njegove razdvojenosti između grube realnosti koju mora slijediti zbog opstanaka te introspektivnih doživljaja - njegova unutrašnjeg svijeta gdje fiktivno može raditi što želi. Posljednji projekt

S lijeva: Almir Šahović - veleposlanik BiH u Francuskoj, Ljerka Toth - poetesa i učesnik projekta, Seadeta Midžić - ministar savjetnik iz Hrvatskog Veleposlanstva, Jon Ivanovski - tadašnji veleposlanik R.Makedonije u Francuskoj, Violeta Krstić - kurator projekta, Dubravko Naumov, umjetnik

“Zbogom infinitiv” predstavlja konačan izlazak iz infinitivnog stanja gdje princeze prvi put ciljano lete iznad oblaka, tamo gdje žele. Slike su izrađene u kombiniranoj tehnici koja ujedinjuje olovku, tuš, akvarel, akrilik i pastel. Izložba “Zbogom infinitiv” prvo je bila izložena u Veleposlanstvu Makedonije u Parizu, te Veleposlanstvu u Bruxellesu. Slijedile su izložbe u Skoplju i Ohridu.

Kako doživljavate svoje izložbe?

- Gledam na moje izložbe kao na jedan vid komunikacije s publikom. Čak i jedno izloženo djelo može komunicirati i prenijeti poruku. Izlagao sam na različitim mjestima i prostorima, od nekonvencionalnih do krajnje formalnih, muzejskih i galerijskih. Mislim da su moja djela našla mjesto na dvadesetak grupnih i desetak samostalnih izložbi.

Kako ste se odlučili za život u Kanadi?

- U Kanadu sam došao prije devet godina. Nisam imao nikakvih osobitih razloga za odlazak. Jednostavno, imao sam 30-ak godina i svaki dan bio je isti ili sličan prethodnom. To me je uznemirilo. Želio sam vidjeti i doživjeti nešto drukčije, drugi svijet, drugu kulturu, običaje. Želio sam promjenu u svome životu. Kanada je jedna od nekoliko zemalja u svijetu koja je otvorena za imigraciju. Ponekad se morate distancirati od uobičajenog okruženja kako biste shvatili daje li vam to okruženje poticaj ili ne.

Što za Vas znači biti umjetnik?

- Umjetnost nije zanimanje niti karijera. Umjetnost je život koji počinje i završava umjetnošću koju stvarate. Često se znam našaliti sa samim sobom govo-

reći da sam platonski umjetnik koji balansira između egzistencije i umjetnosti koju stvaram. Umjetnost nije projekt koji spremate niti ideja koju obrađujete. Ona je sve to i mnogo više od toga. Nadam se da ću se jednog dana moći sasvim posvetiti umjetnosti koju nosim u sebi.

Kojom se tehnikom izražavate?

- Svaka ideja postoji da bi se razvijala kao eksperiment ili novo iskušenje. Možete izgraditi kuću od drveta, cigli ili betona. Možete je smjestiti u urbanoj sredini ili na obali rijeke. Važno je imati jasnu viziju o vašemu idealnom domu i morate znati zašto gradite upravo u materijalu koji ste odabrali. Ideja mora biti podržana konceptijski tretmanom i materijalom kojim je realizirana. Često riječi ili note nisu uvijek isto izrečene ili odsvirane. Volim kombinirati tehnike i medije i ushićivati se rezultatom njihovog simbioze.

Što radite u slobodno vrijeme?

- Moj rad je moje vrijeme. Slobodno vrijeme je vjerojatno razdoblje kada spa-

vam. Gledam filmove, zanimaju me slike u pokretu, kompozicija kadrova, vizualno ispričana priča, emocija. Družim se isključivo s ljudima koje volim, poštujem i uživam u njihovom društvu. Čitam samo kada sam raspoložen, a ponekad sjedim i gledam u bjelinu stropa. Bjelina krije vrijednosti koje treba ekstrahirati i izvući na površinu cijeli spektar boja.

Što je za umjetnika najvažnije?

- Najvažnije je da umjetnikovo stvaralaštvo izlazi izvan atelijera i komunicira s publikom. Jedno moje djelo golemih dimenzija bilo je izloženo u bijelome muzejskom prostoru, no nakon završetka izložbe morao sam ga čuvati na tavanu prijateljeve kuće gdje je provelo devet godina. Međutim, prijatelj se oženio, a kad je čekao prinozu morao je renovirati potkrovlje te je moje djelo moralo van. Bio sam suočen s velikim problemom jer to djelo nije moglo ući u standardni stambeni prostor. Na moju veliku radost našao sam kompromisno rješenje koje se pokazalo idealnim. Poklonio sam ga makedonskoj Operi i Baletu u Skoplju, gdje nakon devet godina provedenih na tavanu ponovno komunicira s publikom, reprezentativno izloženo u prostranom lobiju Opere.

Koji su Vaši planovi?

- Volio bih i u Hrvatskoj, domovini moje majke, prikazati izložbu “Zbogom infinitiv”. Moj san je postaviti i jednu retrospektivnu izložbu i prikazati u cjelini transformaciju i evoluciju ideje i opusa infinitivnog stanja. U međuvremenu radim na području dizajna, ovaj put fokusiran sam na nove tehnologije kao što su modne aplikacije za iPhone. ■

Slika iz ciklusa
“Zbogom Infinitiv”

ENG An interview with Dubravko Naumov, an artist of Croatian extraction born in Skopje (Macedonia) and now living in Toronto (Canada). He has staged solo exhibitions in numerous venues including Paris, Brussels, Skopje and Toronto.

ĐUVEČ

NAŠA KUHINJA

Priprema: Marija Hećimović

Đuveč potječe, prema Rječniku stranih riječi V. Anića, iz orijentalne kuhinje, no odavno se udomaćio u našim krajevima i često ga pripremaju naše domaćice, osobito ljeti jer je ukusna mješavina slano-kiselkastog jela s povrćem kojega ljeti ima u izobilju. Iako većina recepata govori o kuhanju đuveča, ja ga običavam peći u pećnici pa ga želim podijeliti s vama.

SASTOJCI

4 komada svinjske vratine ili 1 kg narezane piletine
3 srednja luka
5 većih rajčica
2 crvene paprike babure (ne mora biti crvena paprika, ali meni je ljepša i slađa)
1 dcl ulja
1,5 dcl vode
25 dag riže
sol i papar prema želji

PRIPREMA

U plastičnu posudu izrezati luk na listiće ili ga krupno nari-bati na ribeži, rajčicu preliti vrućom vodom i oguliti joj tan-ku kožicu te izrezati na krupnije komade, papriku očistiti i izrezati na štapiće, dodati opranu rižu, sve dobro pomije-šati i posoliti te dodati papar prema želji. Smjesu narezanog povrća s rižom istresti u pleh kojemu se na dnu nalazi ulje, izravnati smjesu i preliti vodom, a na vrh složiti komade mesa i pokriti folijom. Peći na 200 C oko sat i pol (dok meso ne omekša), prije vađenja jela iz peć-nice skinuti foliju, đuveč vratiti u pećnicu na 10 - 15 minu-ta kako bi meso dobilo lijepu boju, a višak tekućine ispa-rio (ako ga ima).

ISELJENIČKE VIJESTI

Missica Nebraskae Teresa Scanlan

MISICA NEBRASKE IMA HRVATSKE KORIJENE

SAD - Sedamnaestogodišnja Teresa Scanlan, kći Hrvatice čiji su roditelji s otoka Ilovika kraj Lošinja, proglašena je za miss američke savezne države Nebraskae za 2010. godinu. Ova laska-va titula pruža priliku mladoj ljepotici hrvatskih korijena da se u siječnju slje-deće godine natječe za miss Sjedinje-nih Američkih Država.

Tereza je već nekoliko puta sa svojom obitelji bila u Hrvatskoj i na prelijepom otoku Iloviku, ali zbog mnogobrojnih obveza koje donosi titula misice ove godine nije mogla doći. Kako bi pomogli maloljetnoj Terezi u njezinim obve-zama, u Americi su uz nju ostale tri se-stre te majka, dok su otac i dva brata te ujaci i teta sa svojim obiteljima bo-ravili tri tjedna na iseljeničkom otoku Iloviku, a djed i baka cijelo ljeto. Zbog mnogobrojnih iseljenih Hrvata trećega

naraštaja koji borave na ovom otoku, ali i na susjednom Susku i Unijama, tu se više govori engleskim nego hrvat-skim jezikom.

"Prošle godine smo planirali da se ci-jela naša obitelj okupi u obiteljskoj kući na Iloviku, ali veliki uspjeh naše unuke plan je pomaknuo za siječanj sljedeće godine kada ćemo se ponovno okupi-ti u punom sastavu u Las Vegasu gdje će naša Teresa imati priliku da postane miss Amerike", kažu ponosna baka Ni-ves i djed Frank Jelich. (Ivo Aščić)

Dio velike obitelji Jelich na Iloviku

Mario Šušnjara slavodobitnik 295. Sinjske alke

SINJ – Hrvatski predsjednik i pokrovitelj ovogodišnje sinjske alke Ivo Josipović čestitao je slavodobitniku Mariju Šušnjari te rekao da je alka, koja se održava u znak sjećanja na pobjedu nad Turcima 1715. godine, simbol obrane domovine. Predsjednik Josipović predao je pobjedniku 295. sinjske alke Mariju Šušnjari sablju i zlatni prsten s hrvatskim grbom. Pred više od deset tisuća gledatelja na alci su nazočili i predsjednica Vlade Jadranka Kosor, predsjednik Sabora Luka Bebić, ministri Radovan Fuchs i Božidar Kalmeta, zapovjednik Hrvatske ratne mornarice kontraadmiral Ante Urlić, splitsko-makarski nadbiskup Marin Barišić te član Predsjedništva BiH Željko Komšić. Nazočilo je i devet veleposlanika akreditiranih u Hrvatskoj te predstavnici nekoliko veleposlanstava. Alka je, poslije dugog niza godina, u cjelini bila veličanstvena. U prvoj trci izvanredno uspješno pogađanje alkarske mete, s čak pet pogodaka "u sridu". Slabiji rezultati u drugoj i trećoj trci nadoknađeni su pripetavanjem Marija Šušnjare i Petra Tomaševića pa je onaj sportski dio Alke u samoj završnici doveden do vrhunca. Jednako kao što su organizatori, njihovi gosti, ali i svi Sinjani i Cetinjani koji Alku vole i koji je smatraju dijelom sebe, doveli do vrhunca uspješnosti priredbu koja je sinonim alkarskog grada i cijeloga kraja. Bila je to Alka puna političara u gledalištu, ali bez natruha politike, bez ijednog povika, zvižduka, ružne riječi...

- Ova moja pobjeda je ljepša, punija od one prve. Kada sam dobio Alku 2003., s 23 godine, puno detalja nisam zapažao. Na ovogodišnjoj Alci emocije su mi bile vešestruko veće od tadašnjih, uživao sam u punini pobjede, u svim njezinim bojama i mirisima. Sama izvedba priredbe bila je na najvišoj mogućoj visini. Govor vojvode Ante Vučića bio je fantastičan. Otkako sam kopljanik, alkar se prvi put našao u centru vojvodina govora. Potaknuo nas je, a svojim pogledom prema nama izrazito nas je motivirao. Jednostavnim riječima, od prošlosti nas doveo u sadašnjost i usmjerio prema budućnosti – kazao je slavodobitnik Mario Šušnjara.

ISELJENIČKE VIJESTI

Ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture u Splitu

SPLIT - Svečanom podjelom potvrda o uspješno završenoj školi hrvatskoga jezika u petak, 23. srpnja, zatvorena je četvrta po redu Ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture pri Centru za hrvatske studije u svijetu Filozofskog fakulteta u Splitu. Trotjedni tečaj intenzivnog rada na usvajanju gramatičkih i leksičkih jedinica, kao i u proučavanju

hrvatske materijalne i nematerijalne baštine, prošlo je petnaest polaznika iz čak osam zemalja svijeta (Australija, Novi Zeland, SAD, Njemačka, Švicarska, Slovačka, Portugal i Švedska), čime je još jedanput potvrđena međunarodna prepoznatljivost i kvaliteta splitske Škole unatoč teškim financijskim vremenima.

Kao i proteklih godina, nastava je organizirana na dvije razine, ovisno o predznanju polaznika, a uz obveznih 75 sati lektorskih vježbi polaznici su imali i kratak tečaj hrvatske kulture u trajanju od 15 sati na kojem su učili o hrvatskoj materijalnoj i nematerijalnoj baštini. Na temelju teorijskog znanja s nastave, organizirani su i stručni izleti na otok Hvar na kojemu su polaznici praktično usvojili znanje o jedinstvenoj manifestaciji "Za križen". Obilaskom šest župnih crkava te arheološkog nalazišta

u Starome Gradu polaznici su imali priliku "uživo", na terenu, razumjeti bogatstvo kulturnog i materijalnog naslijeđa otoka Hvara. Drugi stručni izlet na slapove Krke bio je vezan uz prirodnu baštinu, a polaznici su praktično ponavljali stečeno teorijsko znanje o prirodnim ljepotama Hrvatske.

Radna skupina zaslužna za koncept i realizaciju ovogodišnje Škole na čelu s voditeljem Centra za hrvatske studije u svijetu prof. dr. Borisom Škvorcom, dekanom Filozofskog fakulteta prof. dr. Markom Trogrlićem te lektorima Helenom Burić i Josipom Lasićem postavila je, poslužiti ćemo se športskom terminologijom, visoko letvicu Škole i to stručnošću i svrhovitošću te bogatim programom, što je jamstvo za nove splitske ljetne škole hrvatskoga jezika i kulture u godinama koje dolaze. (Josip Lasić)

Srpska pobuna u Hrvatskoj 1990. godine

Nakon što je hrvatska vlada zaključila da je najavljeni referendum o srpskoj autonomiji neustavan, u Kninu je 17. kolovoza 1990. izbila otvorena pobuna. Naoružani Srbi organizirano su zapriječili ključne ceste i željezničke pruge

Piše: **Željko Holjevac**

Demokratske promjene u Hrvatskoj 1990. bile su uvjetovane propašću socijalizma u Istočnoj Europi i nestankom blokovske podjele svijeta poslije raspada Sovjetskog Saveza s jedne strane, odnosno političkim i gospodarskim rastrojavanjem druge Jugoslavije poslije Titove smrti 1980. i u okolnostima sveobuhvatne krize i širenja velikosrpskoga mitingaškog populizma pod vodstvom Slobodana Miloševića i njegovih pristaša u Srbiji i izvan nje, a u duhu Memoranduma SANU iz 1986. s druge strane. Prvi jači nastup velikosrpskih snaga u tada još socijalističkoj Hrvatskoj, u kojoj je živjelo 11,5% stanovništva srpske narodnosti, dogodio se 8. srpnja 1989. prilikom posvećenja nove zgrade pravoslavne bogoslovije u manastiru Krka: vjerski čin pretvorio se u politički skup kojim su dominirali došljaci iz Srbije s kokardama. Sutradan je ispred crkve Lazarice kraj Knina održana središnja sjevernodalmatinska proslava 600. obljetnice bitke na Kosovu polju iz 1389. godine, uz mnoge radikalne došljake i izazovne parole poput: "Ovo je Srbija!" Tako se već tijekom 1989. dio srpske manjine u Hrvatskoj priklonio politici Slobodana Miloševića, uklopivši se u "događanje naroda" koje se iz Srbije prenosilo u druge jugoslavenske republike, a srednjovjekovni hrvatski kraljevski grad Knin postao je žarištem okupljanja hrvatskih Srba koji su pristajali uz Miloševića i njegovu velikosrpsku politiku.

"ISTORIJSKI INTERESI SRPSKOG NARODA"

Nakon što je na prvim slobodnim višestranačkim izborima u Hrvatskoj u

General Gotovina s predsjednikom Tuđmanom u Kninu, 1995.

travnju i svibnju 1990. uvjerljiva većina birača dala povjerenje Hrvatskoj demokratskoj zajednici pod vodstvom Franje Tuđmana, Srbi u Hrvatskoj, potaknuti i potpomognuti iz Beograda, reagirali su nepovjerenjem i zahtjevom za novom upravnom podjelom Hrvatske, odnosno osnivanjem posebne srpske teritorijalne jedinice. Još 17. veljače 1990. u Kninu je osnovana Srpska demokratska stranka s Jovanom Raškovićem na čelu. U programskim načelima stranke tvrdilo se da je "regionalna podjela SR Hrvatske zastarjela" i da ne odgovara "istorijskim interesima srpskog naroda". Oko 50.000 Srba i tzv. Jugoslave-

na okupilo se 4. ožujka 1990. na Petrovoj gori na tobožnjem zboru "bratstva i jedinstva". Isticane su Miloševićeve slike i izvikivane velikosrpske i jugoslavenske parole, uz jasno iskazane prijetnje: "Ubit ćemo Tuđmana!" Već 18. ožujka 1990. na osnivačkoj skupštini HDZ-a u Benkovcu jedan mjesni Srbin pokušao je s pištoljem u ruci doći do tribine gdje je govorio Franjo Tuđman, ali mu to nije pošlo za rukom.

Nakon prvih višestranačkih izbora u Hrvatskoj napetosti su se povećale. U Zagrebu je 13. svibnja 1990. prekinuta nogometna utakmica između *Dinama* i *Crvene zvezde* zbog nereda koje su izazvali navijači iz Srbije. Uskoro je u Benkovcu inscenirano navodno teško ranjavanje Mirosla-

Objavljeni dokumenti o srpskoj pobuni u Hrvatskoj

va Mlinara, predsjednika mjesnog SDS-a, što je Jovanu Raškoviću, predsjedniku stranke, poslužilo kao povod da "do daljnjeg suspendira sve odnose s novim Saborom". Skupština općine Knin na sjednici 27. lipnja 1990. osnovala je Zajednicu općina sjeverne Dalmacije i Like. Zajednici su ubrzo počele pristupati hrvatske općine ili dijelovi općina u kojima su Srbi bili većina ili znatan dio stanovništva. Već 6. srpnja 1990. u Kninu su se sastali predstavnici 13 hrvatskih općina sa srpskom većinom i odbacili amandmane na hrvatski ustav, koje je predložilo novo hrvatsko vodstvo, a Sabor u Zagrebu prihvatio 25. srpnja 1990. godine. Istog dana u mjestu Srbu u jugoistočnoj Lici održan je tzv. Srpski sabor, masovni zbor na kojemu je osnovano Srpsko nacionalno vijeće i donesena Deklaracija o autonomiji Srba u Hrvatskoj. "Ovo je ustanak srpskog naroda", najavio je tada Jovan Rašković. Uskoro su se predstavnici hrvatskih Srba sastali u Kninu i Donjem Lapcu i 7. kolovoza 1990. odlučili organizirati referendum o srpskoj autonomiji u Hrvatskoj.

PROGLAŠENA SRPSKA DRŽAVA U HRVATSKOJ

Nakon što je hrvatska vlada u Zagrebu zaključila da je najavljeni referendum o srpskoj autonomiji neustavan, u Kninu je 17. kolovoza 1990. izbila otvorena pobuna. Naoružani Srbi u Kninu, Obrovcu i Benkovcu organizirano su zaprijetili ključne ceste i željezničke pruge porušenim balvanima ("balvan-revolucija"). Tri helikoptera hrvatskog Ministarstva unutarnjih poslova, koji su poslani onamo kako bi uspostavili red, presreli su na putu zrakoplovi jugoslavenske vojske i prisilili ih na povratak u Zagreb, a načelnik Generalštaba JNA Blagoje Adžić zaprijetio je osvetom ako u Hrvatskoj "padne i jedna glava". U Kninu je osnovan Savjet narodnog otpora, a mjesni radio je javio da je proglašeno "ratno stanje". Uskoro je došlo do smirivanja, ali su blokade prometnica uglavnom ostale, a provokacije su nastavljene. Stoga se 17. kolovoza 1990. kao datum pobune u Kninu i okolici smatra početkom srpske oružane agresije na Republiku Hrvatsku.

U drugoj polovici kolovoza 1990. u hrvatskim općinama s većinom ili značajnim udjelom Srba, ali i u Beogradu i

inozemstvu, nastavljeno je izjašnjavanje o srpskoj autonomiji, a srpski zastupnici, izabrani na listi SDS-a, odbili su doći u Zagreb na izvanredno zasjedanje Sabora koji je 24. kolovoza 1990. donio Rezoluciju o zaštiti ustavnoga demokratskog poretka i nacionalnim pravima u Hrvatskoj. Ustavni sud Republike Hrvatske poništio je 30. kolovoza 1990. odluke o osnivanju Zajednice općina sjeverne Dalmacije i Like, a predstavnici hrvatskog i srpskog vodstva sastali su se 10. rujna 1990. u Donjem Lapcu i dogovorili da pobunjeni Srbi počnu vraćati oteuto oružje iz policijskih postaja, ali je dva dana kasnije Radio Knin pozvao Srbe da ne vraćaju oružje i ne vjeruju hrvatskom vrhovništvu. Jovan Rašković je u Krnjaku južno od Karlovca 14. rujna 1990. izjavio da će u slučaju ustroja jugoslavenske konfederacije biti proglašena i srpska država Krajina. Dva tjedna kasnije Srpsko narodno vijeće je doista i proglasilo srpsku autonomiju. U Kninu je tada obustavljen promet na ličkoj i unskoj željezničkoj pruzi, minirane su sve ceste prema Zagrebu, Zadru, Šibeniku i Splitu, a pobuna se počela širiti

Razorena crkva sv. Franje u Viduševcu

OTVORENI RAT

Poslije odvajanja Hrvatske od rastočene Jugoslavije, na temelju prethodno provedenoga plebiscitarnog izjašnjavanja stanovništva za neovisnost, sve učestaliji sukobi u pojedinim sredinama prerasli su ljeti 1991. u otvoreni rat Srbije i JNA na strani srpskih pobunjenika protiv Hrvatske. "Nikada više s Hrvatima!"

Pobunjenička novčanica od deset milijardi dinara

među Srbima od Knina do Petrinje i dalje. Uskoro je upotrijebljeno i oružje kojim je JNA naoružavala srpsko stanovništvo, a potkraj prosinca 1990. u Kninu je proglašena Srpska autonomna oblast Krajina. Ona je kasnije prerasla u Republiku Srpsku Krajinu, odmetnutu paradržavu koju formalno nije priznala čak ni Miloševićeva treća Jugoslavija, tj. Srbija i Crna Gora.

bilo je njihovo temeljno opredjeljenje. Republika Hrvatska je početkom 1992. međunarodno priznana kao samostalna država, a Hrvatska vojska je 1995. u operacijama "Bljesak" i "Oluja" slomila otpor pobunjenika koji su otišli iz Hrvatske i oslobodila otuđene krajeve, dok je okupirano hrvatsko Podunavlje do 1998. mirnim putem reintegrirano uz posredovanje međunarodne zajednice. ■

ENG Following the 1990 Croatian Democratic Union (HDZ) victory at the first multi-party elections in Croatia, Serbian insurgents demanded a separate Serbian territory be set up and annexed to a Greater Serbia.

Osveta Zelčine Jurišina

K Sudbinu Zelčine Jurišina odredila je jedna naoko beznačajna i u afektu kazana rečenica u Nikolinoj gostionici, a koja doslovce glasi: "Nek Njemačku krči sirotinja, a moja noga tamo neće kročiti!" Bilo je to na početku "pasoških vremena" kada su prvi put Glavičani tražili putovnice. Ta bi izjava vjerojatno ubrzo bila zaboravljena da ju nije izrekao upravo Zelčina Jurišin, prvi seoski momak, iz najbogatije kuće, a njegove su se riječi uvijek uzimale veoma ozbiljno.

Događaji su se, međutim, odvijali mimo Zelčinovih želja i predviđanja. Nevjerojatno brzo, za sezonu ili dvije, ljudi su iz Njemačke donosili za ono vrijeme pravo bogatstvo. Radilo se mahom o siromasima kojima je Njemačka bila gotovo jedini izlaz. Jer, oni su prvi išli na Zapad. Dok su seoske gazde i dalje ponosno oštrili rogove svojih volova vilaša, siromasi počеше donositi izvana pune kufere i lisnice, počеше zidati nove kuće, nabavljati namještaje, odjenuše čeljad. U svome preziru prema njihovim šarenim odijelima i šeširima Zelčina ih je zvao gusjenicama kojima su izrasla leptirova krila, ali ih je pritom podsjećao kako će im krila ubrzo otpasti.

Valja kazati da su mnogi, u prvom redu Gale i Boškan, nudili Zelčini pomoć, nudili su mu radne dozvole i ulazne vize, ali je on bio preponosan da primi pomoć. Njemu, koji je uvijek nudio pomoć, bilo je ispod časti da mu drugi pomažu. S vremenom, kada je shvatio novo vrijeme u kojemu njemački papiri daleko više znače od svih seoskih njiva i ovaca, često je dolazio u iskušenje da prijeđe preko svega, da uzme putovnicu u ruke i ode u Njemačku, ali bi ga uvijek u takvim situacijama neki skorojević podsjetio na njegovu davnu izjavu, kako samo sirotinja tamo ide i da njegova noga neće kročiti na Zapad. Ponosni bi Zelčina tada udario šakom o stol i ponovio obećanje.

- Što oćete, gusine – počeo bi tada vrijeđati ostale, čak i one s kojima je bio

u razmjerno dobrim odnosima. – Zaboravili ste kad su vas moj did i ćaća hranili i ođivali. Zaboravio si, Joskane, koliko si somuna odnio iz naše kuće. Sićaš li se, Matiša, kad si s materom doša u našu kuću plaćuć od gladi. A ti Jerko, što bi posija, da ti moj ćaća nije dava sime? Zaboravili ste, je li? E, nemojte zaboraviti da Zelčina ima i danas, jeble vas vaše marke.

Znam ja sirotinju. Sića se samo onog kad mu nije dano!

Poslije jednoga takvog govora su-tradan je pred Zelčinovom kućom osvanulo nekoliko vreća sa žitom, više starih opanaka, srp, koda, kramp i stari suknjeni koparan, te list papira na kojemu je pisalo: VRAĆAMO DUGOVANJE.

Ta je poruka mogla samo značiti navještaj rata, a Zelčina se tako i ponašao. Kao glavni životni zadatak sebi je postavio da uvijek i kako najbolje umije osramoti svoje ljute protivnike. Za nadolazeći Božić, kada su svi dolazili kući, već je smislio plan.

Zelčina je bio neobično pitom i pribran te nedjelje u Nikolinoj gostionici gdje u došli gotovo svi Glavičani. Uljudno se upitao s ljudima, raspitivao se o njihovim problemima, pa čak nagovijestio mogućnost da krene i sam u Njemačku, što su gotovo svi intimno priželjkivali. Jer, Zelčina je ipak bio ugledan momak, pa su ga čak počeli žaliti zbog tolikog njegova jala, kako su govorili u svojim kućama. Moguće da je tu postojao još jedan razlog. Zelčina još nije izgubio na ljepoti i bećarskom šarmu, a žene su žene.

Iznenadeni pitomim tonom u Zelčinovu glasu, Guto, Joskan i Matiša prihvatise razgovor, baš kako je Zelčina i predvidio. Potom je skrenuo razgovor na marke i zarade, na što su Guto, Joskan i Matiša gotovo uglas hvalili Njemačku i njezine zakone, te firme koje dobro plaćaju. Posebno su naglasili kako za Nijemca ništa nije sramota raditi, ali je važno platiti, odnosno zaraditi. Guto se

pritom zaleti kazavši da i sam radi najprljaviji posao, dok je Joskan ponavljao da je važno imati novac, pa makar zahode čistio.

- Kad tako misliš, Guto, ja ti nudim lakši posao, a za dobre novce – reče Zelčina u tom trenutku.

- Koji posao? – upita Guto.

- Da odneseš prid moju kuću osamdeset kila tereta.

- Koliko plaćaš?

- Pet "orlova" – reče Zelčina zbunjanim susjedima.

- Petsto maraka za to?! – začudiše se uglas ostali.

- Za te bi novce odnio osamdeset kila

Max Libig

do Grada – ubaci se Joskan

- More odma – skoči Guto na noge, bojeći se da mu drugi ne otmu okladu. Di su marke?

- Evo ruka, skoči Zelčina. – Ajde, ljudi, nek neko prisiče.

- Zelčina stavi marke na stol, pa priđe Guti iza leđa.

- Šta ti je? – zbunjeno će Guto.

- Ja sam teret i mene ćeš odnit do kuće. Ljudi, je li vaki dogovor bio? Osamdeset kila, a nemam ni toliko.

- Nemere tako, pobuni se Guto.

- Zelčina je pošteno kaza, viknu neko željan drame.

- Isplati se za tolike marke, šapnu Joskan Guti podbovši ga u znak nago-
varanja.

Guti je upravo toliko trebalo da u svojoj zbunjenosti ponudi leđa Zelčini, na koja se ovaj zabacio. Vesela je povorka pratila Gutu i Zelčinu, povećavajući se kod svake kuće, dok je jahač dekao onog ispod sebe.

- Brže, Alate, stara rago! – viknu Zelčina. Kad su bili upravo kod Gutine kuće, žena mu virila na prozoru.

- E, nećeš ti meni tako, spusti Guto Zelčinu u znak prosvjeda. Niko mene nemere zvati konjem.

- Čekaj malo, Guto – pokuša mu Zelčina cinično objašnjavati.

- U vakoj situaciji ti si za mene konj, jerbo sam te platilo. Donesi me do kuće i odma si za mene čovik ka i ostali. A niko mi nemere zabraniti dat svome konju ime koje oču. Je li vako, ljudi?!

Neki su podržavali Zelčinu, drugi su zašutjeli vidjevši dokle su stvari došle. A nesretni je Guto stajao kao okamenjen. Ako odustane, izgubio je novac, ako nastavi nositi Zelčinu, bit će prevelika sramota. Ugledavši ženu na prozoru, Guto se naglo vrnu u kuću, bacivši pritom Zelčini sav novac, a ovaj mu je kroz smijeh zlobno dobacivao da treba uzeti pola novca za pola puta.

Bio je to čin osвете, tek prvi u nizu koji će Zelčina kasnije prirediti svojim susjedima "pasošarima".

Max je Libig bio sredovječni viši knjigovođa u Arbeitsamtu za grad Perlach. Nitko mu po izgledu nije mogao zaključiti da je Nijemac. Onako crnomanjst i glavat više je sličio nekom dinarskom tipu. Upravo je taj Maxov izgled bio presudan za njegovo poznanstvo s Galom, koji se hvalio da će na prvi pogled na Münchenskim ulicama raspoznati odakle je neki čovjek. I testirao je vema uspješno svoju teoriju o tipologiji. No, ovaj se put prevario. Odmah je, spazivši Maxa iza šaltera, namignuo čovjeku i upitao ga:

- Kako ide posa, pajdo?

- Bitte Schön?!, odgovorio je začuđeni Max.

- Ajde, šta se praviš Švabo, kad si iz Tijarice.

- Ich verstehe nichts, uzvratilo je Max. Entschuldigen Sie, bitte, aber...

Čuvši čisti njemački izgovor i vidjevši tipično njemačko ponašanje svoga nepoznatog sugovornika, Gale je odmah shvatio da se zapravo prevario, da je "trefio" na iznimku, pa je dalji razgovor nastavio na njemačkom

- Entschuldigen Sie, bitte, ich dachte mein Bekannter...

Max se nasmijao, a Gale je potom, pošto nije bilo mušterija, počeo objašnjavati kako je mislio da se radi o jednom njegovu poznaniku kojeg odavno nije vidio, a kojemu sličio kao jaje jajetu itd. Iz svega toga razvila se ne samo lijepa priča već također poznanstvo koje je prešlo s vremenom u prijateljstvo, što je, kako ćemo vidjeti, imalo značenja za obojicu. Za Galu je to bilo značajno zbog radnog mjesta Maxova, jer je baš u to vrijeme pokušavao naći svoga čovjeka u Arbeitsamtu. Nek se nađe, ako zatreba, glede nenadanih problema u zapošljavanju na firmi koju je bio tek otvorio.

Poslije se ispostavilo da je Max bio na pragu ženidbe, pa je svome novopečenom prijatelju s puno nade pričao da mu je zaručnica Gerda, za razliku od Monike i Ulle, od kojih se rastavio, skromna i uljud-

na. Potom je ispričao da su ga prve dvije žene potpuno raskučile, da su mu u brakorazvodnoj parnici odnijele najveći dio golemog imetka. Pravdao se pritom Gali da je on njima bio vjeran i odan, a da su one njega varale u svakom pogledu, ali je sud ipak presudio u njihovu korist.

- Što ću sada, zakon je zakon, uzdahnuo je Max.

- A misliš da će Gerda biti bolja?, upita ga Gale.

- Ah, ona je potpuno različita od njih, zacrvni se Max. Mnogo me voli i kune se da će vječno živjeti sa mnom.

- A imaš li ti, Max, još nešto od svoga bogatstva?

- Pa, imam obiteljsku kuću koju mi je otac ostavio. Nedavno je sud službeno uručio rješenje na testament.

- Ne bih se želio miješati u tvoje intimne stvari, ali bih ja njezinu ljubav ipak provjerio, kazao je Gale, na što se Max gotovo uvrijedio.

- Možeš se ljutiti, prijatelju, ali ti moram kazati da ste vi Nijemci naivni ljudi. Vi ste prvo usvojili zakone koji apsolutno štite ženu u braku i prilikom rastave. Ako se rastavite, onda žena nosi gotovo sav imetak. Posebice ako ima dijete. I zašto bi one živjele s mužem kad im je ljepše bez muža, a s novcima? Zato nije čudno što su tebe napustile prve dvije žene. Tako sada one žive od tvojih novaca, a ti imaš samo za džeparac. Je li tako? E, vidiš, isto tako misli tvoja nova cura.

Max je pokušao prosvjedovati protiv takvih ocjena, ali je Gale nastavio:

- Uostalom, pokušaj testirati svoju Gerdu! Ponudi joj sudski ugovor da u slučaju rastave braka tebi ostaje imetak što si ga unio u brak, kao što je kuća.

Max se ljutito podigao i napustio Galu tražeći ispriku za sve što je rekao. Gali nije padalo ni na pamet ispričati se, već je s vrata doviknuo Maxu da upamti što mu je kazao i da pokuša provjeriti Gerdu.

Nakon nekoliko dana Max se javio Gali telefonom, te mu stidljivo i sasvim iskreno priznao da Gerda nije pristala ni na kakav ugovor o imovini, pa će, eto, morati potražiti novu prijateljicu. ■

ZABORAVLJENI HRVATSKI U TURISTIČKOJ SEZONI

Veseleći se ljetu kao godišnjemu dobu, istodobno svake godine sa strepnjom iščekujem novo zanemarivanje hrvatskoga jezika koje je, po nepisanom pravilu, svako ljetu još snažnije od onoga prošloga. Ovoga smo ljeta na hrvatskom Jadranu mogli zaboraviti na običnu svakodnevnu hrvatsku riječ *otvoreno* jer se i na malenim trgovinama prehrambenim proizvodima, ili pak mješovitom robom, pojavio veliki svjetleći crveni natpis *OPEN*. Čak ni Vrbnik na Krku, gradić koji je sigurno među najboljim čuvarima vlastitoga naslijeđa, ove godine nije odolilo tomu engleskomu svjetlećemu iskušenju. Južnije na Jadranu, stanje je neusporedivo žalosnije. Na oslovljavanje na stranim jezicima na kioscima te pri ulasku u restorane i sve uređenije radnje, osobito u srednjoj i južnoj Dalmaciji, već smo se na žalost navikli. Ipak me je zaprepastila činjenica da u Dubrovniku ne možete ući niti u Konzumovu trgovinu, a da vas ne pozdrave na engleskom. Tu više nije riječ o potrebnoj uljudnosti i ljubaznosti prema turistima, o kojoj nitko ne dvoji, nego o bezrazložnom obezvrjeđivanju vlastitoga jezika i naroda. Povratak u Zagreb u tom pogledu donosi olakšanje jer prodavačice još uvijek oslovljavaju kupce na hrvatskom. Neosporno je da trgovci, turistički i ugostiteljski djelatnici, kao i ostali djelatnici u javnim službama trebaju znati strane jezike jer strani turist treba biti kvalitetno uslužen. Pritom se međutim hrvatski turist nipošto ne bi smio osjećati kao građanin drugoga reda u vlastitoj zemlji, što se sve češće događa.

Piše: Sanja Vulić

A što tek reći kada na hrvatskoj autocesti naiđete na, za vozače važan upozoravajući natpis isključivo na engleskom jeziku. I to se ponekad događa. Ako stradate jer niste razumjeli upozorenje - a tko vam je kriv kad ne znate engleski?!

Hrvati, kao i uvijek (u prošlosti i sadašnjosti), prednjače u svojoj smjernoj poniznosti prema svemu tuđemu. Jer već u susjednoj državi Crnoj Gori posve je drukčiji obrazac ponašanja, premda i na njihov dio Jadrana dolazi sve više turista sa Zapada. Taj obrazac, naravno, u mnogočemu nije bolji od onoga u Hrvatskoj, ali je nedvojbeno pohvalno što se crnogorski trgovci i ini djelatnici posjetitelju ne obraćaju na engleskom ili nekom drugom stranom jeziku dok ne provjere razumije li turist njihov jezik. Bilo bi lijepo da je tako i u Hrvatskoj.

Pri dolasku npr. u Gradišće u Austriji, silno se veselimo svakomu natpisu na hrvatskom jeziku, svakoj izgovorenoj hrvatskoj riječi. Znamo da je trebalo ljubavi, upornosti i narodne svijesti da se ta riječ sačuva, pisana i izgovorena. U lipnju, držeći tečaj hrvatskoga jezika hrvatskoj manjinskoj zajednici u Makedoniji, u Skopju, zapažala sam koliko su truda pojedinci ulagali da što bolje ovladaju hrvatskim jezikom. Jedna je obitelj svakodnevno putovala iz susjednoga grada, samo zbog tečaja. Mnogi se od tih hrvatskih ljudi u dijaspori, onaj bližoj kao i onaj daljoj, razočaraju kada dođu u Hrvatsku i susretnu se s ravnodušnošću prema hrvatskomu jeziku i hrvatskoj baštini, ravnodušnošću koja je iz godine u godinu sve zamjetnija. ■

MANJINSKE VIJESTI

HRVATSKI SLIKAR AGO JOSIP SKENDEROVIĆ NA "SKOPSKOM LJETU"

MAKEDONIJA - Izložba Age Josipa Skenderovića, istaknutoga hrvatskog slikara koji već dugi niz godina živi u Parizu, otvorena je 29. srpnja u Kulturno-informativnom centru u Skoplju, u suradnji velike kulturne manifestacije "Skopsko ljeto" i Zajednice Hrvata u Republici Makedoniji (ZHRM).

Na otvorenju izložbe govorio je direktor manifestacije "Skopsko ljeto" Nikola Gligorov, koji je istaknuo dugogodišnju plodnu suradnju sa Zajednicom Hrvata u Makedoniji na ostvarenju zajedničkih projekata te izrazio zadovoljstvo što se makedonskoj publici može predstaviti 20 grafika, mali dio stvaralaštva umjetnika Skenderovića koji je izlagao u Parizu, Zagrebu, Bruxellesu, Budimpešti

i drugim velikim metropolama. U svome obraćanju kuratorica izložbe Violeta Krstić, povjesničarka umjetnosti i predsjednica Odbora za kulturu pri ZHRM-u, najprije se osvrnula na životopis Age Josipa Skenderovića. Rođen je 1954. godine u Subotici. Diplomirao je 1978. godine na Akademiji likovne umjetno-

sti u Zagrebu. Specijalizirao je grafiku u Ateljeu 17 kod S. W. Hautersa i na *Ecole Nationale* u Parizu. Profesor je likovne umjetnosti u Nacionalnoj školi u Parizu. O Skenderovićevu umjetničkom opusu kuratorica je istaknula: "Stvaralaštvo umjetnika Age Josipa Skenderovića traje tri desetljeća te rezultira obiljem invencija u opsežnoj produkciji, s mnogobrojnim istraživanjima na planu forme, izraženim mogućnostima upotrebe materijala, konvencionalnim i nekonvencionalnim slikarskim i grafičkim tehnikama."

Izložbu je otvorio veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Makedoniji Ivo Kujundžić. Na otvorenju su nazočili članovi ZHRM-a, makedonski umjetnici i veliki broj predstavnika televizijskih i novinskih agencija. (Lj. Totch Naumova, V. Brangjolica)

KULTURNA POVIJEST BUNJEVAČKIH I ŠOKAČKIH HRVATA

U nakladi NIU "Hrvatska riječ" iz Subotice objelodanjeno je kapitalno djelo dr. Matije Evetovića "Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata". Knjiga dr. Evetovića podijeljena je u deset poglavlja. U prvoj glavi obuhvatio je sve što se prema njegovoj prosudbi odnosi na podrijetlo, druga glava je o vjerskim, a treća o prosvjetnim prilikama. U četvrtoj glavi piše o novinama i časopisima, u petoj glavi o narodnim pjesmama i pripo-

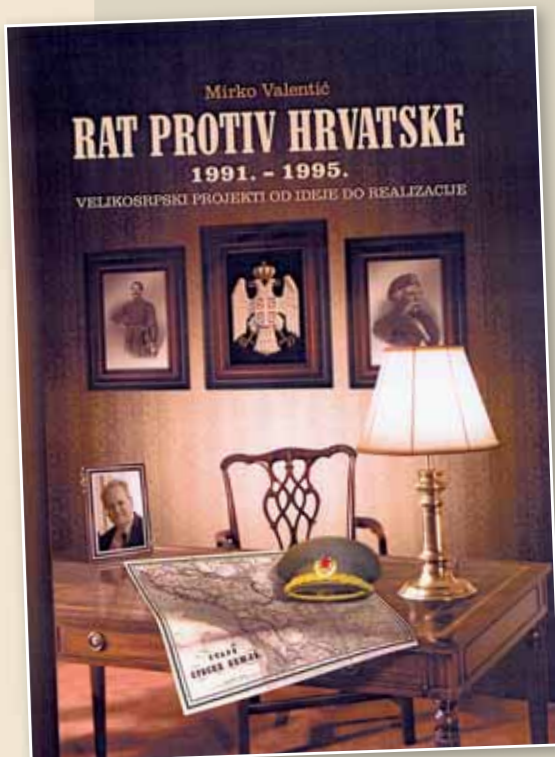
vijetkama, zatim o zagonetkama i igrama, o običajima i nošnji. Od šeste glave piše o književnim prilikama u XVII. stoljeću, u sedmoj glavi obrađuje književnost XVIII. stoljeća, u osmoj glavi književnost XIX. stoljeća, u devetoj glavi književnost XX. stoljeća, a u desetoj glavi nastoji navesti one samoizajne pojedince koji su djelovali na javnom, prosvjetnom, vjerskom i nacionalnom polju pridonoseći "podizanju svijesti ovog zanemarenog i napuštenog puka".

RAT PROTIV HRVATSKE 1991. - 1995.

"Rat protiv Hrvatske 1991. - 1995. Velikosrpski projekti od ideje do realizacije" naziv je knjige povjesničara Mirka Valentića koja je predstavljena u utorak 8. lipnja u Zlatnoj dvorani u Zagrebu. Knjigu je objavio Hrvatski institut za povijest - Podružnica za povijest Slavonije,

Srijema i Baranje iz Slavenskoga Broda i Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskoga rata iz Zagreba. Djelo (429 stranica) je zamišljeno u tri međusobno povezana dijela: srpska dijaspora u zemljama Hrvatskoga Kraljevstva, srpska dijaspora u velikosrpskim projektima (1836. -

1986.) te srpska dijaspora u Hrvatskoj i oblikovanje antihrvatske ratne koalicije, navodi se u uvodu. Posebnu vrijednost knjizi daju prilozi: osam velikosrpskih projekata tijekom 19. i 20. st., od Vuka St. Karadžića (1836.) do Memoranduma SANU (1986.) i nacrt projekta kulturne autonomije Srba u Hrvatskoj. Knjiga argumentirano svjedoči da je rat protiv Hrvatske izazvan dugotrajnom velikosrpskom politikom.

40 GODINA HRVATSKE KATOLIČKE MISIJE LUDWIGSBURG

Voditelj Hrvatske katoličke misije (HKM) Ludwigsburg fra Jožo Župić u knjizi koja je posvećena 40. obljetnici Hrvatske katoličke misije Ludwigsburg, koju su izdale hrvatske katoličke zajednice: Ludwigsburg, Bietigheim, Illingen, Vaihingen/Enz, Korntal, pokušao je dati prikaz tješnja i pomaganja, navješćivanja Božje riječi, dijeljenja svetih sakramenata, moralne i duhovne potpore pastoralnoga osoblja našim ljudima, te prikaz moralne i ekonomske pomoći našoj domovini, posebice u vrijeme ratnih stradanja. Naslovnicu knjige lijepo je oblikovala Maja Novosel, voditeljica Crtačke škole u Hrvatskoj katoličkoj zajednici sv. Petar i Pavao u Ludwigsburgu. To je još jedna vrijedna knjiga o životu i djelovanju Hrvata katolika u Njemačkoj, u kojoj je otrgnuto od zaborava sve ono vrijedno što se događalo u toj misiji tijekom četrdeset godina. (Adolf Polegubić)

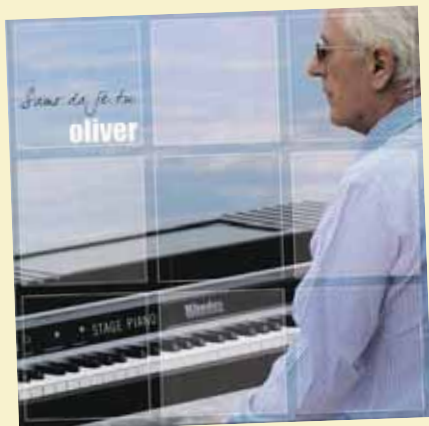

Umro 'trubadur' Marko Brešković

Dana 29. kolovoza u Zagrebu je nakon teške bolesti, u šezdeset devetoj godini umro Marko Brešković, član svjetski proslavljenih Dubrovačkih trubadura i 'spiritus movens' jednako poznatog caffe bara Trubadur. Marko je zajedno s Đelom Jusićem, Lucianom Capursom, Hamom Hajdarhodžićem, Bobom Berdovićem i Ladislavom Padjenom bio osnivač Dubrovačkih trubadura koji su 1966. godine izdali svoju prvu ploču nakon čega su uslijedili veliki uspjesi diljem svijeta, a posebice nastup na Euroviziji 1968. godine s pjesmom Jedan dan.

Novi album Olivera Dragojevića

Novi album Olivera Dragojevića "Samo da je tu" donosi 12 autorskih pjesama. Autori pjesama na novom albumu su: Arne Politeo (4 pjesme), Petar Grašo (2 pjesme), Jure May Stanić (2 pjesme), Branimir Mihaljević/Željko Pavičić (1 pjesma), Zoran Brajević/Nikša Sviličić (1 pjesma), te Oliver Dragojević (2 pjesme). Treba istaknuti da se Oliver prvi put predstavlja kao autor glazbe za pjesme "Za onu viru" i "Moja ljubav i moj križ", a u oba slučaja autor teksta je Jakša Fiamengo. Oliver je ostao vjerran svojim dugogodišnjim prijateljima Anti Geli i Alanu Bjelinskom koji su i novom albumu dali svoj osobit pečat. Ante Gelo autor je aranžmana za polovicu pjesama; ostali aranžeri su Oliver (7 pjesama – što samostalno što uz Antu Gelu), Remi Kazinoti (2 pjesme) i Branimir Mihaljević (1 pjesma).

Kontratenor Max Emanuel Cenčić nastupio u Dubrovniku

U glazbenom dijelu programa 61. dubrovačkih ljetnih igara u Kneževu dvoru nastupio najbolji kontratenor današnjice Max Emanuel Cenčić i švicarski ansambl "I Barocchisti". Publika je imala priliku uživati u arijama iz Handelove opere "Agrippina" te u skladbama kasnobaroknoga majstora Albinonija i najvećeg talijanskog skladatelja Vivaldija. Hrvatski kontratenor Max Emanuel Cenčić jedan je od vodećih pjevača tog žanra u svijetu, a u rodnome Zagrebu prvi put je nastupio kad je imao šest godina. Glazbeno se formirao u Beču te zasluženno uživa status svjetske pjevačke zvijezde, a iz tjedna u tjedan diljem svijeta nastupa na najpoznatijim opernim pozornicama i koncertnim podijima. (Hina)

Ivana pobijedila na Festivalu dalmatinske šansone

Ivana Kovač i članice klope Neverin osvojile su na ovogodišnjem 13. festivalu dalmatinske šansone Šibenik 2010. prvu nagradu publike i žirija. Kći legendarnog Miše slavila je u očevu rodnom gradu prvu festivalsku pobjedu koja će dati vjetar u leđa njezinoj tek započetoj samostalnoj glazbenoj karijeri. Nakon pobjede Ivana je izjavila kako joj je srce veliko poput šibenske katedrale. Podsjećamo, Ivana je pjevačku karijeru započela pjevanjem u grupi Magazin, sve dok se nije odlučila okušati kao solopjevačica.

Ljetni hit Klape DVD-a Žrnovnica

Pobjednička pjesma splitskog festivala *Kako ću joj reć' da varin* apsolutni je hit ovog ljeta. Odnedavno se prikazuje i spot koji su članovi Klape DVD-a Žrnovnica Sveti Florijan i njihov gost Čedo Martinić snimili u splitskom škveru i u Žrnovnici. Pjesmu autora Ernesta Pelaića i Nikše Krpetića u spot je realizirao redatelj Željko Petreš. Od pobjede na splitskom festivalu Klapa DVD-a Žrnovnica Sveti Florijan postala je jedna od najpopularnijih klapa te su im ljetni mjeseci ispunjeni mnogobrojnim nastupima. Do kraja ove godine članovi klape planiraju objaviti i svoj debitantski album.

Zlatne žice Slavonije

Drugom tamburaškom večeri glazbenog programa završen je ovogodišnji festival i ujedno otvoren natječaj za iduće "Zlatne žice Slavonije". Dvadeset jednu skladbu izvela su najpoznatija imena tamburaške glazbe. Time je započelo i glasovanje kojim se preko radijskih postaja biraju najslušanije skladbe ovogodišnjih dviju finalnih večeri. Pobjednici Finalne tamburaške večeri 2009. godine su: "Sve poštivam, svoje uživam", koju je izveo Stjepan Jeršek Štef, "Tri tenora" – Kičo, Šima, Čiro i Slavonski dukati i "Šokac" – Slavonski dukati i gost Kičo. Pobjednicima su uručeni darovi sponzora, a organizatori su zahvalili na potpori svima koji su pomogli da se ovaj festival održi.

HR TOP 10

zabavna

- 1 Jole**
Bagrem bijeli
Hit Records
- 2 Jelena Rozga & Željko Samardžić**
- Ima nade
Hit Records & Tonika
- 3 Jasmin Stavros**
- Žene
Hit Records
- 4 Mate Bulić**
- Neretva
Hit Records
- 5 Leo**
- Bolji nego ja
Hit Records
- 6 Sandi Cenov**
- Zbog jedne Lane
Hit Records
- 7 Neda Ukraden**
- Da se nađemo na pola puta
Hit Records
- 8 Jelena Rozga & klapa Iskon**
- Ostavit ću svitlo
Tonika & Hit Records
- 9 Vedrana Vukojević**
- Zabranjeno
Nema
- 10 Zlatko Pejaković**
- Siromah sam, nije me sramota
Hit Records

pop&rock

- 1 Gibonni**
- Toleranca
Dallas
- 2 Toše Proeski**
- Još uvijek sanjam da smo zajedno
Hit Records
- 3 Tony Cetinski**
- Dobra ti noć bivša ljubavi
Hit Records
- 4 Nina Badrić**
- Znam te ja
Hit Records
- 5 Teška industrija**
- Dolje južno
Hit Records
- 6 Maja Vučić**
- Bit će ti žao
Menart
- 7 Franka Batelić**
- Na tvojim rukama
Hit Records
- 8 Feminem**
- Lako je sve
Croatia Records/Campus
- 9 Luka Belani**
- Guarded by Angels
Aquarius Records
- 10 T.B.F.**
- Fantastična (unplugged)
Menart

Senjski ljetni karneval

Zasigurno jedno od najatraktivnijih ljetnih zabavnih događaja na Jadranu je senjski ljetni karneval. Šest dana i noći maskare u pravom smislu te riječi "vladaju" gradom! Još od davne 1967. godine, početkom kolovoza Senjani sa svojim gostima ovaj grad uzdižu u prijestolnicu ljetnog maskaranja istočne obale Jadrana. Najatraktivniji dan je kada oko tri tisuće maskara u velikoj karnevalskoj povorci ulicama grada plijeni pažnju oko 12.000 gledatelja. Uz skupine iz Senja, Rijeke i njezine okolice te Zagreba, Đakova, Garešnice, Gradiške, Jastrebarskog, Siska itd., tradicionalno se predstavljaju i skupine iz inozemstva.

Tribunjska trka magaraca

U Tribunju je održana utrka tovara koja je privukla nekoliko tisuća posjetitelja iz cijele Europe. Zahvaljujući Društvu za zaštitu magaraca, otok Logorun pokraj Tribunja postao je prvi rezervat za magarce u svijetu. Prvi tjedan u kolovozu je rezerviran za tradicionalnu utrku magaraca (tovara) u Tribunju. Svake godine ovaj tradicionalni događaj i feštu pohodi više od 10.000 ljudi, koji također uživaju u tradicionalnim jelima i živoj glazbi. Prije nešto više od pola stoljeća, 1952. godine, tribunjski studenti su organizirali utrku magaraca u vrijeme ljetnih praznika koje su provodili u rodnome mjestu. Utrka je ubrzo postala hit te se od 1957. godine, s nekoliko prekida, održava i danas. Dobre zabave i smijeha nikada ne nedostaje jer natjerati tovara da se pokrene predstavlja iznimno veliki 'tovar'. U ovogodišnjoj 43. utrci uvjerljivo je pobijedio Šime Perković na magarcu 'Vlad Tepeš'.

Dosad najmasovniji 'Millennium jump'

Unatoč kiši i oblacima, zbog kojih su se neki pribojavali da se ovogodišnji Millennium jump neće održati na zadarskoj rivi, entuzijazam i dobra volja pobijedili su vremenske uvjete. Više od 1.500 ljudi svih naraštaja okupilo se na rivi: sudionici te mnogobrojni gledatelji koji su ih željeli podržati. Četvrti po redu, i kako su organizatori potvrdili, dosad najmasovniji milenijjski skok je održan te je tako ova jedinstvena manifestacija sve popularnija među Zadranima i njihovim gostima, a riva sve tješnja za sve one koji žele sudjelovati u ovome nezaboravnome ljetnom događaju. Baš kada su skočili, pojavila se i pokoja zraka sunca, dovoljno da uljepša milenijjsku fotografiju sudionika koji su u moru svojim tijelima nacrtali osmijeh.

Dumančić u Londonu

Nakon uspjeha u Francuskoj i Americi, jedan od naših najistaknutijih animalista, kipar Hrvoje Dumančić, predstavio se svojim radovima i u engleskoj prijestolnici - Londonu. Početkom 2010. godine Dumančić je postao član londonskog udruženja "The Society of Equestrian Artists" (Udruga konjaničkih umjetnika) te je pozvan na izložbu pod nazivom "The Horse in Art" (Konj u umjetnosti) koju svake godine organizira spomenuto udruženje. Stručni ocjenjivački žiri je između mnoštva pristiglih radova izabrao devedesetak, među koje je uvrstio i dvije Dumančićeve skulpture. Na slici je Hrvoje Dumančić pokraj svoje skulpture koja je izložena u londonskoj Mall Galleries.

Vilinska noć u Kopačkom ritu

U Kopačkom ritu noćas su sve do ranih jutarnjih sati plesale "vile" uz glazbu Bacha, Haydna i uz Schubertovu "Ave Mariju", a gostima u čarobnoj noći nudile su vilinske napitke i hranu, sve u sklopu manifestacije "Vilinska noć" koju je organizirala Javna ustanova Park prirode Kopački rit.

45. tjedan kajkavske kulture

Tjedan kajkavske kulture u Krapini otvorio je ministar kulture Božo Biškupić te istaknuo tom prigodom kako je to prvoklasna kulturna manifestacija, prepuna svestranih i raznovrsnih ideja, kako tradicijskih, tako i suvremenih. Šireći autentični i autohtoni jezični duh, odupiremo se nestajanju našega lijepog kraja i revitalizaciji kulturne baštine ovog dijela Hrvatske, rekao je ministar kulture na svečanosti otvorenja 45. tjedna kajkavske kulture. Kruna ovogodišnjeg Tjedna je jubilarni 45. festival kajkavskih popevki na kojemu će estradni umjetnici izvesti 21. novoskladanu popevku.

DINAMO I HAJDUK U EUROPSKOJ LIGI

Ovogodišnja nogometna sezona počela je sjajno za naša dva najjača kluba. Hrvatsku će nakon dugih sušnih godina uz Dinamo predstavljati i Hajduk u Europskoj ligi. Nakon što je doznao imena suparnika u Europskoj ligi trener zagrebačkog Dinama Vahid Halilhodžić bio je umjereni optimist. "Pokušat ćemo učiniti nešto što nije uspjelo Dinamu i kada je imao puno jaču momčad", rekao je strateg 'modrih'. Dinamo će u skupini D igrati protiv Villarreala, Cluba Bruggea i PAOK-a. Hajduk će igrati u skupini G protiv Zenita, Anderlechta i AEK-a. "Možda bismo i mogli nešto napraviti. Nama Europska liga služi za stjecanje iskustva za iduće sezone", rekao je trener Hajduka Stanko Poklepović koji je ždrijež pratio u društvu novinara. "Riječ je o trima različitim nogometnim mentalitetima, no nama je najvažnije što smo ušli u Europsku ligu", dodao je Špaco. Nogometaši zagrebačkog Dinama otvorit će nastup u D skupini Europske lige 16. rujna susretom protiv Villarreala na stadionu 'Maksimir', dok će Hajduk istog dana gostovati u Ateni protiv AEK.

OTIŠAO TVORAC PRVOGA OLIMPIJSKOG ZLATA

Nakon dvogodišnje borbe s teškom bolešću svoju je posljednju utakmicu izgubio Velimir Kljaić, 64-godišnji legendarni rukometni trener koji je svoju bogatu i uspješnu karijeru okrunio najvećim športskim uspjehom, olimpijskim zlatom 1996. u Atlanti. Bilo je to prvo olimpijsko zlato od hrvatske samostalnosti, bilo u individualnim, bilo u momčadskim športovima. Iza Velimira Kljaića, kojeg su gotovo svi nazivali nadimkom 'Kljun', ostala je bogata karijera, koju je najviše stvarao u Hrvatskoj i Njemačkoj. Kao igrač je nosio dres Medveščaka, a trenersku karijeru počeo je stvarati u Njemačkoj, gdje je bio 18 godina. U Hrvatskoj je bio trener Zagreba, Lokomotive, ali i izbornik muške i ženske reprezentacije.

IVANO BALIĆ NAJBOLJI RUKOMETAS SVIH VREMENA

Ivano Balić doživio je još jedno priznanje, jedno od većih u svojoj karijeri. Naime, prema glasovima ankete na internetskoj stranici Međunarodnoga rukometnog saveza (IHF) hrvatski rukometaš izabran je za najboljeg rukometaša svih vremena. Na IHF-ovoj stranici glasovalo je više od 11.000 ljubitelja rukometa, a skoro polovica tog broja - njih 48,7 posto - za najboljega igrača rukometa u povijesti izabrala je 31-godišnjega hrvatskog reprezentativca. Drugi je u izboru bio Francuz hrvatskih korijena Nikola Karabatić s 33,7 posto glasova, dok je treći Kirgiz Talant Dušebajev, današnji trener Ciudad Real, sa 16,5 posto glasova. Rukometaš Croatia osiguranja Balić u karijeri ima olimpijsko zlato iz Atene 2004., svjetsko zlato iz Portugala 2003., te srebra sa svjetskih prvenstava (Tunis 2005., Hrvatska 2009.) i europskih prvenstava (Norveška 2008., Austrija 2010.). Za najboljega rukometaša svijeta biran je dva puta (2003., 2006.), a nagrade za najboljeg igrača raznih prvenstava i međunarodnih turnira teško mu je i pobrojiti.

KOŠARKAŠI STIGLI 'SAMO' DO OSMINE FINALA SVJETSKOG PRVENSTVA

Hrvatski košarkaši zaključili su nastup u osmini finala Svjetskog prvenstva. Utakmica protiv Srbije pružila je podlogu za nastavak priče o mladoj perspektivnoj reprezentaciji, i o isto takvom izborniku, kao da govorimo o nastupu momčadi na Univerzijadi, a ne Svjetskom prvenstvu. Igrali dobro ili loše, hrvatski košarkaši najčešće gube u ključnim utakmicama. Tako je bilo i u osmini finala Svjetskog prvenstva, Vrankovićeva momčad 'uskrsnula' je protiv Srbije, odigrala najbolju utakmicu na SP-u, no na kraju je ostala kratka za jedan bod, kao što uvijek ostane kratka za jedan šut, jedan prekršaj, jednu loptu, jednu pogrešku. No, za razliku od nekih natjecanja na kojima su takvi porazi poprimali razmjere nacionalne drame, ovog puta sve je proteklo mirno.

SPLIT: BLANKA VLAŠIĆ POBIJEDILA S 205 CM

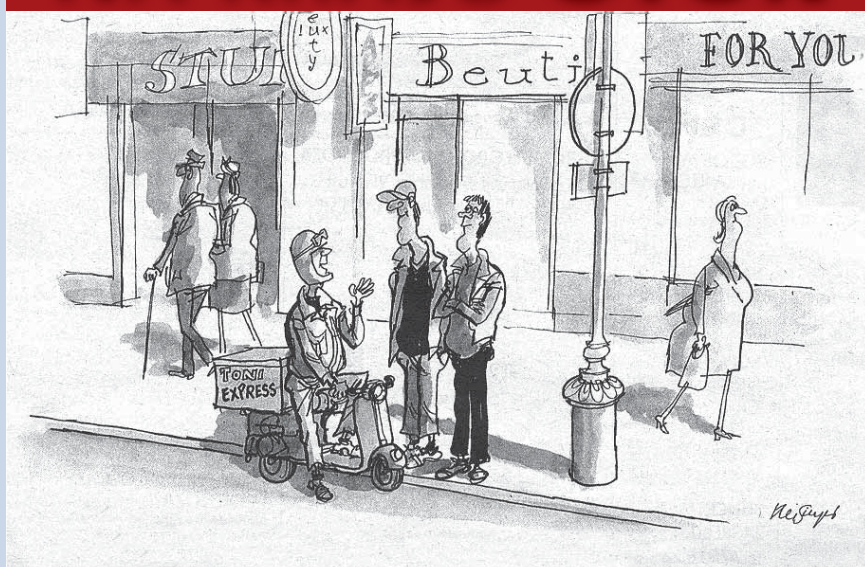
Najbolja hrvatska atletičarka Blanka Vlašić, ukupna pobjednica ovogodišnje Dijamantne lige, pobijedila je i na Kupu kontinenata u Splitu preskočivši 205 centimetara, što je njezin najbolji rezultat sezone, a sada zajedno s Amerikankom Chaunte Howard dijeli prvo mjesto na svjetskim listama ove sezone. Blanka Vlašić je ostvarila svoj san - skakala je u svome rodnom gradu, na Poljudu pred 27.000 gledatelja, pobijedila najboljim skokom sezone u svijetu te dala sve od sebe u pokušaju da obori svjetski rekord. "Nadam se da se nikad neću probuditi iz ovog sna. Hvala mojim Splićanima što su došli na stadion i nadam se da ovo nije zadnji put da skačem na Poljudu. Svojim dolaskom učinili ste mi današnji dan nezaboravnim. Ovaj dan će obilježiti cijelu moju karijeru", rekla je Blanka u obraćanju svima na stadionu nakon što je otrčala ili bolje rečeno otplesala počasni krug oko stadiona na taktove pjesme pokojnog Dina Dvornika "Ništa kontra Splita".

VATRENI – SJAJNO U RIGI, BLIJEDO U ZAGREBU

Nakon sjajnog starta u kvalifikacijama za Europsko nogometno prvenstvo i pobjede naše reprezentacije s 3 : 0 nad Latvijom u gostima, 'vatreni' su protiv Grka u Zagrebu izvukli samo bod, odigraivši pred punim Maksimirom 0 : 0. Osrednjim nastupom hrvatski nogometaši propustili su prigodu eliminirati Grčku iz europskih kvalifikacija, nakon što je Grčka u prvoj utakmici kod kuće s Gruzijom odigrala neriješeno 1 : 1. Hrvatska nije odigrala lošu utakmicu, ali nedovoljno dobro da se slomi grčka zadnja linija koja je podnijela glavni teret na ovoj utakmici. Naravno, Hrvatska je još uvijek u relativno dobroj situaciji u ovoj kvalifikacijskoj skupini, no možemo se samo nadati da se ovi neosvojeni bodovi neće pokazati ključnim za odlazak u Ukrajinu i Poljsku 2012. godine.

NA KRAJU OTON

- ... ljetos na moru, što se cura tiče, u početku je bilo vrlo slabo!
Ali kada su saznale da sam vlasnik transportnog poduzeća,
nisam ih se mogao riješiti!

www.zadar2010.com

